† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

P. 198.163

Apare lunar
16 pagini - 50 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul II, Nr. 4 (9)
Aprilie 1993

DIN SUMAR

KGB-ul împotriva Bisericii în Basarabia *pag. 6*

Noua Ordine Mondială
Dennis L. Cuddy *pag. 8-9*

Convorbire cu Părintele Stăniloae
Marian Munteanu *pag. 4*

Radu Gyr - Comemorare
pag. 5, 16

Suntem cu ochii pe voi
pag. 3

"ÎN HRISTOS SUNTEM NEMURITORI"

Despre Sfintele Sărbători de Paşti - convorbire cu Părintele Voicescu (pag. 5)

Recunoştinţă către EDGAR PAPU

Ilie Bădescu

Edgar Papu este un sfânt al culturii şi al Neamului Românesc. Aruncat în închisori în timpul comunismului, alungat de la Universitate, hulit tot timpul, neavând nici o altă vină decât aceea de a fi fost un mare apărător al acestei culturi şi apoi, din nou, după 1989, excomunicat din mediile universitare, atacat în mediile de informare publică, nedreptăţit până la mormânt - Edgar Papu i-a biruit pe toţi prin dragostea iubirii, înălţimea creaţiei, lumina gândului, generozitatea de mare umanist, umilitatea credinţei în Dumnezeu şi în puterea omului de a răzbi răutăţile. Deceniile 8 şi 9 sunt ale profesorului Edgar Papu în cultura română. Ele sunt traversate de flacăra fulgerătoare a unei mari idei pe care a izvodit-o şi pe care au contestat-o ucigaşi ieri, în numele marxismului, cu cei de azi, în numele cosmopolitismului: **ideea protocroniilor culturale**. Acestă **idee** rămâne mare, indiferent cum este întâmpinată: cu ţipăt diavolesc de neputincioşi, cu agresiune primară de posedaţii acestui veac nenorocit, cu suficienţă de tâmpii şi semidocţii industriei scribale a demagogiei postdecembriste, cu râsuri fonfe de paraziţii ascunşi în instituţiile dezastrului nostru cultural şi naţional...

Nici unuia nu i-a răspuns Profesorul. A primit totul în tăcere şi cu o neţărmurită răbdare. Nimic nu l-a clintit din dreapta atitudine faţă de cultura română. "Să nu vă temeţi!" - părea a spune D-sa. Cultura română are străluciri incomparabile. *Numărul secretelor, corsi e ricorsi, singurătatea romantică* (a inorogului) etc. etc. au primit **întâia izvodire** europeană în cultura română.

Când semidocţi cu ranguri universitare pariau pe **ideea determinismului,** Profesorul Edgar Papu ne-a îndemnat, cu puterea exemplului său, să pariem pe **ideea creaţiei,** a puterii creatoare a unei culturi. O cultură nu aşteaptă încuviinţarea economiei sau a **politicii şi nici** a vreunei metropole spre a se manifesta **creator, prin ea însăşi.**

Când economia e îngenuncheată, când clasa politică e sub vreme, lovită de precaritate şi neputinţă, ori chiar ticăloşită, o cultură se poate decide **să redea statura unui popor.** Prin creaţie! Se afirmă înaintea altor culturi, înaintea unor popoare peste care au fost îngrămădite toate laudele şi toate binecuvântările. Aceste fapte de creaţie care refac statura unui popor se numesc "**protocronii**". Ele mărturisesc despre miracolul culturii şi al creaţiei. Credinţa profesorului Edgar Papu în puterea creatoare a culturilor este o trăsătură de psihologie renascentistă, de umanism renascentist. Când disidenţii de azi recunoşteau un singur zeu al epocii - **politica** - Edgar Papu a îndemnat, prin exemplul său, generaţiile tinere spre regăsirea izbăvitoare a **culturii.** D-sa se întâlnea în acest gest **nu** cu **"europeanul"** Sartre, care-şi părăsise sistemul în favoarea marxismului, ci cu **românul** european C. Noica, un alt mare hulit de scribii refuzaţi de proiecte, fiindcă sunt "mici de zile, mari de patimi".

Fiindcă ei, scribii, au patimi mari şi cea mai mare este ura contra puterii lăuntrice a culturii române de a refuza îngenuncherea.

Când Profesorul Edgar Papu îndrăznea să nesocotească determinismul "cultural" marxist (singura idee încuviinţată de puterea politică), puhoiul năvălirii s-a găsit gata pregătit să dezlănţuie contra sa barbaria agresiunii. Cine au fost agresorii? Aceiaşi cu cei care se află azi, ca şi imediat după război, în jilţuri ale culturii; în jilţurile ei, nu la muncile ei!

Cel ce îndemna la singura formă de luptă contra agresorului - creaţia! - era primit din toate părţile cu agresiune. În numele unui cosmopolitism exclusivist s-a dezlănţuit cel mai crud proces contra unei idei, idee care inaugura un nou comparatism în teoria culturii. Era **ideea protocroniilor culturale a Profesorului Edgar Papu.** În orice altă cultură europeană, o asemenea idee nouă ar fi fost întâmpinată cu multă curiozitate şi, cel mult cu precauţie metodologică. În cultura "oficială" din România, a fost primită cu adversitate, cu patimă, cu o reacţie resentimentală, care trăda o **ură secretă** împotriva acestei culturi şi a creatorilor ei. Edgar Papu s-a hotărât să-i înfrunte, s-a decis la martiriu. Când epocile sunt grav lovite, când popoarele sunt îngenuncheate, dacă nu apar sfinţii sau eroii, neamurile cad în agnosticism, în **uitare de sine** şi în disoluţia identităţii. Într-o asemenea nenorocită epocă, în cultura română s-au ivit sfinţii şi martirii.

Epoca şi Neamul Românesc au fost izbăvite de agnosticism, de căderea în necunoaştere, în uitarea de sine. Între cei care au lucrat la izbăvirea neamului nostru de această primejdie a fost, în minunăţia sa simplă şi generoasă, Profesorul Edgar Papu. Cel ce a pus drept preţ viaţa şi crezul său pentru mântuirea noastră de păcatul căderii în **uitarea,** ba chiar în **hulirea valorilor noastre,** a sufletului nostru, are de partea lui, în adâncurile lui sufleteşti, sfinţenia.

De-l vor recunoaşte ori ba academiile postdecembriste, de-l vor admite ori ba catedrele şi amfiteatrele universităţilor postdecembriste, de-l vor respecta ori ba revistele disidenţei postdecembriste, este fără de nici o importanţă. Edgar Papu îşi are locul său între aceia pe care îi apără definitiv memoria unui neam şi adevărurile purificatoare ale unei culturi. Restul este trufie şi completă inutilitate. ■

Chestiunea Rusă

Dr. Corneliu Dida

Actuala criză "constituţională" din Rusia domină copios preocupările cancelariilor lumii, dar şi fluxul de ştiri şi comentarii. Este normal. Oamenii politici preocupaţi de propriile viziuni şi interese văd aici, pe bună dreptate, un izvor de griji şi complicaţii practic nesecat. Presa, cel mai adesea legată intim de grupări şi interese, vede totodată în această criză şi un izvor de ştiri senzaţionale, pe care - s-o recunoaştem! - omul modern le apreciază şi gustă "pentru conţinut" chiar şi atunci când, în fapt, nici nu-i spun prea mult.

În pofida marasmului economic, a confuziei politice, a neputinţei instituţiilor, în pofida dezagregării ce tinde să cuprindă şi Armata, Rusia rămâne o mare putere. Chiar şi în dramatic reflux fiind - care pe unii îi poate bucura naiv-periculos - vidul potenţial de putere ce se conturează poate antrena efecte, adesea, la scară planetară. Contează, credem, mai puţin "cine anume câştigă" - Elţîn sau Congresul. Contează însă enorm: pe ce teren anume se va tranşa această criză? Se va tranşa exclusiv politic? Sau echilibrul forţelor şi dezechilibrul acţiunilor va antrena Armata într-o luptă fratricidă?

Urmărind noianul de poziţii exprimate se poate remarca că oamenii politici responsabili de soarta statelor se reţin să facă pariuri foarte explicite, lăsând presei această plăcere. Poziţiile reţinute, voit calme, luate de preşedintele Clinton, nu pot ascunde că la Washington se doreşte un succes al lui Elţîn. Dar nici nu pot escamota un adevăr uitat mai ales din decembrie '89 încoace. Anume, că America şi Occidentul au o capacitate şi disponibilitate remarcabile de acomodare "şi cu dracul", dacă aceasta îi slujeşte interesul! Au făcut-o cu Stalin, cu Mao, cu Ceauşescu şi recent, cu Iliescu. Iată de ce credem că principala grijă a Americii va fi aceea ca actuala criză să se desfăşoare şi să se dezlege **exclusiv pe cale politică**. Ceea ce nu exclude sprijinirea discretă a lui Elţîn. Dar nu credem că de dragul acestuia vor lăsa (sau împinge) lucrurile până la conflict deschis. Pentru primatul unei desfăşurări paşnice pledează patru argumente:

1. O degenerare violentă a crizei ar putea duce la o dezmembrare a Rusiei şi, subsecvent, la o serie de conflicte locale. După cum, o atare evoluţie poate duce la un război civil fără precedent. Căci, să nu uităm, Rusia posedă mii de arme nucleare! Cum s-ar desfăşura un atare război într-o astfel de ţară superînarmată - nimeni nu ştie, dar îşi poate imagina cu destulă uşurinţă! În această apocaliptică necunoscută rezidă, credem, şi şansa majoră pentru soluţia politică.

2. O variantă cu războaie locale între entităţile autonome ale Rusiei poate "exporta" conflictul la vecini prin cel puţin patru zone: prin Baltica şi Moldova, înspre Europa; prin Caucaz şi Asia Centrală, spre lumea musulmană.

3. După o gravă recesiune mondială, economia americană dă semne de revenire. O complicaţie de tip jugoslav în fosta Uniune ar fi o catastrofă pentru lumea bursei şi ar genera un şir de complicaţii greu de stăpânit. Actualul sistem monetar mondial, instabil, atât ar aştepta pentru a cădea în colaps.

4. În ciuda reţinerilor când este vorba de dat parale, Occidentul este totuşi interesat în refacerea economică a estului european şi în integrarea sa treptată în propriile-i structuri. O evoluţie violentă în Rusia ar compromite, poate, un atare proiect. În tot cazul, ar putea impune un preţ suplimentar imens, plătit din Occident, puţin dispus să-l plătească în condiţii de pace.

Dacă este evident că lumea exterioară nu are nici un interes să se ajungă la conflict, este la fel de clar că cei care ar avea cel mai mult de pierdut într-o atare catastrofă ar fi Rusia şi poporul rus. Aici este şi speranţa: **în propriul interes al Rusiei pentru pace**.

Într-o ţară devastată spiritual după şapte decenii de dominaţie comunistă, lumea politică este foarte greu de evaluat. În mare, există trei curente de gândire politică: reformatorii occidentalizanţi (azi pro-Elţîn), comuniştii şi naţionaliştii. Dar în vârtejul vieţii politice există o multitudine de nuanţe şi suprapuneri ce sporesc confuzia şi fărâmiţează eşicherul. Cu excepţia comuniştilor care dispun de mijloace şi de experienţă, restul partidelor sunt la primii paşi.

Din vechea tradiţie rusă - exceptând zonele specific culturale unde ruşii au şi azi realizări de valoare - a mai rămas extrem de puţin. În politic, doar atât: setea de a domina pe celălalt şi supunerea în faţa forţei. Preluate de la ţari, ambele au fost duse "pe noi culmi" în acest secol. Chiar dacă supunerea în faţa forţei s-a eclipsat acum, aruncând ţara în pragul anarhiei, de îndată ce ar apare un nucleu de forţă reală, coerentă, acest străvechi reflex şi-ar reintra rapid în drepturi. Dacă naţionaliştii visează graniţele vechiului imperiu ţarist şi reomogenizarea Rusiei, iar comuniştii revenirea la vremea lui Stalin, ei bine, ambele curente se bazează tocmai pe **dorinţa de ordine prin forţă**, pe care tot mai mulţi oameni din popor o exprimă făţiş. Reformist-occidentalizanţii, la rându-le, mizează pe "forţa libertăţii". În fond, şi reformiştii, aidoma naţionaliştilor sau comuniştilor, doresc revenirea Rusiei "la ceea ce a fost odată". Dar cu alte mijloace: cu cele cu care a avut succes Occidentul. Iar aici reformiştii au un alt aliat: **setea de a poseda**. Bani, averi, putere chiar!

Cât anume va dura actuala criză, cum anume se va dezlega ea, cine poate şti? Vom asista,

Foto: Karina Knapci

probabil, la un mic armistiţiu şi la o cheme urne. Credem însă că într-o ţară masiv rialistă, profund despiritualizată, cum e astăzi Rusia, istoria următorilor ani îşi va ge substanţa din cele două dominante: de **de a domina pe alţii, dorinţa de a pos** Alternativa de tip spiritualist e de dome utopiei, încă. Ea se întrezăreşte totuşi în ziţiile ortodox-slavofile luate de Soljeniţ adepţii săi.

Pentru România, situată între o Jugoslav flăcări şi o Rusie în criză majoră, pericole sunt mai mult decât reale. O dezlegare pa a crizei şi menţinerea mecanismelor de cratice în distribuirea şi controlul puteri Moscova sunt vitale pentru noi. În orice variantă de evoluţie a **chestiunii ruse**, spri Occidentului pe care mulţi români conteaz fi o iluzie. În cel mai bun caz vom fi un p avansat, bun pentru sacrificii şi tranzacţii. C 1917, ca în 1945, şi azi pentru ro "Dumnezeu este prea sus şi Occidentul p departe"... de ceea ce visează occidentalii noştri...

25 martie 1993

DIN LUPTELE TINERETULUI ROMÂN 1919-1939

Sub îngrijirea de înaltă competenţă a Domnului Dr. Ing. Duiliu Sfinţescu, s-a tipărit - şi va apărea în curând - o excepţională culegere de texte sub titlul *"Din luptele tineretului român 1919-1939"*, cuprinzând scrieri ale lui Corneliu Zelea Codreanu, documente privind Mişcarea Legionară (opinii ale unor adversari din epocă, comentarii ale unor istorici români şi străini), precum şi stenograma procesului intentat lui Codreanu în Mai 1938, în urma căruia acesta a fost condamnat la zece ani muncă silnică şi apoi asasinat.

Puţinele explicaţii şi comentarii suplimentare lasă intenţionat cititorului posibilitatea să-şi formeze singur o opinie, analizând documente ale epocii, fie ele pro sau contra. După atâtea decenii de propagandă antilegionară, susţinută prin teroare, minciună, clişee stupide şi mai ales prin lipsa de acces la surse corecte de informare, apariţia acestui volum reprezintă un drept la replică acordat unor oameni - unii dispăruţi de mult, alţii aflaţi în amurgul vieţii - calomniaţi, arestaţi, torturaţi sau ucişi pentru credinţa şi convingerile lor.

Cei care vor citi aceste texte de referinţă privitoare la Mişcarea Legionară, vor afla date şi informaţii pe care aproape nimeni nu vrea să le înfăţişeze cu obiectivitate, vor înţelege mai bine un capitol al istoriei naţionale astăzi încă aproape necunoscut.

Reproducem mai jos câteva fragmente din prefaţă, semnificative pentru spiritul exemplar ce a animat alcătuirea acestui volum - document.

A.Z.

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul de faţă, conceput ca o contribuţie la restabilirea adevărului privitor la istoria României de după "întregirea" din 1919, este un răspuns la apelul tineretului român de astăzi, care s'a ridicat ca prin minune din bezna în care a fost cufundat neamul românesc şi care este însetat de adevăr. (...)

Contribuţia prezentată în acest volum este esenţial limitată la perioada 1927-1938, în care a luat fiinţă, s'a dezvoltat şi a fost într-un sfârşit sugrumat un fenomen cu totul excepţional: încercarea de renaştere spirituală a neamului nostru, cu trezirea din adâncuri mai cu seamă a tineretului de atunci, prin Mişcarea Legionară iniţiată, clădită şi condusă de Corneliu Zelea Codreanu. (...)

Realitatea cu privire la acest episod luminos şi tragic din istoria neamului nostru a fost şi este încă şi astăzi ocultată şi cu totul falsificată pe toate căile de expresie - nu numai în ţară, dar şi în Occident - şi dezvăluirea adevărului este împiedicată cu îndârjire de aceleaşi cercuri interesate. În paginile ce urmează, tânărul de astăzi şi de mâine va găsi o culegere de gânduri, mărturii şi manifestări referitoare la Legiune, Neam şi Dumnezeu, exprimate în scrierile lui Corneliu Codreanu, în contextul acţiunilor, situaţiilor şi evenimentelor din acea epocă din istoria României.

Pentru a preîntâmpina orice falsă interpretare a rostului acestui volum, fie precizat din capul locului că nu este vorba de a sugera, după mai mult de o jumătate de veac şi după evenimente care au schimbat faţa lumii, reinstalarea unor structuri potrivite cu situaţiile şi vremile trecute. Credem însă că evocarea obiectivă a fenomenului legionar va fi, alături de cunoaşterea altor evenimente majore din istoria noastră bimilenară, izvor de învăţăminte şi imbold de înălţare a Neamului Românesc.

Duiliu SFINŢESCU

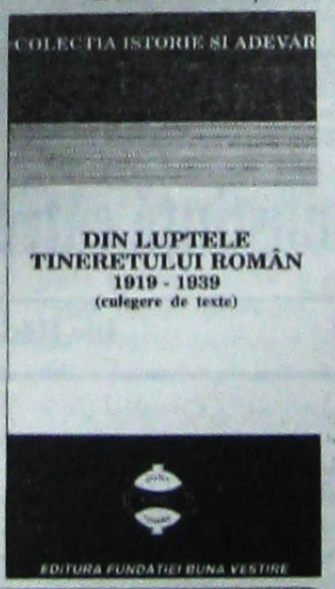

IMPORTANT!

Volumul "Din luptele tineretului român - 1919-1939" (Ed. Fundaţiei Buna Vestire, 1993, 416 pag., preţ 600 lei) poate fi comandat prin intermediul redacţiei "Mişcarea". Doritorii vor primi cartea prin colet poştal, cu plata prin ramburs.

Volumul poate fi procurat şi direct de la sediul redacţiei. Abonaţii "Mişcării" beneficiază de o reducere de 50%, având posibilitatea să achiziţioneze cartea cu numai 300 de lei.

Redacţia

"EXTREMA" TÂNĂRĂ ÎN ROMÂNIA

În România nu se poate vorbi de extreme, de centru, de centru-stânga sau centru-dreapta, de partide-satelit, de partide interzise ori slobode. E un haos total în obscurul cărula se înfuntă doar două grupuri, doar două categorii tincte: "extrema" tânără şi "extrema" vârstnică. Având la mână toate posibilităţile de control, extrema vârstnică ganizată în diverse partide şi deţinând posturile de conduc în întreaga societate) a reuşit până acum să reprime or învrăjbească aproape toate forţele tinere. Toate partid politice au fost zguduite de scindări, de separări, de tens interioare apărute de cele mai multe ori din încercarea elimina tineretul din competiţia politică. Bineînţeles, "turbulenţi" au fost puşi la punct, calomniaţi, insu compromişi.

De aceea, sătui de promisiuni false, de vorbăria goa reprezentanţilor puterii actuale, o parte din tinerii dezam au ales o cale proprie. După ce ai fost înşelat în decem '89, după ce te-au maltratat minerii în Piaţa Universităţi, d ce şi guvernul şi opoziţia te-au mânjit, după ce ai fost ter presa de toate culorile, în sfârşit, după ce toate porţile şi închis şi paharul s-a umplut, mai poţi alege altceva de legea adevărului? Mai poţi fi dispus să-ţi oferi colabor unor partide depăşite sistematic de situaţii?

Nu este vorba de adoptarea legionarismului - cum speriaţi tot felul de maimuţoi - este vorba de încercarea salva spiritul tineretului român prin doctrina curată a Naţionale. Cu toate că nu există nici un pericol, politic noştri fac pe ei de frică numai când aud de Corneliu Codreanu: aşa cum Baba-Cloanţa e spaima majoră a mici, Codreanu provoacă tremuricIuri şi piei de politicienilor mari.

De ce nu se sperie tinerii, de ce zâmbesc disprefuitor li se administrează hapurile sfaturilor "înţelepte"? De ce privesc batjocoritor pe moşneguţii plini de ifose, fie ei secretari, subsecretari, consilieri, deputaţi, toată armata arogantă şi parazitară?

Tinerii au timp. Tinerii vor rezista oricăror manevre "tranziţie" care urmăresc stoparea acţiunilor lor. După gerile din 1992, "extrema" tânără şi-a redus mult activ Care sunt cauzele acestei apatii? Fracţionarea în d partide. Efectul? Nu are reprezentanţi în Parlament capa susţină nişte revendicări firesti. Soluţia? Regruparea unui partid al tinerilor, organizat pe principii severe, întreaga experienţă istorică a mişcărilor naţionale inclusiv tehnica organizării legionare). Avantajele? pune din nou Ţara pe picioare: pentru că nu sunt pentru că dispun de vitalitate, pentru că sunt energii scoase din circuit de puterea actuală, pentru că DREPTUL SĂ FACĂ ASTA.

Singura formaţiune politică ce ar putea realiza forţelor tinere este, după părerea mea, Mişcarea România.

Ştefan Doru DĂNCU

SUNTEM CU OCHII PE VOI

Tocmai ne pregăteam ca, în întâmpinarea zilei de 1 Mai, să începem publicarea unui lung serial cu privire la activitatea d-lui **Zigu Ornea**. Aflând însă din "**România literară**" că dl. Ornea este evreu, ne-am dat seama că eram gata să comitem o mare nedreptate. În fond şi în urma urmei, un minoritar neadaptat, un eşarfant profesor pierdut în oceanul unei culturi de o asemenea forţă cum este cultura română, poate cădea cu uşurinţă în păcatul contestării nejustificate. Mult mai vinovaţi sunt etnicii români care-şi insultă propriul popor, propriile valori şi lucrează în detrimentul intereselor propriei lor naţiuni.

Aşa că pentru numărul viitor vă promitem alte relatări extrem de interesante despre activitatea politică a unor etnici români pur-sânge.

Ne gândim să începem cu dl. **Nicolae Manolescu**... Ce ziceţi?

*

Luna Martie (probabil tocmai cu ocazia Mărţişorului) a fost marcată începând de prin coteţele Presei şi până sus, "la vârf", prin atacuri la adresa Doamnelor României. Ticăloşiile adresate Reginei **Ana**, înjurăturile adresate D-nei **Cornea** şi jignirea D-nei Leonida Lari ilustrează odată în plus lipsa de decenţă a multor "personalităţi" dâmboviţene. (Şi nu numai; dacă ne amintim felul în care ani de zile Doamna Leonida Lari, de exemplu,a fost insultată şi calomniată în presa pro-moscovită de prin preajma Nistrului. Cu sau fără accent rusesc, aceiaşi scormonitori pretutindenari.)

*

În "Libertatea" (Anul V, Nr. 977, din 27-28 Martie, Ediţia specială pentru week-end) - de, suntem cosmopoliţi! - apare un articolaş intitulat "adânc": "În răpele "Mişcării"" şi, evident, nesemnat. Dincolo de răutatea (invidia!) ce răzbate din text, autorul îşi permite (făcând referire la articolul lui Ştefan Doru Dăncuş "Bucureştiul... şi bucureştenii" - "Mişcarea", Nr. 2) să pună alături după bunul său plac diverse fragmente, înşelându-şi evident cititorii. Greu trebuie să le fie bolşevicilor stând aşa cu bârna-n ochi de nici nu mai pot să buchisească săracii, darămite să priceapă ceva...

Mai se-ntreabă tovarăşul "Cine e autorul acestui afiş de inspirat şi furibund articol, care se înăbuşă de silă (...)?" Şi adaugă înspre sfârşit: "Ştim barem cu cine avem de a face..." (Adică unul care umblă cu publicaţii despre legionari.) Carevasăzică, asta era "buba"!... Iar ţi se priveşte sila, v-aţi prins tovarăşi: e vorba de voi!

*

Mistuit de o frăţească grijă în ce ne priveşte, asemenea amicilor săi de la "Informaţia Bucureştiului", H. **Parcea ("Cuvîntul"**, Anul IV, Nr. 12 (164) din 23-29 Martie) revarsă din nou un torent de imprecaţii împănate cu "bâtă"-uri şi cu rime răsuflate. Se încrâncenează cu atâta meşteşug de tâmpenie, încât nu poţi să nu te întrebi care-i rostul atenţiei dumisale. Că noi, cel puţin până acum de ţigani nu ne-am bătut, ca să se simtă dumnealui vizat personal. Noul-i firma, proaspăt lustrul foştilor ziarişti ai UTC-ului, "crema" presei libere de azi.

*

Probabil cu ocazia Zilei Internaţionale a Femeii (8 Martie), Revista "**22**" (Nr. 10 (126) din 18-24 Martie) este în întregime străbătută de fiorul panseului **"Nu ne naştem ci mai curând devenim femei"**. Citind lista redactorilor (aproape numai femei!) pricepem în sfârşit, adevărata natură a abisalei frământări intelectuale adăpostită de zidurile GDS-ului. E de înţeles acum, până la un punct, condiţia tragică a colectivului redacţiei dar nu e foarte clar dacă prezenţa evocării lui Ion Negoiţescu în paginile aceluiaşi număr ascunde vreun subtext. Matei **Călinescu** (presupunem, bărbat) deplânge o altă "condiţie tragică" şi anume a lui I.N. (homosexual, după spusele d-lui M. Călinescu), personaj chinuit de orientarea sa sexuală "disidentă".

*

O altă mare tragedie a "22"-ului pleacă de la... problemele financiare ale revistei (cu cel mai tiraţ local de pe Calea Victoriei), după cum relatează Dna. G. **Adameşteanu**, (Redactor Şef).

Ciudată tragedie dacă ne gândim că, de la preluarea funcţiei de către domnia sa şi până în prezent tirajul revistei a scăzut de zece ori în timp ce salariul de redactor şef a atins frumuşica sumă de 150 000 lei/lună.

Vremuri grele cu "falocraţia" asta ...

*

"**Dilema**" (nr. 9 din 12-18 martie), aşa cum ne-a obişnuit, îşi continuă linia, deja banalizată de falimentarul "22". Dl. **Al. George** demonstrează predominanţa gândirii politice a lui Mihai Eminescu asupra "intelighenţiei" româneşti, arătând că atitudinea şi teoriile lui Eminescu au lucrat profund asupra mentalităţii intelectualilor vremii, iar curentele de dreapta "antiliberale şi antidemocratice" - poporanismul, ţărănismul, legionarismul - ce au adoptat

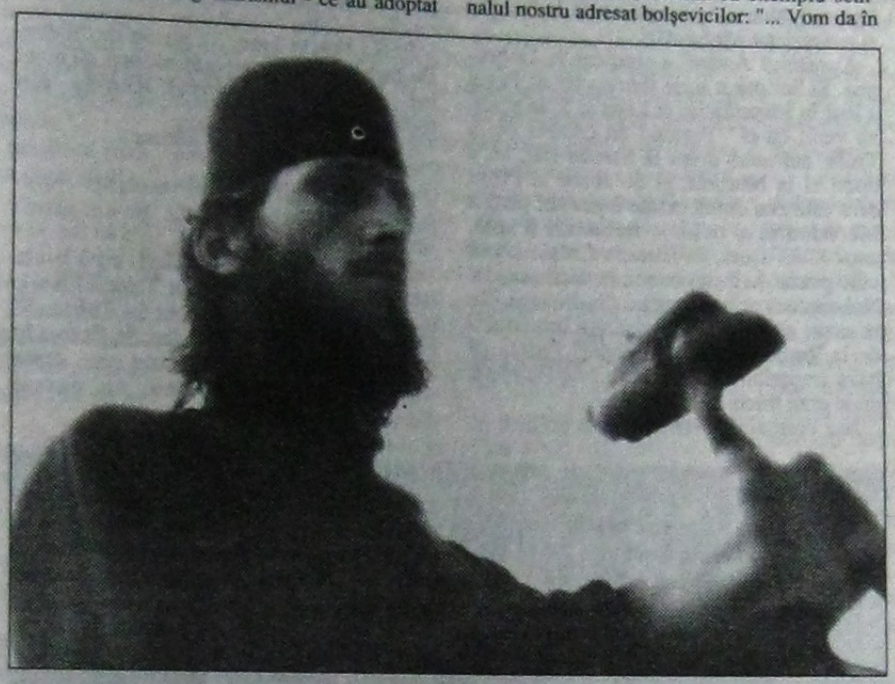

modelul eminescian tradiţionalist şi reacţionar, au avut o influenţă "**retardatară**" (desigur nefericită) asupra societăţii româneşti. Pe o pagină alăturată sunt expuse două mesaje omagiale din epoca de tristă amintire, cu referire la aniversarea din 15 iunie 1989 a lui Mihai Eminescu. Carevasăzică, cine vrea să priceapă, dacă e fin şi subţire ca dilematicii noştri şi mai ales dacă aspiră la demnitatea de "neretardatar", să facă bine să-şi caute alte modele.

Odată lămuriţi ideologic, observăm că acest întreg acest număr al "Dilemei" dezvoltă de fapt ideea anacronismului festivităţilor, comemorărilor, aniversărilor de orice fel, şi îndeosebi a celor dedicate lui Eminescu. Ni se mai spune că mentalul colectiv, distrus, pervertit şi alienat, vezi bine, de comunism, ar fi în primejdia debilitării totale, din pricina, zice-se, a artificialităţii şi exagerărilor ortodoxismului triumfalist.

Şi, ca inedit panaceu, ni se oferă detaliat în paginile revistei, spre luare aminte, sobrul ceremonial al Paştelui evreiesc - Pesahul. Aferim.

*

Pentru că veni vorba! Trebuie să mărturisim: am greşit! În nişte relatări anterioare, am avut impresia că revista "**Dilema**" ar avea ceva împotriva credinţei, a religiei. Recunoaştem că am privit în mod superficial şi nu am înţeles de la bun început subtilităţile teologice ce caracterizează în plan profund metafizic, producţiunile eseistice dilematice. Doctele şi serioasele relatări cu privire la complexul ritual pascalic (vezi articolul "**Paştele evreiesc - Pesah**" de **Vladimir Simon**), fascinanta apologie a **evreităţii** (din articolul d-lui Henri Wald), ca şi prezentarea plină de substanţă a "**noii religii europene**" (a lui **Mihai Zamfir**) sunt tot atâtea dovezi ale preocupărilor adânc religioase ale distinşilor intelectuali dilemişti.

*

"**Tineretul Liber**" (nr. 898 din 25 martie), ne serveşte un "ménu" ales, compus dintr-un interviu dedicat "salvatorului" Petre Roman şi un articolaş cu chenărel pe contrapagină unde ni se face şi nouă olecuţă de "publicitate". Vom începe cu articolul cu pricina în care un anume **dl D. M. Ciparîu** se repede spre noi, ca după un hap de aurolac şi, mai mai să se înţepe, zice: "Cuţitele Mişcării domnului Marian Munteanu sunt otrăvite de fantasme" (?!?). Dl Ţiparu "atrage atenţia opiniei publice" precum Vasile Roaită că - vezi, Doamne - săvârşim "incitare la violenţă" şi suspectându-ne de dorinţă de "răzbunare surdă", citează ca exemplu semnalul nostru adresat bolşevicilor: "... Vom da în vileag întreaga voastră mediocritate, moralitate şi necinste...". Uite cine nu putea trăi de grija bolşevicilor!

Cu slaba-i potenţă reuşeşte să identifice din păcate doar o parte a celor susceptibili de a fi "puşi în pericol"; citâm: "... activiştii Mişcării ... încearcă să "distrugă" revistele **Dilema, Cuvîntul, 22,** să dea la gioale (sic!) lui **Petre Roman, Mircea Dinescu, Andrei Pleşu, Nicolae Manolescu.**"

Mânuitorul de sirenă, din nebăgare îndelungată probabil, şi citind "Mişcarea" cu ochii înlăcrimaţi de soarta feseniştilor a omis - sperăm nepartizan - multe alte personalităţi prezente în cadrul rubricii noastre.

Culmea e că, aşa atins de "fantasme", vigilentul nostru "tânăr liber" i-a încadrat relativ corect pe fesenişti într-un grup precis. Ca dovadă, vă oferim în continuare cealaltă parte a ménu-ului, constituită dintr-o selecţie de citate revelatoare ale unui membru al "echipei" menţionate de dl Ţipar. Deci, iată ce declară dl **Petre Roman** în acelaşi ziar "Tineretul liber":

"Mie mi-a plăcut o apreciere pe care a folosit-o o mare personalitate franceză, care spunea: partidul socialist s-a închinat în faţa puterii banului". "Eu cred în puterea banului (...) sînt un partizan al stăvilirii încercuirii (sic) puterii banului". "Mă gîndesc însă la o analiză mai serioasă din partea noastră a înfrîngerii socialiştilor în Franţa, a unei previzibile diminuări a socialiştilor în Spania. Pentru că sîntem înrudiţi din punctul de vedere pragmatic şi ideologic, politico-ideologic".

"Practic vorbind, ne întâlnim des pe poziţii politice cu Partidul Liberal cel recent-format sau cu PAC-ul".

Gura păcătosului adevăr grăieşte.

*

În două ziare se semnalează cazul copilului Simion Zidaru, fiul soţilor **Zidaru**, cei cu "fenomenul". În **Expres"** (Anul 4, Nr. 9 (160) din 2-8 Martie) un articol documentat relevă tratamentul inuman la care este supus copilul, iar în **"România liberă"** (Nr. 890 din 8 Martie) apare o notă cuprinzând apelul disperat al bunicii copilului Simion, ce reclamă sprijinul autorităţilor pentru a-şi salva nepoţelul din ghiarele unor iresponsabili.

*

După ce vreme de trei luni de zile, "colectivul" redacţional al revistei **"Puncte cardinale"** (adică dl. **Codrescu** alias **Vasile A. Marian** alias **V.A.M.** alias...) s-a străduit să-şi depisteze propriile greşeli ortografice (şi nu "greşeli de tipar", cum pe altă pagină se contrazice singur dl.Codrescu), iată, în sfârşit, lumina cunoaşterii s-a pogorât asupra sa. Dacă ar fi deschis Biblia, ar fi înţeles mai demult că orice cuvânt care înlocuieşte numele Domnului se scrie cu majusculă. Însă, cum ne aşteptam, catehetul corigent nu are bunul simţ să-şi recunoască ignoranţa şi se străduieşte stângaci să iasă basma curată din marile meandre ale ortografiei creştine, susţinând că, fiind vorba de un curs de popularizare, nu a dorit să-şi şocheze cititorii... Urmând "logica" lui R.C., Sfânta Scriptură ar fi mult prea "şocantă" pentru sensibilii cititori contemporani! Doamne, iartă-ne!

*

Că veni vorba de **"Puncte cardinale"**.

Nu ne-au afectat ironiile nătânge presărate lunar în paginile acestei reviste, dar ne repugnă să ne vedem lăudaţi (!) şi periaţi de acelaşi Răzvan Codrescu care, după atâtea minciuni şi insinuări răuvoitoare, comite un articol elogios cu privire la publicaţia noastră şi în special la Raportul nostru despre "Fenomenul Pucioasa". În acest context laudativ, dl. R.C. este şi mai dezgustător. În acelaşi paragraf în care ne laudă, dl. R.C. se referă la Mişcarea Pentru România, denumind-o *"agitaţia partidistă a d-lui Marian Munteanu"*, constatând că *"o utilă publicaţie de dreapta s-ar putea înfiripa (nu neapărat, iată, prin dl. Ilie Bădescu)"*. Mincinosul domn R.C. trebuie să afle că *"solidul Raport"*, *"rezultat al unei anchete îndrăzneţe şi lucide"*, *"cea mai amplă, mai sistematică şi mai corectă cercetare"* (am citat din linguşelile adresate nouă) a fost o acţiune **politică** a Mişcării Pentru România, (o acţiune "de partid", deci) coordonată şi dusă la bun sfârşit prin efortul **structurilor politice ale MPR,** tocmai de dl. Marian Munteanu. Iar printre cei care au contribuit la realizarea Raportului sunt tocmai studenţii d-lui Ilie Bădescu.

Domnule Codrescu, ar fi tare bine dacă te-ai ocupa în continuare de exerciţiile d-tale de admiraţie pentru domnii Pleşu, Sava ş.a.m.d. Practică în continuare "naţionalismul" de paradă cu care înşeli buna credinţă a unor cititori, fă în continuare jocul internaţionaliştilor prin confuzia pe care o creezi. Insultă-ne în continuare, scrie minciuni despre noi aşa cum ai făcut de atâtea ori, dar nu ne mai lăuda! Ne este pur şi simplu scârbă.

*

Presa e tot mai îngrijorată de "agresivitatea" rubricii noastre.

Din păcate nu am găsit nicăieri - dar absolut nicăieri - o contestare serioasă, argumentată. Nimeni nu a cerut vreun "drept la replică". Nimeni nu a demonstrat în vreun articol că minţim sau că nu avem dreptate.

Nici nu ar fi avut cum; căci asta îi sperie pe jurnaliştii şi politicienii noştri: faptul că avem dreptate!

Nefiind în stare să demonstreze că greşim, ne înjură. N-au decât!

Ţipă unii şi alţii că suntem "violenţi" şi "extremişti". Dar de când este, domnilor, **adevărul** "violent" şi "extremist"?

Vă deranjează că existăm, că ştim cine sunteţi şi cu ce vă îndeletniciţi. Vă deranjează mai ales că o spunem tare şi răspicat. Dar ce credeaţi? Că voi o să minţiţi la nesfârşit şi nimeni nu o să vă pună la punct?

Aşa că, tremuraţi, tremuraţi în continuare, că vă şade tare bine.

În ceea ce ne priveşte, rămâne cum am stabilit: **SUNTEM CU OCHII PE VOI!**

Anunţ important!

Începând din luna iulie a.c., "Mişcarea" va apărea bilunar!

Astfel vom putea să punem mai mult accentul pe problemele de strictă actualitate. Bineînţeles, păstrând aceeaşi linie de fermitate şi militantism românesc. Pentru a putea acţiona cât mai eficient, avem nevoie de sprijinul Dumneavoastră. Toţi prietenii noştri care doresc să ne ajute sunt rugaţi să expedieze cât mai repede posibil suma de 1200 lei pe adresa:

Mişcarea Pentru România - Pentru publicaţia "Mişcarea" - Str. Scărlătescu nr. 14, Sector 1 Cont 46.20.69.61.33.178 - Banca Română pentru Dezvoltare - Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD-SMB)

Această sumă reprezintă contravaloarea unui abonament până la sfârşitul anului (costul publicaţiilor plus cheltuielile poştale). Abonaţii vor primi ca supliment şi revista de studii politice a MPR care va apărea în curând, precum şi alte publicaţii editate de MPR.

De asemenea, toţi cei care sunt dispuşi să sprijine dezvoltarea publicaţiei sunt rugaţi să ne contacteze sau să trimită donaţii pe aceeaşi adresă, cu menţiunea "Donaţie".

"ORTODOXIA E VIITORUL OMENIRII"

Vineri, 5 martie a.c., Dl. Marian Munteanu l-a vizitat pe Sfinţia Sa Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae.

Publicaţia noastră a primit permisiunea de a reda câteva fragmente din convorbirea purtată cu acest prilej şi consemnată de redactorul nostru George Roncea.

Red.

(continuare din numărul trecut)

Marian Munteanu: Noi încercăm să ne referim, în lupta noastră pentru afirmarea valorilor tradiţionale şi la perioada de dinaintea creştinismului...

Părintele Stăniloae.: Noi ne-am format ca popor, Poporul Român traco-latin, odată cu primirea Creştinismului originar. Originea Creştinismului s-a unit cu originea Poporului Român.

MM: Cum vedeţi, Părinte, abordarea problemei perioadei preromâne sau proto-române, tradiţiile dacice?

Pr.S.: Eu zic aşa: noi suntem proto-latinitatea. Noi suntem prima latinitate. De ce limba română e cea mai apropiată de limba latină scrisă? De ce numai regiunea aceasta a rămas latină după doar o sută şi vreo douăzeci de ani de ocupaţie imperială romană? Îşi lasă un popor aşa de repede limba sa maternă?

MM: Deci, poate că dinainte de ocupaţia romană vorbeam o limbă asemănătoare cu limba latină vorbită la Roma?

Pr.S.: Da, este foarte posibil.

A fost lupta între greci şi Troia. După ce a fost învinsă Troia, nepotul regelui Priam s-a dus şi a întemeiat Roma. Deci Roma este întemeiată de strămoşii noştri, de latinitatea de aici din Răsărit. Căci locuitorii Troiei erau tot traci. Bitia, a cărei capitală era Troia, era locuită de un popor identic cu bessii - cum se numeau tracii din Balcani.

Sfântul Apostol Pavel în capitolul XVI din "Faptele Apostolilor" spune: "Am fost la Troia şi mi s-a arătat în vis un macedonean care mi-a spus: Treci în Macedonia şi ne ajută". Şi a venit la Filipi cu ucenicii săi. După aceea a fost dus la Roma, mai târziu, ca prizonier şi a propovăduit din închisoarea lui creştinismul.

Sfântul Apostol a trecut pe la Salonic şi prin orăşelul Bereea (Fapte, Cap. XVII) care e pur macedonean şi astăzi. Iar Salonicul, până în 1912 era 90% român. Noi avem Creştinismul direct de la Apostoli, iar limba latină creştină vorbită aici nu a venit de la Roma. Vezi cuvinte ca Atotţiitor, Tată, Fecioară, Împărăţie etc. care sunt deosebite de cele folosite în Occident prin influenţa Romei.

MM: Deci, inclusiv în perioada creştinării, limba română are rădăcini aici...

Pr.S.: Noi suntem prima latinitate, însă noi avem şi bogăţia aceasta că unim - cum am scris şi în cartea "Reflecţii despre Poporul Român" - luciditatea aceasta latină cu spiritul de taină al ortodoxiei. Totul este taină. Nimic nu pricepem perfect. Cu atât mai mult e taină Cel Ce a creat toate. Că spune un Sfânt Părinte: "N-a fost cândva când să nu fie nimic"... Deci există din veci "Ceva" şi acel "Ceva" nu are cauză; nu e dependent. Toate celelalte au cauză. Sunt dependente. Acela e independent şi atunci e liber, e persoană şi o persoană nu este deplină decât dacă are iubire. Şi nu o singură persoană, ci o iubire între un Tată şi un Fiu, cea mai curată iubire. Şi uniţi întru iubirea faţă de Duhul Sfânt, pentru că doi inşi sunt mai uniţi când îl iubesc împreună pe al treilea sau când un al treilea iubeşte împreună cu fiecare dintre ei pe celălalt. Fiecare are bucurie mai mare când mai are pe cineva care iubeşte, când Tatăl are pe Duhul care iubeşte pe Fiul împreună cu El şi Fiul pe Duhul care iubeşte pe Tatăl împreună cu El. Dar Tatăl e Tată şi Fiul e Fiu. Deci, iată învăţătura cea mai logică şi care explică realitatea. Căci altfel, de unde existenţa? Cine a dat dependenţele şi legile acestea, cine le-a dat? Trebuie să fie "cineva" deasupra lor şi Acesta este Dumnezeul iubirii. Fără început şi fără sfârşit. Iubirea e la început şi iubirea de Dumnezeu şi între oameni este idealul spre care tindem.

MM: Cum înţelegem, atunci, legătura noastră cu Roma, puternic afirmată în cultura noastră în special de la Şcoala Ardeleană încoace? Şi, în acest context, problema catolicismului?

Pr.S.: Noi suntem traco-latini. Avem o latinitate proprie primordială care nu vine de la Roma ci de aici. De ce am rămas popor latin? De ce n-au rămas Asia mică, Egiptul? Numai noi am fost de la început şi am rezistat până astăzi.

Apostolul Andrei a predicat în Dobrogea. Şi Scriptura scrie foarte clar că Pavel a fost în Macedonia; şi Luca şi Silla şi toţi au venit cu el. "Pornind cu corabia de la Troia, am mers drept la Samotracia, iar a doua zi la Neapoli, şi de acolo la Filipi care este cea dintâi cetate a acestei părţi a Macedoniei şi colonie romană". (Fapte, cap. XVI) Deci, în Europa Creştinismul vine prima dată aici la noi, la dacii aceştia. Noi suntem primii creştini din Europa. De ce crezi că s-a mutat reşedinţa Imperiului de la Roma la Constantinopol? Pentru că baza Imperiului Bizantin au fost Balcanii, unde erau traco-latinii.

Aşa cum ajută astăzi puterea politică pe Papa în Serbia, aşa l-au ajutat la 1700 habsburgii, când mulţi români din Ardeal fugeau prin păduri ca să-şi păstreze legea. Până la urmă unii au acceptat, aşa, de formă, dar au spus: toată legea să stea pe loc! Îl recunoaştem pe Papa dar legea noastră să rămână. Şi au rămas cu Liturghia ortodoxă, cu Sfinţii ortodocşi...

În ce priveşte corifeii Şcolii Ardelene, ei toţi au fost persecutaţi la Blaj pentru că voiau refacerea unităţii cu fraţii lor ortodocşi: Inocenţiu Micu-Klein a fost luat de la Viena şi trimis la Roma unde a fost ţinut toată viaţa prizonier pentru că afirma strânsa legătură între poporul ce-l păstorea şi Ortodoxie.

Samuil Micu, nepotul lui, a trăit la Sibiu în prietenie cu fruntaşii Bisericii Ortodoxe.

Gheorghe Şincai - care critica pe episcopul unit Ioan Bob a fost condamnat la închisoare de o judecătorie de stat la îndemnul acelui episcop şi după aceea a trăit într-o familie din Ungaria de Nord, ca pedagog.

Petru Maior a trăit la Budapesta şi a promovat cultura general-românească.

Corifeii Şcolii Ardelene n-au putut trăi la Blaj.

Gheorghe Şincai se inspira din cronicarii moldoveni şi admira Biserica Ortodoxă din Ardeal că are peste 300 de şcoli primare confesionale câtă vreme Blajul n-avea decât câteva.

În seminarul teologic din Blaj multă vreme s-a predat în limba latină şi maghiară - câtă vreme în cel ortodox din Sibiu s-a predat numai în limba română.

MM: Avem tineri în Mişcare care sunt greco-catolici şi ne înţelegem foarte bine cu ei.

Pr.S.: Foarte bine. Să nu ne dezbinăm. De fapt spiritualitatea este aceeaşi. Şi ei au tot ce a avut Poporul Român din totdeauna.

MM: Deci să trăim în unitate.

Pr.S.: Sigur.

MM: Sunt şi unii protestanţi - mai puţini, ce-i drept - dar sunt. Ne-am gândit să nu-i respingem.

Pr.S.: Trebuie să le arătaţi, cum v-am spus, că sectele nu mai au Tainele. Nu-L mai au pe Hristos prezent în Taine. Şi Hristos este prezent în Taine; în Botez, în Sfânta Împărtăşanie, în toate cele şapte Taine. Ei nu le mai au, au numai discursuri.

Să înţeleagă ceea ce este Ortodoxia, creştinismul de la începutul Evangheliei. Sectele sunt ceva venit din Occident cu neînţelegerea prezenţei lui Hristos în Taine, în viaţa noastră şi în identitatea noastră. Noi ne păstrăm identitatea noastră şi unitatea noastră. Şi ei trebuie câştigaţi încet, încet. Sigur, cu metode de viaţă superioară faţă de a lor. Că ei se laudă în general cu trei lucruri: că nu mănâncă carne de porc, că nu beau vin, că nu înjură. Trei lucruri. Dar nu acestea sunt cele mai importante. Trebuie să simţi mereu că eşti păcătos şi mereu să vrei să fii mai bun, mai bun, mai bun. Dar ei nu au această subtilă înţelegere a binelui. Pentru ei sunt doar câteva lucruri exterioare... Această mentalitate simplistă s-a dezvoltat în America, unde sunt vreo trei sute de secte - dacă nu mai multe. N-au tradiţie, n-au unitate, n-au înţelegere. Şi noi să luăm toate naivităţile de acolo?

MM: Se luptă mulţi acum - în special unii intelectuali - pentru "integrarea europeană" şi pentru dispariţia naţiunii. Noi credem că naţiunea nu poate să dispară. Neamurile sunt lăsate de la Dumnezeu.

Pr.S.: Nu, nu, cum să dispară? Am scris în mai multe locuri: noi trebuie să dăm Europei adevărata spiritualitate. Spiritualitatea aceasta a prezenţei lui Hristos, a sentimentului de taină. Ei sunt raţionalişti; raţionalismul susţine că pricepe tot. Dar pricepe tot în mod superficial. Raţionalismul împarte numai, organizează şi atât. Raţiunea te ajută să organizezi lucrurile la suprafaţă. Nu le poate înţelege în adânc; aici este o mare taină. Şi noi trebuie să dăm acest sentiment de taină Occidentului şi această adâncime. O taină şi o adâncime în care poţi să progresezi la infinit. Niciodată nu te opreşti, ci mergi mai departe. Noi trebuie să dăm Occidentului Ortodoxia.

MM: Găsim mai de grabă spiritualitate europeană aici în România decât în alte părţi.

Pr.S.: Aici, da. Avem de dat Europei mult mai mult decât poate să ne dea ea. Putem să luăm şi noi lucrurile practice pe care le-a realizat. Şi America, deşi foarte naivă şi simplistă în spiritualitate, are realizări importante...

MM: Chestiuni tehnice...

Pr.S.: Da, chestiuni tehnice. Pe acestea putem şi noi să le luăm dar până la un punct. Pentru că au şi acestea pericolele lor, au adus poluarea şi bomba atomică şi multe distrugeri... Aşa că şi ştiinţa trebuie să rămână legată cu natura. Au despărţit forţele naturii şi atunci fiecare forţă s-a declanşat fără frână. Ele au un echilibru al lor şi trebuie să ţinem seama de el. Folosim tehnica atât cât să nu strice natura şi viaţa.

Şi trebuie să refacem prestigiul ţăranimii. Am văzut în Germania oameni care lucrează în fabrici iar după-masa se duc cu maşina proprie în satul lor din vecinătate şi lucrează pământul mai departe. Aceştia rămân şi ei legaţi de natură. Să nu ne despărţim de natură, chiar dacă folosim fabrici moderne; să nu exagerăm. Nu ne dau cele ce ne trebuie în mod esenţial.

Uite că astăzi ţăranii primesc înapoi pământul, dar mulţi nu se mai duc să lucreze şi trăim în mizerie. Mulţi nu vor decât să stea la oraş, unde, nu-i aşa, sunt "domni"... Viaţa ţărănească este mai complicată decât cea a orăşeanului. Cum spunea un ţăran din satul meu: "Acolo poţi să dea cu ciocanul şi nici cu acela toată ziua". Pe când ţăranul câte şi mai câte. Ce complexă este viaţa lui... Ce să pună în locul cutare, cum să crească vita cutare... să-i dea iarna, primăvara...

MM: Toată rânduiala aceasta...

Pr.S.: Ce complexă, ce bogată este viaţa lui! Pe când a muncitorului e simplă, plictisitoare, o experienţă mai puţin bogată. Şi nu se trebuie chiar aşa multă tehnică, că ne-a adus pericolele acestea care sunt şi ameninţă lumea.

MM: Părinte, dacă îmi permiteţi, vă desprind ca o concluzie pentru noi - mişcare educaţională, socială şi politică - că mergând pe linia creştin-ortodoxă nu trebuie să ne temem...

Pr.S.: Nu, nu, nu!

MM: Şi mă gândesc mai ales că nu poate fi o greşeală din punct de vedere teologic să afirmăm pe plan politic latinitatea ortodoxă.

Pr.S.: Nu, nu poate fi.

MM: Vă mărturisesc, Părinte, că sunt preocupaţi să nu greşim din punct de vedere creştinesc şi românesc. Acesta este important pentru noi. Părerea politicianiştilor atei nu are nici importanţă.

Vă mulţumesc pentru bunăvoinţa cu care ne-aţi primit din nou şi ne vom strădui să respectăm şi să urmăm sfaturile şi îndrumările Sfinţiei Voastre.

Pr.S.: Dumnezeu să vă binecuvânteze şi să vă ajute în intenţia frumoasă şi folositoare de a susţine Ortodoxia prin trăirea ei de către tot Poporul Român spre înălţarea şi întărirea vieţii lui.

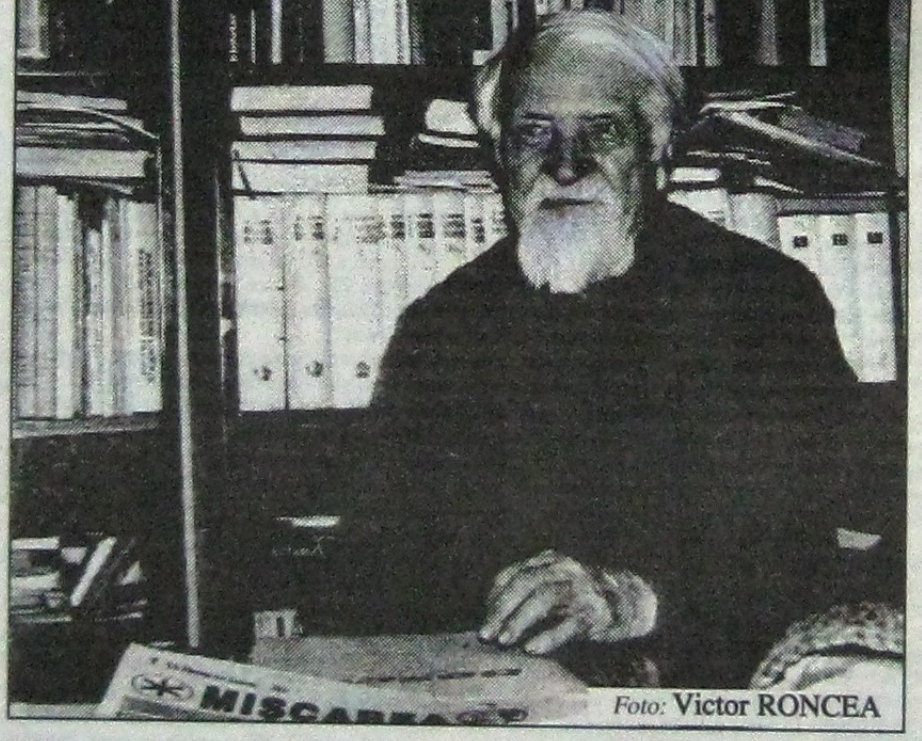

Foto: Victor RONCEA

Părintele STĂNILOAE

Sfintele Sărbători de Paşti

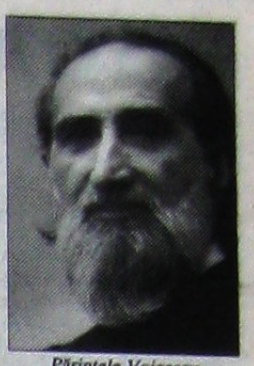

Părintele Voicescu

Cu Părintele Constantin Voicescu, de la Biserica Sapienţei, cu hramul "Adormirea Maicii Domnului" (Bucureşti) - despre Sfintele Sărbători de Paşti.

- Preacucernice Părinte, greşim şi păcătuim prin ignoranţă şi neconoaştere. Ajutaţi-ne şi călăuziţi-ne spre Iisus Hristos, spre Taina Învierii.

- "Bucuraţi-vă! Nu vă temeţi. Pace vouă", sunt cuvintele pe care Domnul nostru Iisus Hristos, după Învierea Lui din morţi, le-a spus femeilor mironosiţe şi ucenicilor, este mesajul pascal adresat oamenilor de pretutindeni şi din toate timpurile. Ne bucurăm, nu ne temem, avem pace pentru că a înviat Hristos.

"Hristos a înviat! Adevărat a înviat!" Acesta este salutul nostru, al creştinilor, în vremea praznicului Sfintelor Paşti, este un salut de biruinţă, dar nu este numai atât. Este vorba de mărturisirea unui adevăr de credinţă esenţial: Învierea Domnului. Această înviere o mărturisim noi în Crez: "Şi a înviat a treia zi după Scripturi". Despre această Înviere ne spune Sf. Pavel: "Dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este şi credinţa voastră, dar acum Hristos a înviat din morţi fiind începătură celor adormiţi". Adevărul şi bucuria aceasta sunt exprimate şi prin cuvintele troparului pe care-l cântăm la Paşti: "Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le."

Faptul Învierii este temeiul bucuriei noastre, pentru că dacă Hristos a înviat şi noi vom învia. În Hristos avem cheia vieţii şi morţii noastre. În Hristos suntem nemuritori.

- E greu păcat să întrebăm: dar a înviat Hristos cu adevărat? Şi cine este Hristos?

- Sunt întrebări pe care omul modern şi le poate pune şi e bine să şi le pună. Îmi spunea un duhovnic al meu, Părintele Toma Chircuţă, că dacă îţi pui astfel de întrebări şi ai îndoieli să nu te tulburi, e semn că te cercetează Duhul Sfânt. Cu o condiţie, să ai dorinţa de a cerceta şi să fii cinstit sufleteşte, să nu ai prejudecăţi, să nu ai idoli ai minţii.

"Vino şi vezi", îndemna Filip pe Natanael, care se îndoia de mesianitatea lui Iisus şi Natanael s-a dus şi s-a convins. Domnul însuşi a îndemnat: "Cercetaţi Scripturile!" Ba mai mult, după Înviere s-a supus experimentului: "Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea şi nu fi necredincios, ci credincios", i-a spus lui Toma. În săptămâna patimilor Îl căutaseră pe Domnul, ca să-L vadă şi să-L cunoască, nişte elini. Pentru strădania lor şi pentru căutarea lor Mântuitorul le-a spus printre altele acest adevăr: "... Dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri aduce multă roadă". Minunea prefacerii bobului de grâu prin putrezire în mormântul brazdei închipuie minunea Învierii. Era o proorocire în legătură cu El şi care priveşte şi pe cei care vor rămâne în El având parte cu El la Înviere.

Dar la bucuria Învierii se ajunge numai prin Cruce şi prin mormânt. Porţile Împărăţiei Cerurilor sunt în Chipul Crucii. Crucea nu e un punct terminus, e poarta Cerului. Prin cruce la Înviere. De aceea cântam: "Crucii tale ne închinăm Hristoase şi sfântă Învierea ta o lăudăm şi o mărim".

A înviat Hristos cu adevărat? Cine este Hristos? "Vino şi vezi", ne îndeamnă Biserica, vino şi-L vezi în lucrarea Lui în Biserică. "Eu sunt lumina lumii", zice Domnul. Şi-n miezul nopţii din uşile împărăteşti de două mii de ani mereu suntem chemaţi: "Veniţi de primiţi lumină."

- Părinte, de ce trebuie să postim şi cum? Cum să ne hrănim sufletele?

- E vorba de un anumit fel de post. Postul înseamnă nu numai abţinerea de la anumite mâncăruri, e vorba şi de un post sufletesc, amândouă sunt necesare. Temeiuri sunt în Sfânta Scriptură pentru post. Dreptii Vechiului Testament n-au postit? Moise n-a postit? Sf. Ioan Botezătorul n-a postit? Mântuitorul n-a postit? Dar postul ăsta rânduit de Biserică trebuie neapărat însoţit şi de postul sufletesc. Să ierţi, să faci milostenie, să te rogi şi să faci fapte bune în general, să te abţii de la nişte lucruri, să cauţi să trăieşti o viaţă mai adunată în tine. Postul este un fel de popas în care trebuie să te ocupi mai mult de suflet, adică de ceea ce este important în fiinţa umană. Nu trebuie să fii teolog mare sau filosof ca să-ţi dai seama că eşti şi altceva decât un animal. Suntem altceva prin acest suflet şi atunci trebuie să ne ocupăm să-l hrănim şi pe el. Cât afectează omul modern pentru sufletul său? Să se gândească fiecare şi în faţa conştiinţei lui şi în faţa lui Dumnezeu şi să dea răspunsul. Cât din 24 de ore dai sufletului şi cât dai trupului? Dar într-o săptămână? Ne cere Biserica prin cele zece porunci, şase zile să lucrăm, iar a şaptea este ziua Domnului Dumnezeului tău. De fapt nu-i a Domnului, este tot a noastră, a sufletului nostru. Suntem chemaţi să venim la Sfânta Liturghie, să "pierdem" trei ore din şapte zile. Şi nu le pierdem. Spunea Sf. Vasile: "Crezi că pierzi timpul dacă vii la Sfânta Liturghie? Nu, i-l dai lui Dumnezeu şi Dumnezeu îţi dă timpul cu dobândă". Deci postul este o perioadă de pregătire. Perioada asta trebuie să aibă o finalitate şi anume să ajungă fiecare creştin, să se mărturisească şi să se împărtăşească cu Sfintele Taine. De aceea e bine ca fiecare creştin să aibă un fel de îndrumător sufletesc pe care să-l cerceteze şi de care să se lase învăţat. Şi e bine să aibă un duhovnic, nu mai mulţi. Mărturisirea asta o numea Gala Galaction sfânta terapie şi e în adevăr o sfântă terapie această mărturisire a păcatelor, după care urmează unirea cu Hristos prin Sfânta Împărtăşanie. Sigur că nu suntem vrednici niciodată ca să ne împărtăşim, nici noi, clerul, nici poporul. Nădăjduim la mila lui Dumnezeu, trebuie să avem permanent conştiinţa că nu suntem vrednici să ne împărtăşim dar să avem şi nădejde în dragostea lui Dumnezeu. Preotul când cheamă la Sfânta Împărtăşanie zice cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi.

- Un gând mai deosebit, o amintire, ne spuneţi de la Sărbătorile de Paşti, 12 la număr, pe care le-aţi petrecut în închisoare?

- Într-o închisoare din ţara noastră, Târgu-Ocna, trecea pe tărâmul celălalt, cu zâmbetul pe buze, luându-şi la revedere de la cei pe care-i lăsa, un tânăr cu viaţa şi sufletul de crin, Valeriu Gafencu, nu înainte de a fi alcătuit un imn al Învierii, pe melodia lui Mihai Lungeanu: "Vă cheamă Domnul slavei la lumină/ Vă cheamă mucenicii-n veşnicii/ Fortificaţi Biserica creştină/ Cu pietre vii zidite-n temelii// Să crească-n inimile voastre înfrânte/ Un om născut din nou armonios/ Pe chipurile voastre să se-nplânte/ Pecetea Domnului Iisus Hristos// Un clopot tainic miezul nopţii bate/ Şi Iisus coboară pe pământ/ Din piepturile noastre însângerate/ Răsună imnul Învierii sfânt// Veniţi, creştini, luaţi lumină/ Cu sufletul senin purificat/ Veniţi, flămânzi, gustaţi din Cină/ E nunta Fiului de Împărat."

În Jilava, prin '49, la "Reduit", doi preoţi au făcut o slujbă de Înviere de toată frumuseţea, eram în camerele 9, 12, dădeau una într-alta, şi a fost o slujbă de Înviere de toată frumuseţea. Pe urmă mi-aduc aminte de sărbătorile Învierii pe care le-am petrecut la Târgu-Ocna. Acolo, în apropiere, se afla un deal, Măgura, unde au fost lupte mari în 918, şi sus este un Schit. În preajma Învierii lumea urca la Schit şi noi vedeam de la ferestre, luminiţe, aşa, în serpentine, urcând la Schit, de unde auzeam clopotele în fiecare Duminică. Asta a fost o întărire extraordinară pentru noi. Se auzeau clopotele, se auzeau cântecele, era un spectacol care ne dădea putere. Nu mai aveam nici un fel de legătură cu lumea de afară, dar prezenţa acestui Schit Măgura în preajma închisorii a însemnat foarte mult. Ceilalţi Paşti i-am petrecut aşa într-o celulă pe unde am fost, pe la Aiud, pe la Piteşti, pe la Jilava, aşa cum puteam, cu o rugăciune, un gând mai deosebit...

Deci, frate, pot să-ţi spun cu dragoste: "Hristos a înviat!"

- Şi eu vă răspund cu toată inima: "Adevărat a înviat!" ■

Haralambie I. TEOFIL

Întrebare

Adâncă-i noaptea, orele, profunde...
Gemând, spre raftul cărţilor mă-ndrum
şi-ntreb în şoaptă fiece volum:
- Tu eşti? Şi cartea fuge şi se-ascunde.

Plângând, întreb portretul ei acum:
- Tu eşti? Şi nici iubita nu-mi răspunde.
Îmi umplu cupa-n vin să mă scufunde,
întreb: - Tu eşti? Şi cupa piere-n fum.

Şi-ntreb şi spada mea: - Tu eşti? Şi tace.
Şi cum mă prăbuşesc în jilţ înfrânt,
din zid o umbră albă se desface...

Mă-ntorc spre ea cu sânge în cuvânt
şi-n ochii lui Isus e numai pace.
Întreb: - Tu eşti? Şi umbra spune: - Sunt.

Radu Gyr

✝ Lecţia de religie

4. Însuşirile lui Dumnezeu.

1. Dumnezeu - aşa cum şi-L închipue mintea sănătoasă, cum ni-l înfăţişează conştiinţa religioasă şi cum îl înţelegem din revelaţiune - este o fiinţă personală, învestită cu toate atributele care revin personalităţii.

Plecând de la om - creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu - teologia creştină a atribuit lui Dumnezeu cele mai alese însuşiri pe care le are omul şi l-a tăgăduit tot ce stă în contrazicere cu ideea de fiinţă absolută. Cea dintâi categorie de însuşiri, cele pozitive, se exprimă prin predicatele formate cu *atoate* sau *atot:* atoateştiutor, atoatevăzător, atoateţiitor, atotputernic, atotbun, atotdrept etc. Cea de a doua, cele negative, prin predicatele formate cu particulele *ne, in:* nemărginit, neschimbat, independent etc.

O împărţire a însuşirilor sau atributelor dumnezeieşti este greu de făcut, din cauză că nu le cunoaştem pe toate şi pe deplin. Cea mai potrivită este aceea care ia ca punct de plecare *spiritualitatea* şi *infinitatea*, adică însuşirile lui Dumnezeu ca *Spirit absolut sau infinit.*

2. Prin *Spiritualitatea fiinţei dumnezeieşti* înţelegem că Dumnezeu nu este material sau corporal, ci pur spirit sau duh imaterial, simplu, nevăzut, perfect raţional şi liber. *"Duh este Dumnezeu şi cei ce se închină Lui se cade să I se închine în duh şi adevăr"*, zice Mântuitorul femeii samarineancă (Ioan 4,24).

3. Însuşirile care decurg de la spiritualitatea lui Dumnezeu se împart în însuşiri *ale raţiunii sau ale minţii* lui Dumnezeu ori *însuşiri intelectuale* şi însuşiri *ale voiei şi simţământului sau însuşiri morale.*

A. *Însuşirile intelectuale.* Raţiunea lui Dumnezeu privită în sine însăşi, este atotştiutoare: privită în acţiunea sa, este atotînţeleaptă. *Atotştiinţa şi înţelepciunea desăvârşită* sunt dar cele două însuşiri ale raţiunii lui Dumnezeu, cunoscute de noi oamenii. În virtutea atotştiinţei Sale, Dumnezeu singur se cunoaşte pe Sine în chip desăvârşit, cum cunoaşte şi tot ce este în afară de Sine, pentru că tot ce există este creaţiunea Sa. Adevărata înţelepciune a lui Dumnezeu se vede din minunata ordine ce domneşte în lume, din neîntrerupta Sa purtare de grijă de lume şi de întreg planul mântuirii omului.

B. *Însuşirile morale.* Pe lângă raţiune, Dumnezeu are şi voinţă şi simţământ, care sunt de asemenea perfecte. Privite în ele însăşi şi în manifestarea lor către creaturi, aceste două însuşiri ale lui Dumnezeu se înfăţişează ca însuşi morale şi anume, ca: *libertate absolută, sfinţenie desăvârşită, bunătate desăvârşită, dreptate supremă şi neţărmurită vrednicie de credinţă.*

4. *Infinitatea* sau nemărginirea lui Dumnezeu este o noţiune negativă prin care înţelegem că Dumnezeu nu este mărginit de nimeni şi de nimic în nici o privinţă. Exprimată în forma pozitivă, această însuşire ia numele de *perfecţiunea absolută*, prin care înţelegem că Dumnezeu cuprinde în fiinţa Sa toate perfecţiunile sau desăvârşirile.

Din această însuşire a lui Dumnezeu decurg mai multe altele şi anume:

Aseitatea sau independenţa absolută, prin care înţelegem că Dumnezeu îşi are în Sine însuşi cauza existenţii Sale.

Imutabilitatea sau nesdimbalitatea, adică ceea ce el cugetă şi voieşte într'un moment dat, cugetă şi voieşte în eternitate.

Eternitatea este însuşirea lui Dumnezeu de a fi mai presus de timp, adică de a nu avea nici început nici sfârşit.

Omniprezenţa sau ubicvitatea, adică Dumnezeu se află pretutindeni. Este imposibil să înţelegem pe deplin această minunată însuşire a lui Dumnezeu, dar ne putem face o idee despre ea, dacă ne gândim că şi mintea omenească poate străbate spaţiul şi fi de faţă în tot locul. Deosebirea e că mintea omului poate fi de faţă într-un moment dat într-un singur loc, pe când Dumnezeu e pretutindeni. Dacă se zice că Dumnezeu locuieşte în cer sau în Biserică, nu înseamnează că nu este pretudindeni. Precum, când zicem că sufletul omului este în creier sau în inimă, nu tăgăduim că este în tot trupul, tot astfel şi despre Dumnezeu, dacă zicem că este în cer sau în Biserică, nu înţelegem că nu este pretutindeni.

Atotputernicia este însuşirea în virtutea căreia Dumnezeu face tot ce voieşte. Pentru că însă voia Sa este sfântă, El voieşte şi face întotdeauna numai binele şi niciodată răul.

Unitatea. Având însuşirea de nemărginit şi atotperfect, Dumnezeu nu poate fi decât unul singur. Dacă ar fi mai mulţi Dumnezei, fiecare ar mărgini pe ceilalţi şi ar fi mărginit de ei, aşa că niciunul n-ar fi nemărginit.

"GAFE" HOMERICE

Încă de la primul său număr publicaţia noastră cuprindea în paginile de religie câte o lecţie din manualul Mitropolitului Irineu Mihălcescu, "Dogmele Bisericii Creştine Ortodoxe". (Ed. a patra, 1944). Numărul 3/199 al revistei oferea cititorilor săi, lecţia "Sfânta Tradiţie".

Într-o notă din "Cuvîntul", (2/1993), dl Doru Trocan (Dan Ciachir?) descoperea că prin publicarea ei, "naţionaliştii de la Mişcarea" ar fi făcut "o gafă homerică" Şi ne prezintă într-o notă confuză cu acest titlu "argumentele" Domniei Sale.

Iată-l pe primul: "În căutare de material catehetic creştin, naţionaliştii de la "Mişcarea" au descoperit manualele mitropolitului Irineu Mihălcescu, căruia îi publică opiniile la loc de cinste, în numărul 3/1993 al revistei lor". Fără comentariu. Căci dacă dl. Trocan consideră lecţia despre "Sfânta Tradiţie" drept "opiniile mitropolitului Irineu Mihălcescu", aprecierea sa drept gafă rămâne valabilă doar ca o îngăduitoare formulare eufemistică. ("Dogmele Bisericii Creştine Ortodoxe" nu sunt, d-le Trocan, opiniile nimănuia) Iar a doua "dovadă": "profesorul teolog Ion Mihălcescu, călugărit sub numele de Irineu, a fost şi membru al masoneriei" rămâne o jalnică speculaţie. Că Mitropolitul Irineu Mihălcescu era sau nu mason, a fost ultimul lucru care ne-a preocupat - ne preocupă - când am oferit aceste lecţii. (Tabletele d-lui D.Ciachir, pompos botezate "Cronici ortodoxe", nu constituie nici cu îngăduinţă lecţii de religie. Manualul Mitropolitului Irineu Mihălcescu, însă, da!)

Iar concluzia notei cum că "publicarea în cadrul aceluiaşi număr a unui text de Irineu Mihălcescu şi a fotografiei lui Corneliu Zelea Codreanu e de un savuros sincretism", este de o "savuroasă" stupiditate. Căci niciunde nu se potriveşte mai bine fotografia lui Corneliu Zelea Codreanu decât alături de un text despre "Sfânta Tradiţie" a Bisericii Creştine Ortodoxe, şi niciunde nu-şi găsesc mai firesc locul - poza lui Corneliu Zelea Codreanu şi lecţia despre religie deopotrivă - decât în "cadrul aceluiaşi număr" ce vorbeşte despre Neam, Tradiţie şi Credinţă strămoşească. *(Red.)*

Anul II Nr. 4 (9)
aprilie 1993

SITUAŢIA BISERICII ROMÂNE ÎN BASARABIA

Perioada 1940-1989

În 1940, bolşevismul s-a abătut peste Nistru, în Basarabia erau 1090 de biserici şi 28 de mănăstiri cu peste 1500 de preoţi şi călugări. În 1989, mai rămăseseră doar 150 de biserici, o singură mănăstire şi nici 700 de preoţi. Mulţi au fost exterminaţi, alţii s-au refugiat în România în timp ce peste 200 de biserici au fost demolate, iar altele au fost transformate în depozite, restaurante, cinematografe, grajduri etc. De asemenea, au fost desfiinţate şcolile şi revistele teologice. Seminarele teologice de la Ismail şi Ilineţ din Bucovina, Muzeul de Istorie şi Arheologie bisericească de la Chişinău (cel mai mare din tot Regatul României) au fost lichidate, iar renumita bibliotecă a mănăstirii Noul Neamţ din Chiţcani a fost arsă în piaţa publică.

Din 1944 încoace, învăţământul teologic în limba română a fost cu desăvârşire întrerupt şi, timp de jumătate de secol, pentru cele câteva milioane de români ortodocşi din cuprinsul URSS, nu s-a tipărit nici o carte de rugăciuni în limba română, nici măcar cu litere ruseşti.

(De altfel pe tot cuprinsul Patriarhiei Ruse, ce reprezenta a şasea parte a globului, au funcţionat doar 4 şcoli teologice, o facultate la Zagorsk, în preajma Moscovei, o facultate la Leningrad, cu câte un seminar pe lângă ele.)

Situaţia actuală

Biserica Ortodoxă de sub autoritatea Patriarhiei Ruse

În acest moment, în Basarabia există două structuri bisericeşti ortodoxe româneşti: 1) Episcopia Chişinăului şi a Moldovei, subordonată Moscovei, condusă de Mitropolitul Vladimir (pe numele său laic Nicolai Vasilievici Cantareanu din judeţul Hotin, Comuna Colicăuţi).

2) Mitropolia autonomă a Basarabiei - stil vechi - sub autoritatea Patriarhiei Române, în frunte cu Episcopul Petru Păduraru de Bălţi. Mitropolia Basarabiei a fost reactivată prin actul Patriarhal şi Sinodal din 19 decembrie 1992.

În prezent, există un proces constant de creştere a numărului comunităţilor ce aderă la fireasca autoritate a Patriarhiei Române, dar o bună parte a credincioşilor români se află încă sub autoritatea Patriarahiei Moscovei.

Astăzi, în Basarabia există 900 de biserici, iar în ultimii 4 ani au fost reactivate 14 mănăstiri. Mănăstirile sunt relativ slab populate; sunt 8 mănăstiri de maici şi 6 de călugări şi nici una nu depăşeşte 50 de membri. Cea mai mare şi singura care a rezistat pe tot timpul ocupaţiei este mănăstirea Japca, din apropiere de Nistru (mănăstire de maici). Se resimte acut lipsa de preoţi şi de personal specializat. Marea majoritate a preoţimii basarabene nu are nici un fel de şcoală fiind hirotonisită recent, fără studii, atunci când bisericile se redeschideau în masă. Pe de altă parte, nici conducerea de până acum a clerului din Basarabia nu a manifestat un interes deosebit faţă de această situaţie. Din punctul lor de vedere, biserica este o maşină de stors bani, practicându-se în continuare obiceiul birului faţă de Moscova.

Astfel, de la fiecare biserică din Basarabia se percepe o anumită taxă, iar în preajma Anului Nou, fiecare Parohie predă minimum 40 000 de ruble într-un fond ce se centralizează direct la Moscova.

Implicarea Consiliului Securităţii Statului - K.G.B.

Înainte de 1992 exista o structură finanţată din bugetul republican, nesubordonată guvernului de la Chişinău, structură denumită "Sistemul Împuternicitilor pe Treburile Religiunii" şi care raporta unui centru de la Moscova a cărui activitate era coordonată de Consiliul Securităţii Statului (K.G.B.). În 1989, Consiliul pentru Securitatea Statului K.G.B. - a acordat diploma de onoare "Pentru merite deosebite şi activitate îndelungată" aceluia care din iunie 1990 a fost ales de Sf. Sinod al Bisericii Ruse ca Patriarh.

Patriarhul Alexei (Ridiger pe numele său laic) a fost administrator al Patriarhiei Moscovei în perioada 1964-1987. În această calitate, el transfera banii din fondurile bisericii în fondul PCUS şi fondul Păcii. Timp de 24 de ani, dl. Ridiger a predat rapoarte secţiei a 5-a a KGB, semnându-le cu numele de agent "Drozdov". Şefii săi de reţea erau colonelii A. Pichanov şi V. Furov.

Dealtfel, după cum declara fostul preşedinte al Consiliului pentru problemele religiei, C. Harcenko: "Nici o candidatură a oricărui Episcop mai ales sus-pus, mai ales membru al Sf. Sinod, nu trecea fără a fi aprobată de CC al PCUS şi Consiliul pentru Securitatea Statului-KGB".

Mitropolitul Smolenskului şi al Kaliningradului, Kiril, membru al Sf. Sinod al BO Ruse şi conducător al Departamentului pentru Relaţii Externe, întrebat de revista "Referendum": "De ce alături de anticamera D-voastră se află biroul ofiţerului KGB?", a răspuns astfel: "Sunt călugăr şi fac tot ce mi ordona Preafericitul Patriarh Alexei". În acelaşi timp se arată că predecesorul Mitropolitului Kiril, Mitropolitul Filaret al Minskului, era colaborator al KGB-ului, ca de altfel întreg personalul Departamentului Relaţii Externe, inclusiv portarul.

Trebuie arătat aici că Patriarhul Alexei şi marea majoritate a celor ce-l înconjoară se află încă sub anatema marelui Patriarh Tihon, care în 1920 i-a blestemat pe bolşevici şi pe toţi cei ce vor colabora cu aceştia. În 1925, Patriarhul Tihon a murit "de inimă rea".

Problema "stiliştilor"

Ne vom referi în continuare la o chestiune care, pentru a putea fi rezolvată şi elucidată, ar necesita o investigaţie mai complexă, cu mijloace care nouă nu ne sunt accesibile.

Este vorba de legăturile ce funcţionează între Patriarhia rusă şi aşa numiţii "stilişti" din România, cu centrul la Slătioara, în judeţul Suceava. Dacă acţiunile Mitropolitului Vladimir pot intra doar cu titlu de supoziţie (în lipsa "dovezilor") în cadrul operaţiunilor KGB de menţinere a controlului în România, în ceea ce îl priveşte pe şeful său, Patriarhul Alexei, nu mai există nici un dubiu privind adevărata sa subordonare.

Principala obiecţie a stiliştilor faţă de Biserica Ortodoxă Română o constituie calendarul de rit vechi, schimbat în 1923. Pe cuprinsul Basarabiei, Biserica funcţionează tot pe stilul vechi, deci motivaţia stiliştilor ce nu recunosc autoritatea Bisericii Ortodoxe Române este în mod clar nejustificată.

Interesant, în acest context, este sprijinul oferit comunităţii din Slătioara (formată, totuşi, din cetăţeni ai României) de către Patriarhia Moscovei prin intermediul Mitropolitului Vladimir şi al Mitropoliei Kievului.

Sunt două aspecte aici. Pe de o parte, comunităţii din Slătioara i se trimit ajutoare mataeriale importante prin Episcopia Cernăuţi, subordonată Kievului. O sursă bine informată a cărei identitate, din motive lesne de înţeles o trecem sub tăcere,ne-a confirmat că de la Cernăuţi a fost trimis prin Episcopul Onofrei (ucrainean de origine) un convoi de camioane în primăvara anului trecut, cu destinaţia Slătioara, Suceava, unde ar exista depozite ce asigură comunităţii rebele autonomie îndelungată.

Ajutoarele de la Patriarhia Rusă trec în general pe la vama Siret de la graniţa cu Ucraina.

În afara aspectului strict material, ajutorul Patriarhiei Ruse se manifestă şi sub forma unui sprijin cu caracter confesional. Astfel, stiliştii din Moldova au făcut naveta la "fraţii" lor de sub autoritatea Bisericii Ruse, unde au fost primiţi cu braţele deschise.

Însuşi Mitropolitul stiliştilor din Slătioara, Vlasie Mogârzan, a colindat cu o întreagă suită în Republica Moldova în toamna lui 1992.

Mitropolitul Vladimir l-a primit şi însoţit ca pe un înalt oaspete, iar la mănăstirea Răciula din zona Călăraşi-Orhei a hirotonisit un candidat al stiliştilor, oferind autoritatea canonică a Patriarhiei Moscovei stiliştilor din România.

În plus, din noiembrie 1992, comunitatea stiliştilor din România, la cererea Mitropolitului Vlasie, a fost primită în comuniune cu Biserica Rusă Ortodoxă din afara Rusiei, prilej cu care s-a elaborat Protocolul 704 din care redăm câteva pasaje:

"La sesiunea de astăzi (25 noiembrie/8 decembrie - n.n.), petiţionarii au făcut o scurtă trecere în revistă a istoriei introducerii Noului Calendar în Biserica Ortodoxă Română, în 1923 şi a luptei ulterioare de a menţine Vechiul Calendar, luptă care a determinat crude persecuţii din partea regimului comunist şi persecuţii şi mai crude din partea Bisericii oficiale de rit nou. (...) Astfel, Sinodul Episcopilor Bisericii Ruse Ortodoxe din afara Rusiei **decide**:

1) Se acceptă Biserica Ortodoxă Română, sora noastră întru Hristos, în comuniune de rugăciune şi liturghie; (...)

3) Să ceară Sinodului Bisericii Române Ortodoxe de rit vechi să sprijine relaţiile fraterne şi schimbul de informaţii privind viaţa Bisericilor noastre şi, dacă este nevoie, să acorde ajutor reciproc, atât moral, cât şi religios şi să se apere una pe alta împotriva tuturor acţiunilor dăunătoare Bisericilor noastre. (...)"

Urmează zece semnături ale Episcopilor şi Arhiepiscopilor Sinodului Bisericii Ruse Ortodoxe din afara Rusiei, precum şi cea a Mitropolitului Vitali, Preşedintele Sinodului.

Atitudinea Statului Moldova

Eparhia condusă de Mitropolitul Vladimir (Mitropolitul Vladimir al Chişinăului şi Moldovei a fost cooptat printre cei 5 membri permanenţi ai Sinodului Bisericii Ruse) este până în prezent unica Biserică recunoscută de Stat.

Să nu uitâm şi cine reprezintă Statul: Primul-ministru Sangheli a fost unul dintre susţinătorii declaraţi ai puciului comunist din august 1991, şeful Parlamentului, Lucinski, a fost membru al CC al PCUS, iar preşedintele Snegur a declarat la 24 decembrie 1992 că reactivarea Mitropoliei Basarabiei de către B.O. Română este "subversivă" şi că "este timpul să revenim la vechea structură" (a "Sistemului Împuternicitilor pe Treburile Religiunii").

Mitropolia Basarabiei nu este recunoscută, cu toate că statutul acesteia, depus încă din octombrie 1992 la guvern, are toate avizele necesare de la Ministerul Culturii şi Cultelor, Ministerul Justiţiei şi Ministerul Finanţelor. Guvernul a refuzat să ia în considerare statutul şi să emită Hotărârea Guvernamentală ce ar permite legiferarea Mitropoliei Basarabiei, deşi zeci de mii de cetăţeni şi-au depus semnătura pe cererile adresate guvernului în acest sens şi s-au trimis scrisori inclusiv la O.N.U. şi la Comisia Internaţională pentru Prevenirea Discriminărilor.

Credincioşii români din Basarabia, încercând să ajute biserica, au înfiinţat în Chişinău "Frăţia Ortodoxă Ştefan cel Mare" însă li s-a refuzat recunoaşterea personalităţii juridice sub pretextul că "vor Unirea". **Singurul dintre organismele Statului care a contribuit la întărirea Bisericii Ortodoxe Române din Basarabia a fost Ministerul Culturii şi Cultelor, întemeiat în timpul guvernului Druc. Mitropolitul Vladimir, ca şi alţi rusofoni, pledează pentru desfiinţarea Ministerului Culturii, pe motivul că ministrul Ion Ungureanu este simpatizant al Frontului Popular - mişcare politică cunoscută pentru patriotismul dovedit (desigur patriotism românesc şi nu rusesc ca al IPS Vladimir). Prin intermediul departamentului cultelor, s-au acordat în 1991 2,5 mil. ruble comunităţilor ce doreau să-şi refacă bisericile (sunt unele judeţe în care funcţionează o singură Parohie şi unde oamenii vin de la mare depărtare pentru a participa la slujbă; în 1991, construirea unei biserici costa 100 000 de ruble). În 1992, Departamentul Cultelor a mai acordat 6 mil. ruble pentru acelaşi scop. Dar, între timp, datorită devalorizării rublei, numai costul proiectului de arhitectură ar depăşi 1 mil. de ruble. În 1993, fondurile de ajutorare ale departamentului Cultelor au fost suspendate din cauza "deficitului bugetar".**

Biserica Ortodoxă de sub autoritatea Patriarhiei Române

Mitropolia Basarabiei şi Ministerul Culturii şi Cultelor încearcă acum să înfiinţeze la Chişinău o bibliotecă teologică, iar Patriarhia Română trimite cărţi în limba română pentru constituirea fondului de carte bisericească. Până în prezent, necesităţile nu sunt acoperite nici măcar parţial şi în Basarabia nu se găseşte în general carte în limba română (acum 3 ani fondul de carte din toată Basarabia conţinea doar 2% cărţi în limba română şi chiar şi acelea erau scrise cu alfabet rusesc. Restul - 98% - cărţi ruseşti).

Prima acţiune de întemeiere a unui fond de carte românească aparţine Ligii Studenţilor din Universitatea Bucureşti, care a iniţiat la începutul anului 1990 operaţiunea "O carte pentru Basarabia". Miile de cărţi strânse au alcătuit primul fond de carte românească al Universităţii din Chişinău. Singura bibliotecă din Basarabia şi prima cu fond de carte în întregime românesc este Biblioteca "Transilvania" din Chişinău, constituită în urma unor acţiuni ale Uniunii "Vatra Românească".

Pentru formarea şi pregătirea preoţilor şi a personalului specializat, Patriarhia Română şcolarizează în România (la Sibiu, Iaşi, Bucureşti, Neamţ) peste o sută de studenţi şi seminarişti din Basarabia (însă abia peste trei ani aportul lor se va putea face simţit în Basarabia). Renumita facultate teologică din Chişinău, întemeiată în 1926, a fost reînfiinţată acum doi ani în cadrul Universităţii din Chişinău, iar decanul facultăţii, preotul protoiereu Petru Buburuz, face parte din Mitropolia Basarabiei a B.O. Română.

Pentru prima oară, studenţii teologi învaţă exclusiv în limba română. Diverse persoane de naţionalitate rusă ba chiar Vladimir în persoană împreună cu o suită de preoţi rusofili au încercat să blocheze cursurile. Din fericire, Consiliul şi Senatul Universităţii nu au cedat până acum presiunilor şi tentativelor de înlăturare a Părintelui Buburuz din postul de decan.

Mai mult decât atât, studenţii, conştienţi de condiţia lor de români, şi-au propus să înfiinţeze în facultatea de teologie o filială a Ligii Studenţilor Ortodocşi din România.

Alte comunităţi etnice şi religioase

RUŞII

Majoritatea populaţiei ruseşti din Basarabia (care reprezintă 12% din populaţie) nu este creştină. Cei care au venit după război în Basarabia sunt în cvasitotalitate comunişti. Sentimentul religios printre ruşii din Basarabia este foarte redus (spre deosebire de ucraineni) şi în plus, nu există comunităţi săteşti ruseşti, majoritatea fiind stabiliţi la oraşe. Sunt doar câteva sate ruseşti, de-a lungul Nistrului.

La Tiraspol există o biserică rusească care ţine de Episcopia de Tighina, condusă de Vichentie Moraru, mare rusofil, subordonat tot Patriarhiei Moscovei.

Vichentie Moraru este Vicarul lui Vladimir şi are titlul de Episcop al Benderului (Tighinei) cu reşedinţă provizorie la mănăstirea Noul Neamţ, satul Chiţcani, chiar pe malul Nistrului.

LIPOVENII

Sunt oarecum deosebiţi de restul ruşilor stabiliţi în Basarabia, majoritatea atei. Cea mai densă populaţie este concentrată în general în oraşe, în Tiraspol, Tighina şi mai puţin în Chişinău, Bălţi etc.

Slujbele se oficiază în slavonă bisericească în comunităţile bulgăreşti ucrainiene şi în cele parohii ruseşti orăşeneşti; bunăoară în Chişinău există o singură biserică. Pe cuprinsul fostei URSS, în Basarabia era unica mănăstire lipovenească, la Cunice, pe malul Nistrului. Lipovenii din Chişinău sunt instalaţi în cea mai veche biserică ortodoxă românească din Basarabia, ctitorită pe la 1700 de boierul român Mazarache. Şi lor le-au fost distruse bisericile de către sovietici, dar asta nu i-a împiedicat pe lipoveni să ardă la rândul lor marea şi unica arhivă a bisericii româneşti Mazarache.

ARMENII

Reprezintă o comunitate mică (aproape 500 de suflete). Au avut 6 biserici, acum nu mai au decât una. Până la război, ţineau de Arhiepiscopia Armeano-Gregoriană de Bucureşti. În prezent, se află sub jurisdicţia Sfântului Scaun din Armenia.

COMUNITATEA EVREIASCĂ

Se ştie, după recensământul din 1989 că sunt în număr de 76 mii. Majoritatea vorbesc limba rusă şi idiş. Nu au presă în limba română, doar în limba rusă, şi în general sunt cam rusofoni. De curând, şi-au întemeiat o şcoală religioasă în limba ebraică dar au şi o şcoală de stat, tot în limba ebraică (majoritatea o studiază pentru a emigra). După alte aprecieri, în urma emigrării masive în Israel, în Basarabia ar fi rămas 35 mii de evrei. Au o sinagogă la Chişinău condusă de un rabin din America, Nazan Manlei, sosit de 2 ani în Chişinău; este unica sinagogă. Mai există comunităţi religioase importante la Tiraspol, Orhei, Bălţi, Soroca.

ROMANO-CATOLICII

În număr de aproximativ 7000, majoritatea nu sunt români; cea mai mare parte sunt polonezi, apoi germani, letoni, lituanieni. Au comunităţi în nordul Basarabiei, în Transnistria, Tiraspol şi Chişinău. Au câte o biserică la Rasko (în Transnistria) Bălţi şi Chişinău. Înainte era un singur preot catolic în Chişinău, un leton, venit de la Riga şi care asculta în consecinţă de Mitropolitul de la Riga. (comunitatea romano-catolică se considera parte a Diocezei Romano-catolice de la Riga). Acum au venit alţi preoţi din Iaşi, care predică în româneşte şi nu în ruseşte, ca preotul leton. Până la război, catolicii din Basarabia se aflau sub jurisdicţia episcopului catolic din Iaşi, care avea în grijă întreaga Moldovă.

Sectele din Basarabia

Este curios faptul că în perioada dominaţiei sovietice în timp ce numărul bisericilor ortodoxe era în scădere, celelalte culte şi secte - baptiştii, adventiştii, penticostalii - au prosperat. În Basarabia, problemele materiale afectează serios activitatea bisericii ortodoxe dar nu şi a diferitelor secte, după cum vom vedea în continuare.

BAPTIŞTII

Susţin că au două sute de centre în Basarabia, cu câteva mii de credincioşi şi au serios sprijin financiar din afară.

ADVENTIŞTII

În ceea ce priveşte Adventiştii, peste 50% nu sunt români, iar conducerea lor este alcătuită în majoritate din etnici evrei.

În Moldova sunt foarte bine organizaţi şi, cu toate că au doar câteva zeci de comunităţi cu un total de vreo 6000 de aderenţi, şi-au anunţat dorinţa de a numi un reprezentant permanent pe lângă preşedinţia Republicii Moldova. Anul acesta, însuşi preşedintele Uniunii Mondiale Falkenberg s-a aflat în inspecţie în Moldova. Uniunea Conferinţelor Bisericilor Adventiste de ziua a 7-a - Moldova are două centre, în nordul şi sudul Basarabiei, respectiv la Bălţi şi Chişinău. Au şi o publicaţie săptămânală în două ediţii - în limba rusă şi română - "Glasul adevărului".

Mai sunt şi vreo două comunităţi de Adventişti reformişti în sudul Basarabiei, în raionul Vulcăneşti - fostul judeţ Ismail.

PENTICOSTALII

Susţin că au 54 de comunităţi, centrul lor aflându-se în raionul Hânceşti, satul Sărata Galbenă.

Ca şi în România, pe stadioanele Basarabiei au apărut diverşi "pastori" evanghelişti înzestraţi cu recuzita de rigoare, lumini, difuzoare etc. dar nu prea au avut succes.

În încheiere, consemnăm apelul credincioşilor români ortodocşi din Basarabia de a se acorda sprijin Mitropoliei Basarabiei, sprijin ce s-ar putea materializa prin proiectele de arhitectură ale unor biserici deja construite în România (având în vedere costul ridicat al acestora în Basarabia), cărţi în limba română etc. Sunt încă biserici de construit în Basarabia, care aşteaptă ca măcar mai puţin tinerii creştini din România să pună umărul la ridicarea lor.

George RONCEA

ASPECTE ALE PROBLEMEI BASARABENE ÎN RELAŢIILE ROMÂNO-SOVIETICE

PERIOADA INTERBELICĂ

Problema reunificării ţării stă astăzi cu prioritate în faţa naţiunii române. De aceea e bine să ne cunoaştem adversarii în această chestiune şi să nu fugim de responsabilităţile pe care istoria ni le aşază în faţă.

Se vorbeşte foarte mult despre **amiciţia** care trebuie să caracterizeze relaţiile româno-ruse, despre incapacitatea diplomaţiei noastre de azi şi de ieri de a obţine din partea Moscovei recunoaşterea graniţei de pe Nistru. Ni se recomandă să stăm "cuminţi", să nu-i supărăm pe cei de la Moscova şi vom obţine Basarabia. FALS! Politica Moscovei faţă de România, după 1918, poate fi definită foarte simplu: AGRESIVITATE BRUTALĂ, PERMANENTĂ ŞI SUSŢINUTĂ.

Agresiunea Moscovei a avut loc pe două mari planuri: **planul vieţii politice interne şi planul activităţii diplomatice.**

Crearea PCR - acţiune a Kominternului.

În condiţiile ruperii relaţiilor diplomatice ruso-române, Moscova avea nevoie de o agentură în România pentru a-şi realiza planurile imperialiste. Deoarece ea nu exista, trebuia creată. Aşa a apărut decizia de a transforma Partidul Socialist din România în Partidul Comunist din România. În octombrie 1920, o delegaţie formată din Gh. Cristescu, C. Popovici, Al. Dobrogeanu-Gherea, E. Rozvan, David Fabian, I. Flueraş, a ajuns în Rusia via Viena şi Varşovia. Delegaţia română, mai puţin Flueraş care a fost expulzat din Rusia la scurt timp după aceea deoarece nu a fost de acord cu tezele internaţionalei comuniste (Komintern), a trebuit să-şi dea acordul asupra celor 21 de condiţii de afiliere la Internaţionala a III-a. Iată ce prevedeau acestea:

Pct. 15. - (...) programul oricărui partid care face parte din Internaţionala Comunistă, trebuie aprobat de Congresul ordinar al Internaţionalei Comuniste sau de Comitetul Executiv. (...)

Pct. 16. - Toate hotărârile congreselor I.C., precum şi hotărârile Comitetului Executiv sunt obligatoare pentru toate partidele cari se ţin de I.C."

Trebuie spus un amănunt esenţial: Internaţionala Comunistă era un departament al Ministerului de Externe al Rusiei Sovietice. Astfel, P.C.d.R. devenea o secţie a unei instituţii a executivului unui alt stat! Pentru a urgenta lucrurile, reprezentanţii Kominternului au pus în faţa delegaţilor români o notă cu următoarele întrebări:

1. Declaraţi în numele Comitetului dv. Central că sunteţi de acord cu cele 21 de condiţii?

2. Aceste teze şi condiţii trebuie adoptate fără rezerve de către următorul dv. congres?

3. Declaraţi că, imediat după întoarcerea dv. în România, Grigorovici, Jumanca, Flueraş şi consorţii vor fi excluşi din partid?

4. Declaraţi că vă supuneţi tuturor hotărârilor Federaţiei Comuniste Balcanice şi că-i asiguraţi cea mai fierbinte participare şi înţelegere din partea voastră?

5. Sunteţi de acord ca, împreună cu partea comunistă a delegaţiei române, cu participarea Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, să elaboraţi o listă a noului Comitet Central al partidului român, compusă din comunişti de încredere?

6. Puteţi garanta că, imediat după întoarcerea dv. în România, organul central îşi va schimba poziţia şi va scrie în mod comunist?" *(Arhiva C.C. al P.C.R., Fond 1, dosar 4, f. 17).*

Delegaţii români nu erau mandataţi să semneze aşa ceva. **Trădându-şi ţara, Cristescu, C. Popovici, Rozvan, AL. Dobrogeanu-Gherea au semnat.**

După ce la 11 mai 1921 P.S.d.R. se transformă în Partidul Comunist din România, în zilele de 3-4 octombrie 1992, la Ploieşti, a avut loc Congresul al II-lea al P.C.d.R. Iată ce prevedea **statutul provizoriu** adoptat:

"Art.1. - P.C.d.R. este o secţiune a Internaţionalei Comuniste. El nu are alte scopuri decât acelea ale Internaţionalei căreia aparţine.

Art. 2. Tezele şi hotărârile de orice fel ale Internaţionalei a III-a Comunistă sunt obligatorii pentru toţi membrii şi toate comitetele, comisiunile, grupele etc. ale partidului comunist." *(p. 358, Documente din istoria partidului comunist şi a mişcării muncitoreşti).*

Rezoluţia în problema minorităţilor stipula: "(...) Problema naţionalităţilor în România face parte integrantă din problema naţionalităţilor din Peninsula Balcanică, care e locuită de un conglomerat de numeroase naţionalităţi ce-şi vor cuceri deplina libertate naţională numai în cadrul Republicii Socialiste Federative a Sfaturilor din Balcani. (...)"

În luna decembrie 1923, la Berlin, la Conferinţa a VI-a a Federaţiei Comuniste Balcanice, în prezenţa delegaţiei române (L.D. Pătrăşcanu, E. Köblös, M. Pauker), s-a adoptat rezoluţia asupra problemei naţionale din România, care stabilea pentru P.C.d.R. sarcina "de a lupta pentru autodeterminare până la despărţirea unor provincii de statul existent." *(Socialismul, 29.02.1924)*

În luna august 1924, la Viena, a avut loc Congresul al III-lea al P.C.d.R., care prevedea în rezoluţia adoptată: "Partidul Comunist trebuie să lupte cu hotărâre împotriva anexării violente a Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei şi Dobrogei şi să sprijine în chip practic lupta pentru eliberarea şi independenţa lor naţională." *(Arhiva CC al PCR, fond 1, mapa 191/1924, p. 459)*

"Revoluţia" de la Tatar-Bunar

În zilele de 12-17 septembrie 1924, în sudul Basarabiei, în satele Tatar-Bunar, Cişmelele, Nerusai şi Galileşti, precum şi în localitatea Nicolaevsca, au avut loc tulburări sociale create de agenţi ai Moscovei. Acestea făceau parte din planul general de declanşare a unei revoluţii în România, plan elaborat la 8 august 1924, sub preşedinţia lui Vasil Kolarov, membru al P.C.d. Bulgaria, membru al Comitetului Executiv al Kominternului. România era împărţită în 5 zone, dintre care zonele 2, 3 şi 1 erau cele mai importante (vezi anexa). Tatar-Bunar era în zona 2.

Guvernul României şi Armata vor rezolva rapid situaţia, spulberând grupurile bolşevice. Totuşi, comuniştii au reuşit să facă câteva victime: primarul din Nicolaevsca şi soţia lui, 2 jandarmi şi un alt locuitor. Intervenţia armatei a dus şi la alte pierderi, inclusiv localnici care mizau pe intervenţia armatei sovietice (trebuie spus că aceştia în mare parte nu erau români). Probabil că tot atunci a început să acţioneze efectiv aşa-numita "Uniunea revoluţionară a ţăranilor din Basarabia", condusă în special din afara ţării. O dovadă în acest sens găsim în rezoluţia Comitetului regional Basarabia, adoptată la 12 iulie 1925: "(...) Decepţiunea provocată în urma răscoalei din Tatar-Bunar este cu atât mai periculoasă cu cât aceasta este însoţită şi de un sentiment de a fi înşelat. O scrisoare a ţăranilor răsculaţi ne vorbeşte tocmai despre aceasta şi anume că acest eşec s-a produs tocmai din cauză că Armata Roşie, al cărei ajutor li s-a promis din partea conducătorilor răscoalei, nu a intervenit. (...)" *(Arhiva CC al PCR, fond 15, mapa 28).*

Formarea Republicii Sovietice Moldoveneşti

La nici o lună, la 12 octombrie 1924, se formează R.S.S.A. Moldovenească, cu sediul la Balta (teritoriul dintre Nistru şi Bug era locuit de circa 600.000 de moldoveni), subordonată R.S.S. Ucraina. Congresul al IV-lea al P.C.d.R., desfăşurat la Harkov în iunie 1928, a definitivat poziţia referitoare la Basarabia prin următoarea rezoluţie: "(...) Burghezia română, în scopul justificării anexării banditeşti a Basarabiei, se sileşte să dovedească că moldovenii, care formează majoritatea relativă a Basarabiei, sunt români, în timp ce populaţia moldovenească, ea singură se socoteşte şi este chiar în realitate o naţiune deosebită, având propria sa cultură şi care luptă împreună cu celelalte naţionalităţi ale Basarabiei împotriva asupritorului lor naţional şi de clasă, împotriva burgheziei române. (...) Partidul nostru trebuie să sprijine lupta Basarabiei în năzuinţa ei de unire cu R.A.S.S.M." (Republica Autonomă Sovietică Socialistă a Moldovei) *(Muşat Ardeleanu, **România după Marea Unire**, p. 607).*

Acţiuni diplomatice ale U.R.S.S.

Aspectele diplomatice ale problemei includ trei mari momente. Primul este reprezentat de tratativele de la Viena din 27 martie - 2 aprilie 1924. Şeful delegaţiei sovietice, Krestinski a declarat cu acest prilej: "(...) Niciodată Basarabia nu a aparţinut României (...) delegaţia U.R.S.S. este obligată să declare categoric şi încă odată că guvernul U.R.S.S. nu şi-a dat şi nu-şi dă consimţământul la încorporarea Basarabiei la România şi protestează categoric împotriva anexării Basarabiei de către România. (...), guvernul sovietic continuă să considere Basarabia ca o parte a teritoriului U.R.S.S. (...)" *(Arhiva MAE, fond 71/URSS anul 1924, v. 76).* Trebuie menţionată situaţia lui I. Inculeţ care, conform ziarului Adevărul din 20 februarie 1924, "(...) are o situaţie cu totul specială faţă de Rusia de azi. D-sa a fost condamnat la moarte în Rusia, pentru că a consimţit ca Basarabia, după ce s-a declarat republică independentă, să se unească la România (...)."

Poziţia Moscovei nu s-a schimbat deloc până în anul 1932, dovadă declaraţia guvernului sovietic expusă de B. Stomoniakov în cadrul tratativelor sovieto-române de la Riga din 13 ianuarie 1932: "(...) Rusia Sovietică nu va încheia niciodată un pact de neagresiune cu România, care să conţină următoarele cuvinte: integritate, inviolabilitate şi suveranitate." *(Arhiva MAE, fond 71/URSS, v. 134).*

Ultimul moment este cel al tratativelor Titulescu-Litvinov din anii 1934-1936. Titulescu miza probabil pe faptul că amândoi făceau parte din aceeaşi Lojă masonică şi spera că astfel va obţine unele rezultate favorabile. Dar la 9 iunie 1934 el obţine doar reluarea relaţiilor diplomatice (schimbul de scrisori are loc la Geneva). Tot în anul 1935, Titulescu încearcă fără succes să-l facă pe Litvinov să semneze un pact de neagresiune. Apoi, la Montreux, în 1936, Litvinov se eschivează iar. Deşi Titulescu primeşte de la Carol al II-lea depline puteri pentru a semna un tratat cu URSS, abia la 21 iulie 1936 se semnează un proiect de protocol între cei doi. Ulterior, însă, Litvinov va declina orice propunere românească.

Anexa

Planul Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste (Komintern)

Elaborat şi aprobat în 8 august 1924, urmând a fi aplicat în luna septembrie.

Ca principiu, s-a admis că în toate acţiunile ce vor avea loc în statele din Balcani, Uniunea Sovietică să nu participe oficial. Ajutorul efectiv, cu oameni şi mijloace materiale, este dat numai de către comuniştii grupaţi în centre, care-şi iau asupră-şi responsabilitatea pentru ei.

Planul se reduce la următoarele acţiuni:

Întreaga Românie este împărţită în cinci zone:

Prima zonă sau cea de Nord, cuprinde raionul Bucovina în care drept focare de propagandă şi centre pentru viitoarea revoluţie se indică: Cernăuţi, Comeanca, Bertina, Pârcani cu direcţia generală spre Iaşi. Ca punct central de operaţie apare Comeanca, întrucât grupul de acolo are îndatorirea să asvârle în aer podul de pe linia ferată Cernăuţi-Paşcani fapt datorită căruia Bucovina va rămâne izolată de restul ţării. De acolo, înaintarea generală de-alungul căii ferate are direcţia spre sud, în special spre Iaşi, unde trebuie să se facă legătura cu teritoriul sovietic şi anume cu forţa organizată la Znamenski, în grânarul Basarabiei. Acest detaşament urmează să treacă peste Nistru ceva mai la sud de Raşcola, distanţa cea mai scurtă între Iagorlîk şi Iaşi. În fruntea detaşamentului stă Maevski, cu cartierul general la Subotina.

A doua zonă e Basarabia propriu-zisă. În raionul Basarabia nu se presupune nici o acţiune de seamă. Numai la sud, aproape de vărsarea Nistrului, până la gura Dunării, va trebui să aibă loc partea principală a revoluţiei. Drept căi (câmp) de operaţii apar: Tusla, Tatar-Bunar, Vîlcovşi Cartol.

În acest punct sunt pregătite de mai înainte depozite de muniţiuni şi ele apar ca puncte de reuniune ale prietenilor (grupurilor) organizaţi, care odată uniţi cu Terente, trebuie să înainteze spre Galaţi, cu scopul de-al ocupa. Ca loc de concentrare al grupurilor este indicat Ismail-Chilia-Reni, de unde urmează să se dea atacul (asupra) Brăilei şi Galaţiului. În acest raion trebuie să aibă loc evenimente de seamă. Detaşamentul de ajutor din teritoriul sovietic urmează să treacă graniţa în raionul Olăneşti-Budaki-Tusla.

A treia zonă - Sud-Răsărit, cuprinde Dobrogea românească şi întreaga Silistră. Ca centru al revoluţiei este indicat Călăraşi-Silistra Mânăstirea. În aceste puncte se concentrează detaşamentele revoltate care, din raionul Călăraşi-Silistra-Olteniţa, urmează să facă demonstraţie la Budeşti, cu scopul de a ameninţa Bucureştiul. În acest raion, acţiunea principală va fi desfăşurată la răsărit de Feteşti, unde trebuie să se rupă calea ferată şi să se mineze podul de pe Dunăre, fapt care ar avea ca urmare izolarea ţinutului de pe lângă Marea Neagră de România. În acest raion se pune mare speranţă în lipoveni care au făgăduit adeziunea lor şi o parte chiar au intrat în detaşamentele lui Terente. Conducerea acestui grup, împreună cu detaşamentele sosite din teritoriul sovietic pe uscat, este încredinţată lui Kotovski, supranumit "cel Gros". Debarcarea e condusă de Godlevski-Gadilo, supranumit Gremncevski.

A patra zonă cuprinde raionul Banat şi Ungaria de răsărit. Ca centru se indică: Lugoj, Piski (Simeria), Caransebeş. Aici nu este de presupus o revoluţie pe faţă, întrucât acest raion nu prezintă vreo importanţă strategică. Centrul operativ se sprijină pe iredentiştii unguri, dându-şi consimţământul lor la un atac comun, dar urmărind numai interesele lor naţionale.

Tot astfel şi în **zona a cincea**, care cuprinde partea de Nord, Ungaria răsăriteană şi Transilvania, cu centrul la Cluj, Dej şi Oradea. Aici pot avea loc numai demonstraţii, desfăşurându-se numai acţiuni mici cu detaşamente de lucrători şi ţărani.

Conducerea generală a operaţiei în zona întâi şi a cincea au luat-o asupra lor tovarăşii Bădulescu, Zicinski, Rareninc şi Koz.

În a doua zonă tovarăşii German (Gremecevski, Kotovski?) Goldstein şi Gruţenberg.

În a treia şi a patra, tovarăşii Kalifarski, Rankevici, Mironovici Ivan, Karl Koz şi Weissenbrog.

Conducerea generală a revoluţiei, Comitetul Executiv, o încredinţează treimii (troicii) speciale, compusă din tovarăşii Bădulescu, Goldstein şi Kalifarski.

Aceasta trebuie să înceapă între 10-15 septembrie. Atacurile cele mai îndârjite trebuie să aibă loc în prima zonă, pentru ca reuşita lor să atragă atenţia tovarăşilor din Galiţia. În chipul acesta, reuşita din Bucovina să fie semnalul pentru revoluţia din Galiţia unde terenul este deja pregătit în proporţii destul de mari.

Răscoala din zonele întâi, a patra şi a cincea trebuie să înceapă la o săptămână după desfăşurarea revoluţiei din zona a doua şi a treia.

(Arhiva CC al PCR, fond 50, dosar 1598, filele 9-10, apud Muşat, Ardeleanu, România după Marea Unire, pg. 782-783)

Iată şi cum aprecia I.V. Stalin problema Basarabiei în ***Rezoluţia către Comisariatul Afacerilor Externe şi Armata Roşie din 24 noiembrie 1924:***

"Ideea rezolvării chestiunii Basarabiei prin forţa armelor, oprind în acelaşi timp orice activitate împotriva Poloniei, cred că este cea mai bună metodă care să dea rezultat în politica de «strângere a Rusiei».

Graniţele de est ale Poloniei nu vor fi suficient pregătite, în primăvara anului 1925, pentru a face posibilă organizarea unei rebeliuni împotriva guvernului polonez, cu speranţă de succes. Acordarea unui ajutor militar Bielorusiei, înainte ca să obţină succese ea însăşi, ar fi în orice caz de nedorit.

Dacă Basarabia va fi propagandistic pregătită pentru unirea cu Republica Socialistă Sovietică Moldovenească Autonomă şi dacă se va depune efortul necesar, ocuparea acestei provincii de către Armata Roşie poate fi realizată cu rapiditate."

■

Răzvan GARBUR

CIRCULARA NKVD
PRIVIND TERITORIILE OCUPATE

*Originalul documentului care urmează a fost găsit pe masa de lucru a fostului preşedinte al Poloniei, Boleslav Bierut. A fost publicat în cartea lui Gheorghe Buzatu, **Războiul mondial al spionilor**, apărută în 1991 (pag. 211-217). Cum această notă conţine 45 de puncte şi lipsa de spaţiu nu ne permite să le redăm aici pe toate, am făcut o selecţie:*

Moscova, 2.6.1947
(Strict secret)
K AA/CC 113
Indicaţie NK/003/47

(...) 5). Trebuie realizată în mod accelerat unificarea tuturor partidelor **într-un singur partid**, având grijă ca toate rolurile cheie să revină acelor oameni care aparţin **serviciilor noastre secrete.**

10). În toate organele de guvernământ, respectiv în majoritatea uzinelor trebuie să avem oameni care conlucrează cu **serviciile noastre speciale** (fără ştirea organelor administrative locale).

12). Se vor exercita presiuni asupra serviciilor în sensul neacordării de acte doveditoare a proprietăţii asupra pământului; actele vor arăta calitatea de lot dat în folosinţă, dar nu de proprietate a deţinătorului.

27). Luările de poziţie ale conducerilor băştinaşe pot avea coloratură naţională sau istorică, dar **acestea nu pot duce la unitate naţională.**

34). **Trebuie acordată o atenţie deosebită bisericilor.** Activitatea cultural-educativă trebuie astfel dirijată ca să rezulte o antipatie generală împotriva acestora. E necesar să fie puse sub observaţie tipografiile bisericeşti, arhivele, conţinutul predicilor, cântecelor, al educaţiei religioase, dar şi cel al ceremoniilor de înmormântare.

35). (...) Cu ocazia predării istoriei nu trebuie amintiţi care dintre domnitori a servit sau a vrut să servească binele ţărilor, ci trebuie arătată mişelia regilor şi lupta poporului asuprit. În şcolile de specialitate trebuie introdusă specialitatea înguşă.

40). Atenţie ca reprezentanţii opoziţiei politice să fie închişi. Să se prelucreze acei opozanţi care se bucură de stima populaţiei băştinaşe. Înainte ca ei să se întâlnească în conştiinţa maselor, trebuie lichidaţi prin aşa-numite "întâmplări neprevăzute" sau închişi sub acuzaţie de crimă de drept comun.

41). Trebuie împiedicată reabilitarea celor condamnaţi în procese politice. Dacă această reabilitare devine inevitabilă, se admite doar cu condiţia ca acel caz să fie considerat o greşeală judecătorească; nu va avea loc refacerea procesului, respectiv pricinuitorii judecăţii greşite nu vor fi convocaţi. ■

"NOUA ORDINE MONDIALĂ"

Critică şi cronologie

Publicăm în acest număr traducerea studiului "The New World Order" (Noua Ordine Mondială) al analistului american Prof. Dr. Dennis Laurence Cuddy. Noţiunea cu largi implicaţii în sistemul politic american - şi în prezent cu reverberaţii în întreaga lume - este situată pe aceiaşi "linie" conceptuală cu o întreagă familie de termeni (New Age, New Era, New Light etc). Este un bun prilej de lansare în paginile revistei noastre a unor dezbateri atât de necesare: (re)structurarea câmpului geo-politic mondial, redistribuirea zonelor de putere sau influenţă, şi, în acest context, locul, rolul şi şansele României precum şi corecta orientare a politicii noastre externe şi de apărare naţională.

Redacţia

DENNIS L. CUDDY

Pentru a stăvili agresiunea lui Saddam Hussein în Golful Persic, în 1990, Statele Unite au strâns laolaltă peste 20 de naţiuni, realizând o alianţă unică până atunci, sub egida Naţiunilor Unite. Suporterii au salutat acest fapt ca pe un posibil precedent pentru o "Nouă Ordine Mondială". Presând Congresul să implice forţele americane în operaţiunea Furtuna Deşertului, preşedintele Bush descria criza din Golf ca pe "o rară oportunitate de a evolua spre o perioadă istorică de colaborare. Din aceste vremuri tulburi... se poate naşte o nouă ordine mondială".

Termenul de Nouă Ordine Mondială pare să însemne că voinţa colectivă a naţiunilor, exercitată prin ONU, va fi impusă - prin forţă, dacă este necesar - pentru a păstra legile internaţionale.

Înainte ca americanii să îmbrăţişeze totuşi conceptul de Nouă Ordine Mondială, ar trebui să ne punem o serie de întrebări la care să găsim şi răspunsuri. Cine poate hotărî cum, unde şi când trebuie folosite forţele ONU? De exemplu, ar fi oare de dorit să invocăm Noua Ordine Mondială pentru a elibera Croaţia de sub dominaţia sârbă? Şi dacă această Nouă Ordine ar decide că trebuie creat un stat palestinian, rupt din Israel, şi aceasta în ciuda obiecţiilor israelienilor? Sau dacă tot Noua Ordine Mondială ar decreta un atac al Chinei pe motivul încălcării drepturilor omului? Sau dacă s-ar ordona o grevă preventivă împotriva Coreei de Nord, pentru a-i distruge posibilităţile de a fabrica arme nucleare?

O cooperare internaţională pentru păstrarea păcii şi securităţii este, desigur, binevenită. NATO s-a dovedit un exemplu reuşit de cooperare regională, neimplicând pierderea identităţii nici uneia din cele 16 naţiuni membre. Dar o Nouă Ordine Mondială n-ar însemna renunţarea la suveranitatea USA în favoarea unei autorităţi supra-naţionale, riscând astfel instituţiile noastre recunoscute pe plan internaţional, libertatea şi principiile democratice?

• S-a pus de mai multe ori problema unei Noi Ordini Mondiale în secolul nostru, şi aceasta dintr-o multitudine de motive, fapt pe care îl vom pune în evidenţă în cronologia care urmează.

1910 - Se înfiinţează Fundaţia Carnegie pentru Pacea Internaţională

• Scopul său originar, mărturisit, este "de a grăbi abolirea războiului internaţional". Fundaţia se află astăzi în relaţii strânse cu ONU şi cu agenţiile sale, ca şi cu alte grupuri militând pentru un guvern mondial.

1912 - Edward Mandel House publică *PHILIP DRU:* ADMINISTRATOR

• Această lucrare, după cum spune autorul, promovează "Socialismul aşa cum a fost visat de Karl Marx" şi descrie "o conspiraţie" în care evenimentele sunt manipulate din spatele scenei pentru a răsturna guvernele existente şi a le înlocui cu regimuri socialiste. House conchide că eroul romanului este "aşa cum i-ar fi plăcut lui însuşi să fie". Ca cel mai de încredere consilier al preşedintelui Woodrow Wilson, "Colonelul" House va face parte mai târziu din delegaţia SUA la conferinţa de pace de la Versailles de după cel de-al doilea război mondial, contribuind la formarea Ligii Naţiunilor.

1913 - Woodrow Wilson în cartea sa *THE NEW FREEDOM*

• "De când am intrat în politică, mulţi oameni mi-au încredinţat opiniile lor. Unii din cei mai importanţi oameni din SUA se tem de ceva sau de cineva. Ei ştiu că există undeva o putere atât de organizată, atât de subtilă, de atentă, de completă, universală, încât preferă să vorbească în şoaptă atunci când îşi exprimă dezaprobarea".

1917 - Statele Unite intră în primul război mondial

• Americanii îl realeg pe preşedintele Woodrow Wilson, în parte pentru că nu implicase America în război. Odată intraţi în război, Wilson şi-a asumat un rol de lider în planificarea unei lumi postbelice. Făurirea Ligii Naţiunilor va fi parte integrantă a planului său.

1918 - Rusia "arată drumul"

• În numărul din 13 ianuarie al lui **New York World**, William Boyce Thompson (director al băncii Federal Reserve şi membru fondator al Consiliului pentru Relaţii Externe) afirma: "Rusia ne arată drumul spre mari şi impetuoase schimbări ale lumii. Nu numai în Rusia decade vechea ordine. Există o veche ordine şi în America, şi aceasta este şi ea pe ducă... mă bucur că se întâmplă aşa. Privind acele conclave democratice din Rusia, am simţit că o situaţie similară ar fi binevenită şi în Statele Unite".

1919 - *A SOCIAL HISTORY OF THE AMERICAN FAMILY*, vol. 3, de Arthur Calhoun, privită ca un fragment dintr-o serie de manuale de serviciu social

• Volumul 3 include următoarele: "Noua perspectivă spune că relaţia cu societatea este mai înaltă şi mai importantă decât cea cu familia; familia se întoarce spre vârsta sălbăticiei, în timp ce statul aparţine erei civilizaţiei. Individul modern este cetăţean al lumii, slujit de lume, iar interesele de familie nu mai pot deţine supremaţia..."

• **30 mai:** Proeminente personalităţi britanice şi americane cad de acord să se înfiinţeze Institutul Regal de Afaceri Internaţionale în Anglia şi Institutul de Afaceri Internaţionale în SUA. Faptul se petrece în cadrul unei întâlniri aranjate de Colonelul House, la care participă şi fabieni, unul din ei fiind celebrul economist John Maynard Keynes. Doi ani mai târziu, colonelul House reorganizează Institutul de Afaceri Internaţionale sub numele de Consiliul pentru Relaţii Externe (CFR).

1920 - 19 martie: Congresul votează pentru a doua oară împotriva intrării Statelor Unite în Liga Naţiunilor

1922 - 15 decembrie: CFR susţine ideea unui guvern mondial

• Philip Kerr, scriind pentru revista CFR, **Foreign Affairs**, afirmă: "Nu poate exista pace sau prosperitate pentru omenire atâta timp cât (pământul) rămâne împărţit în 50 sau 60 de state independente... atâta vreme cât nu se creează un sistem internaţional care să pună capăt incidentelor diplomatice pe care le provoacă fiecare naţiune pentru a-şi asigura securitatea... Adevărata problemă este astăzi cea a unui guvern mondial".

1923 - Colonelul House despre război şi internaţionalism

• House afirmă în **Foreign Affairs:** "Dacă războiul n-ar fi venit în 1914 într-o formă exagerată, feroce, ideea unei asocieri a naţiunilor ar fi rămas probabil latentă, căci marile reforme se materializează mai ales în vremuri de mari răsturnări umane... Dacă legea şi ordinea funcţionează în state, nu există nici un motiv ca ele să nu funcţioneze şi între state".

1928 - Este publicată *THE OPEN CONSPIRACY: BLUE PRINTS FOR A WORLD REVOLUTION*, de H.G. Wells

• Un socialist fabian, H.G. Wells, scrie: "Lumea politică a Conspiraţiei Deschise trebuie să slăbească, să încorporeze şi să înlăture guvernele existente... Conspiraţia Deschisă este succesorul natural al entuziasmelor socialiste şi comuniste; poate fi controlată de Moscova chiar înainte de a fi controlată de New York... Caracterul Conspiraţiei Deschise va fi etalat acum în totalitatea sa... Va fi o religie mondială. Această mare masă dezlănţuită, asimilând grupuri şi societăţi, va încerca în mod evident să înghită întreaga populaţie a lumii şi să devină o nouă comunitate umană..."

1931 - Comuniştii prezic că mişcarea pacifistă va prinde în capcană Occidentul

• Adresându-se Comiternului din Moscova, teoreticianul Dimitri Manuilski afirmă: "Într-o zi, vom începe cea mai spectaculoasă mişcare pacifistă pe care a văzut-o vreodată această lume. Ţările capitaliste, stupide şi decadente... vor cădea în capcana oferită de posibilitatea de a-şi face noi prieteni... Clipa noastră va sosi în vreo 30-40 de ani... Burghezia trebuie legănată într-un sentiment de securitate".

1932 - Noi cărţi pledează pentru Noua Ordine Mondială

• **Toward Soviet America** de William Z. Foster. Conducător al Partidului Comunist din SUA, Foster spune că un Departament Naţional pentru Educaţie ar fi unul din mijloacele de a dezvolta o nouă societate socialistă în SUA.

• **The New World Order** de F.S. Marvin: Marvin descrie Liga Naţiunilor ca pe o primă încercare de Nouă Ordine Mondială şi spune că "naţionalitatea trebuie să se situeze după revendicările umanităţii ca întreg."

• **Brave New World** de Aldous Huxley, cunoscutul romancier şi eseist englez. În celebra sa lucrare, Huxley satirizează lumea mecanică a viitorului, în care tehnologia înlocuieşte multe din activităţile zilnice ale fiinţelor umane.

1933 - Este publicat primul *HUMANIST MANIFESTO*

• Coautorul, John Dewey, important filosof şi educator, cheamă la o sinteză a tuturor religiilor şi "o ordine economică socializată şi cooperativă".

• **The Shape of Things to Come** de H.G. Wells: Wells prezice că va izbucni un al doilea război mondial în jurul anului 1940, având la origine un conflict germano-polonez. După 1945, securitatea publică va fi tot mai ameninţată în zonele "infectate criminal". Planul pentru un "Stat Mondial Modern" va reuşi la cea de-a treia tentativă (în jur de 1980), şi va avea ca punct de plecare ceva petrecut în Basra, Irak. În acest moment, afirmă cartea, "Rusia este gata să asimileze. Este dornică să asimileze". Deşi guvernul mondial "se pregătea de câţiva ani buni, deşi oamenii s-au temut de el şi au murmurat fără încetare, n-a fost întâmpinat nicăieri de o opoziţie pregătită."

1934 - Alte lucrări despre Noua Ordine Mondială

• **În The Externalization of the Hierarchy**, de Alice Bailey, ocultista (care folosea sintagma "puncte de lumină" în conexiune cu un "Nou Grup de Slujitori ai Lumii") afirmă că anul 1934 marchează începutul "organizării bărbaţilor şi femeilor... o muncă de grup pentru o nouă ordine... (cu) progresul definit prin muncă... lucrarea Frăţiei... Forţelor Luminii... (şi) din spolierea tuturor culturilor şi civilizaţiilor existente, trebuie să construim o nouă ordine mondială." Lucrarea este publicată de Lucis Trust, fosta Lucifer Publishing Company.

• **Experiment in Autobiography** de H.G. Wells. Autorul scrie că "organizarea a ceea ce numeam Conspiraţia Deschisă... care în cele din urmă asigură serviciile de instruire, direcţionare a publicului şi coercitive pentru întreaga lume, este sarcina imediată... un stat mondial organizat apare în o sută de locuri... Apariţia sa poate fi foarte rapidă, dacă un accident o precipită... Câteodată am impresia că va fi precedată de generaţii de educaţie şi propagandă... Planurile de sinteză politică par să devină tot mai îndrăzneţe şi extensive... Trebuie să existe o credinţă şi o lege comune pentru întreaga omenire... Principala bătălie este cea educaţională."

• Într-o declaraţie publică, Willard Givens, care va deveni mai târziu secretar executiv al Asociaţiei Naţionale pentru Educaţie, spunea: "Acest **laissez-faire** muribund trebuie să fie distrus complet, iar noi toţi, inclusiv "proprietarii", trebuie să ne supunem unui control social mai sever... Vom încerca o distribuţie echitabilă a veniturilor... Iar funcţia majoră a şcolii va fi orientarea socială a individului. Este necesar ca aceasta să-l facă să înţeleagă tranziţia spre o nouă ordine socială."

1939 - Noua Ordine Mondială proclamată în numeroase publicaţii

• **Hitler vorbeşte** de Hermann Rauschning: autorul susţine că Hitler personal i-ar fi spus că "prin noţiunea de rasă, naţional-socialismul (Nazismul) se va folosi de propria sa revoluţie pentru a instaura o nouă ordine mondială."

• **Peace News:** în numărul din 19 mai, această publicaţie londoneză tipăreşte "Planuri pentru o federaţie mondială democratică, nemilitară şi atotcuprinzătoare" de Cl... Americană pentru un Guvern Mondial.

• **Discurs al lui John Foster Dulles, c... deveni mai târziu secretar de stat.** P... octombrie, Dulles propunea ca Ame... conducă tranziţia spre o nouă ordine de ... mai puţin independente, semi-suverane, ... într-o ligă sau uniune federală.

• **Discurs al Papei Pius al XII-lea:** P... decembrie, Papa subliniază cinci puncte ... siderate esenţiale pentru stabilirea unei ... ordini mondiale.

• **World Order (Civitas Dei)** de L... Curtis: această lucrare de 985 de pagini a ... numită temelia oricărei idei despre o ... ordine. Lucrarea examinează societatea ... şi conchide că un sistem eficient nu poate ... însemne decât organizarea acestei societăţi ... totalitatea ei într-o comunitate de naţiuni.

1940 - Alte scrieri popularizează conc... de Nouă Ordine Mondială

• **The New World Order** de H.G. W... Wells propune un "stat mondial colectivist" ... o "nouă ordine mondială" incluzând "... mocraţiile socialiste". El propovăduieşte ... "recrutarea universală pentru muncă" ... declară că "individualismul naţionalist ... maladia lumii." Tot el continuă: "Necesit... manifestă a unui control mondial colectiv ... să elimine războiul şi necesitatea în gen... mai puţin admisă a unui control colectiv ... vieţii economice şi biologice a omenirii, ... aspecte ale unuia şi aceluiaşi proces." El ... că acestea ar putea fi înfăptuite prin "leg... universală" şi prin propagandă (sau educaţie).

• **The New World Order,** publicată ... Fundaţia Carnegie pentru Pace Internaţională ... această lucrare conţine o listă de referinţe ... asupra unor federaţii mondiale sau regionale ... ca şi câteva planuri pentru o ordine mondială ... postbelică.

• "Noua Ordine Mondială: o perspectiv... japoneză": acest articol, scris de I... Ayusawa, este publicat în ediţia din iulie a ... revistei **Contemporary Japan.**

• **The Congressional Record:** pe ... decembrie, într-un articol intitulat "O ... ordine mondială", John G. Alexander cere ... federaţie mondială.

1941 - Alte lucrări despre Noua Ordine Mondială

• **The City of Man: A Declaration on World Democracy:** scrisă de filosoful social Lewis Mumford, teologul Reinhold Niebuhr şi alţii, cartea conţine următoarea declaraţie: "Pace universală nu poate fi fondată decât pe unitatea oamenilor sub o singură lege şi un singur guvern... Toate statele, reduse şi disciplinate, trebuie să se alinieze legii statului mondial, noua ordine... atunci când va fi supusă erezia naţionalismului, iar absurda arhitectură a lumii actuale va fi în sfârşit demolată... Şi aceasta trebuie să fie o credinţă comună... sau un ... etnico-religios."

• **"Noua ordine mondială":** un articol al ... M.J. Bonn, apărut în ediţia din iulie a Analelor ... Academiei Americane de Ştiinţe Politice ... Sociale, şi în care se afirmă că "planificarea naţională înseamnă anarhie internaţională ... deliberată... Mă îndoiesc că ordinea mondială ... de mâine va fi socialistă sau capitalistă. ... Probabil că nu va fi nici într-un fel, nici în ... altul... Geniul Istoriei nu merge prin secole ... solemnul legământ al gâştei... Dar se mişcă ... timpul şi fiecare mişcare a sa este un nou ... spre o altă ordine a lumii."

• **The Journal for Negro Education** conţine ... numărul său din iulie articolul lui Ralph ... Bunche despre "Noua ordine a lumii proiectată ... de Hitler", ca şi lucrarea marxistului W.E.B. ... Dubois "Neuropa: Noua ordine mondială a ... Hitler" şi cea lui Doxey Wilkerson "Rusia ... noua ordine a socialismului".

• **5 decembrie:** Sir Julian Huxley, un socialist ... fabian, declară că speră ca America şi Japonia ... să intre în război "săptămâna care urmează". ... Atacul japonez de la Pearl Harbour a avut loc ... două zile mai târziu.

1945 - 24 octombrie: Carta ONU intră în vigoare

• Tot pe 24 octombrie, senatorul Glen Taylor ... (Idaho) introduce rezoluţia 183, care ... Senatului SUA s-o înregistreze cu favoare ... crearea unei republici mondiale care să includă ... şi o forţă poliţienească internaţională.

1946 - Alger Hiss este ales preşedinte ... Fundaţiei Carnegie pentru Pace Internaţională

• Hiss va deţine această funcţie până în ... La începutul anului 1950, este acuzat de ... sperjur şi condamnat la închisoare, după un ... proces senzaţional şi o audiere în Congres ... care Whittaker Chambers, fost editor ...

publicaţiei Time, va dovedi că Hiss era membru al celulei comuniste pe care o conducea.

1947 - **Noi Grupări cer un guvern mondial federal**

• **Asociaţia Americană pentru Educaţie**: fosta Asociaţie pentru Educaţie Progresivă adresează tuturor profesorilor chemarea la "stabilirea unei adevărate ordini mondiale, o ordine în care suveranitatea naţională să fie subordonată autorităţii mondiale... o ordine în care statutul de "cetăţean al lumii" este cel puţin egal cu cel de cetăţean naţional... Scopul ar fi experimentarea unor tehnici de instruire care să ducă la un consens social inteligent... Şcoala ar trebui să devină un centru de experimentare în realizarea unor comunităţi prin persuasiune necoercitivă."

• **Federaliştii unei lumi unite**: această organizaţie coordonează eforturile unor organizaţii similare în direcţia promovării unui guvern mondial federal. Printre asociaţiile fondatoare se numără Federaliştii Mondiali din Carolina de Nord, unul din memebrii comitetului conducător fiind Terry Sanford, astăzi senator al SUA.

1948 - **În numărul din iulie al revistei *Foreign Affairs*, Sir Harold Butler vede prinzând contur "O nouă ordine mondială"**

• Butler afirmă: "În ce măsură poate fi contopită viaţa unor naţiuni care de secole se ştiu distincte şi unice, cu viaţa altor naţiuni? În ce măsură sunt ele dispuse să-şi sacrifice o parte din propria suveranitate, sacrificiu fără de care nu este posibilă o uniune economică sau politică eficientă?... Dincolo de confuzia care domină, prinde contur o nouă lume... care poate deschide drumul spre o nouă ordine... Suflul unui spirit nou prinde să reanimeze această lume... El va renega războiul, neacceptându-l decât în scopul apărării libertăţii. Astfel se vor naşte cu adevărat Naţiunile Unite, fără a mai fi paralizate de dezbinare, ci unite printr-o credinţă comună."

• Sir Julian Huxley, preşedintele UNESCO şi socialist fabian, cere o politică energică radicală în **UNESCO: Its Purpose and Its Philosophy**. El afirmă: "Astfel, deşi orice politică eugenică a reproducerii umane controlate va fi multă vreme imposibilă din punct de vedere politic şi psihologic, ar fi important pentru UNESCO să vadă că problema eugenică este examinată cu cea mai mare grijă şi că opinia publică este informată asupra unor chestiuni care deşi par astăzi de neimaginat, mai târziu pot părea cel puţin normale."

• **Preliminary Draft of a World Constitution**, publicată de Robert Hutchins, Mortimer, Adler, Rexford Tugwell şi alţii, pledează pentru o federaţie regională, care să deschidă drumul spre o federaţie mondială sau un guvern mondial, Anglia fiind încorporată într-o federaţie europeană. Constituţia propune un "Consiliu Mondial" şi o "Cameră a Gardienilor" care să întărească legile lumii. Ea include de asemenea şi un "Preambul" în care se cere naţiunilor **să-şi predea** tot armamentul guvernului mondial şi care specifică şi dreptul acestei "Republici Federale Mondiale" de a prelua proprietatea privată pentru uz federal.

1949 - **George Orwell publică *1984***

• În lucrarea sa clasică, Orwell descrie un limbaj "Newspeak" şi conceptul de "doublethink". Acestea sunt exemplificate în sloganele "Partidului": "Războiul înseamnă pace. Libertatea înseamnă sclavie. Ignoranţa înseamnă putere." Orwell spune că "Newspeak a fost inventat pentru nevoile ideologice ale INGSOC sau Socialismul englez", iar "Marele Frate" nu reprezintă nici eşuatul nazism german, nici comunismul rusesc care va eşua şi el, ci "Partidul", care controlează minţile oamenilor. Personajul principal O'Brien afirmă: "Partidul doreşte puterea doar pentru propriul său folos... Dacă vrei o imagine a viitorului, gândeşte-te la o cizmă stâlcind o faţă umană - pentru totdeauna."

• **26 iulie: optsprezece membri ai Senatului Statelor Unite sprijină Rezoluţia 56, cerând ca ONU să fie restructurată sub forma unei federaţii mondiale.**

1950 - **Subcomitetul răspunzător cu relaţiile externe ale Senatului ia în considerare ideea unui guvern mondial**

• **9 februarie:** Acest subcomitet introduce Rezoluţia 66 care începe astfel:"Pe de altă parte, pentru a realiza pacea şi justiţia universală, actuala Cartă ONU trebuie înlocuită cu o adevărată constituţie a guvernului mondial." Documentul a fost pregătit de Hutchins, Adler, Tugwell şi alţii, iar rezoluţia a fost introdusă în Senat la 13 septembrie 1949 de senatorul Glen Taylor (Idaho). Senatorul Alexander Wiley (Wisconsin) a numit-o "un rezultat care ar fi de dorit în mod sincer" şi a spus: "Înţeleg că propuneţi fie o schimbare a Naţiunilor Unite, fie o schimbare combinată cu crearea, printr-o convenţie separată, a unei noi ordini." Senatorul Taylor a afirmat ulterior: "Ar trebui să dăm o suveranitate considerabilă organizaţiei mondiale, ca să-i permitem să perceapă taxe care să-i asigure un sprijin material."

• **17 februarie:** Membrul CFR James P. Warburg, fondator al **Federaliştilor unei Lumi Unite** şi fiul bancherului Paul Warburg, de la Rezervele federale, declară subcomitetului: "... studiile m-au condus acum zece ani la concluzia că marea problemă a timpului nostru nu este dacă putem crea o lume unitară, ci dacă această lume poate fi creată prin mijloace paşnice. Vom avea un guvern mondial, indiferent că vrem sau nu. Problema este doar dacă acest guvern va fi instaurat prin consens sau prin cucerire."

• **7 aprilie:** "Raportul asupra 'obiectivelor SUA şi programelor de securitate naţională" (NSC-68). Acesta include: "Trebuie ca împreună cu aliaţii noştri... să încercăm să creăm o lume bazată pe principiul consensului... Pe scurt, este de preferat să exercităm presiuni fără a ataca direct prestigiul Uniunii Sovietice, pentru a-i permite acesteia să se retragă în demnitate..." La 12 aprilie, preşedintele Harry Truman scrie Consiliului de Securitate Naţională, cerând "informaţii suplimentare asupra consecinţelor Concluziilor", afirmând ulterior: "Doresc să nu se dea publicităţii acest raport fără aprobarea mea."

1952 - 12 aprilie: John Foster Dulles (care va deveni mai târziu Secretar de Stat) declară că "legile tratatului pot încălca Constituţia"

• Un amendament al Senatului, propus de senatorul John Bricker, ar fi stipulat că nici un tratat nu poate înlocui Constituţia, dar a fost respins la diferenţă de un vot.

1954 - Prinţul Bernhard, soţul reginei Iuliana a Olandei, creează Bilderbergerii

• Regina este printre primii susţinători ai "Cetăţenilor planetari" în anii '70. Numeroşi americani de frunte au fost "Bliderbergeri", dintre care Dean Acheson, Christian Herter, Dean Rusk, Robert McNamara, George Ball, Henry Kissinger şi Gerald Ford.

1959 - CFR-ul cere o Nouă Ordine Internaţională

• "Studiul nr.7", apărut la 25 noiembrie, pleda pentru "o nouă ordine mondială (care) trebuie să răspundă aspiraţiilor de pace, de schimbare socială şi economică... o ordine internaţională... curpinzând şi statele care se autodeclară 'socialiste' (comuniste)."

• Apare **The West in Crisis:** Autorul, James Warburg, proclamă că "o ordine mondială fără o lege mondială este un anacronism... o lume care nu reuşeşte să stabilească o lege între statele-naţiune, nu poate continua să existe. Trăim într-o periculoasă perioadă de tranziţie de la o eră a deplinei suveranităţi a statului-naţiune, la o eră a unui guvern mondial... (şi) a unei căutări deliberate a mijloacelor şi metodelor prin care copiii americani pot fi educaţi în aşa fel încât să devină nu numai cetăţeni responsabili ai Statelor Unite, ci ai lumii întregi."

• Fundaţia Mondială pentru Pace lansează o serie de şapte broşuri intitulate **Studies in Citizen Participation in International Relations** care analizează şi descriu cum ar trebui să se schimbe atitudinile fiecărui grup dintr-o naţiune. Potrivit foiletonistei Edith Roosevelt, "o lectură a revistei trimestriale a fundaţiei, **International Organization** arată că principalul său obiectiv este angrenarea SUA şi URSS în organizaţii internaţionale, Biroul Departamentului de Stat pentru Organizaţii şi Afaceri Internaţionale fiind cel care coordonează efortul."

1960 - Se publică "Problema tehnică a controlului armamentului"

• Studiul este sponsorizat de Institutul pentru o Ordine Internaţională, iar printre autori se numără Jerome Wiesner (membru CFR şi principalul consilier ştiinţific al preşedintelui Kennedy), Brock Chisholm (fost lider al Organizaţiei Mondiale pentru Sănătate) şi Arthur Larsen (profesor de drept la Duke University). Wiesner redomanda, pentru a se asigura o reacţie pozitivă la aranjamentele oficiale de dezarmare, "o reţea de inteligenţă internaţională", care "să recruteze şi să antreneze agenţi secreţi competenţi" capabili să înfrunte orice rezistenţă. În plus, cei ce au condus acest studiu propun să se dezvolte un sistem de inspecţie şi control al armamentului, "sistem întărit de o lege mondială."

• **9 septembrie:** Preşedintele Eisenhower semnează Rezoluţia 170, promovând conceptul unei Uniuni Atlantice federale. Pollster şi trezorierul Comitetului Uniunii Atlantice, Elmo Roper, au declarat ulterior în "Scopul nostru este un guvern al lumii întregi": "Este tot mai evident că primul pas spre un guvern mondial nu poate fi făcut până nu avansăm pe patru fronturi: economic, militar, politic şi social. Din fericire, economicul a venit primul şi a fost un pas foarte pozitiv. Urmează militarul, care trebuie să fie un pas defensiv. Apoi va veni politicul, iar socialul va urma organizarea politică."

1961 - Departamentul de Stat făureşte un plan de dezarmare a tuturor naţiunilor şi înarmare a ONU

• Documentul nr.7277 al Departamentului de Stat este intitulat "Eliberarea de război: Programul SUA pentru o dezarmare generală şi completă şi o lume paşnică." Acesta detaliază un plan în trei stadii, care urmăreşte dezarmarea tuturor naţiunilor, înarmarea ONU şi un stadiu final în care "nici un stat nu va mai deţine putere militară pentru a ataca Forţa Pacifistă a ONU, întărită progresiv."

1962 - Noi apeluri pentru un federalism mondial

• Într-un studiu numit "O lume controlată efectiv de Naţiunile Unite" Lincoln Bloomfield, un membru CFR, afirmă: "... dacă dinamica comunistă ar slăbi puternic, Occidentul ar putea pierde orice impuls pe care îl avea de a construi un guvern mondial."

• **The Future of Federalism:** Autorul, Nelson Rockefeller, odată guvernator al New Yorkului, spune că evenimentele curente cer cu stringenţă "o nouă ordine mondială", căci vechea ordine se fărâmiţează, şi "o ordine nouă şi liberă luptă să se nască." Rockefeller continuă: "Există o febră a naţionalismului... (însă) statul-naţiune este tot mai puţin capabil să-şi îndeplinească sarcinile politice internaţionale... Iată câteva din motivele care ne presează viguros spre făurirea adevărată a unei noi ordini mondiale... cu credinţa noastră devotată în frăţia umană... Poate că vom pune mai curând decât credem bazele unei structuri federale a unei lumi libere."

1967 - Richard Nixon militează pentru o Nouă Ordine Mondială

• În "Asia după Vietnam", din numărul din octombrie al **Foreign Affairs** Nixon scrie despre predispoziţia naţiunilor "de a iniţia aproprieri regionale în funcţie de nevoile dezvoltării, tinzând spre o nouă ordine mondială."

• În **To Seek A Newer World**, Robert Kennedy proclamă că "toţi vom fi judecaţi în cele din urmă... după efortul depus la construirea unei noi societăţi."

1968 - Richard Gardner, fost asistent delegat al Secretarului de Stat, pledează pentru un sfârşit al suveranităţii naţionale

• Într-un discurs intitulat "Naţiunile Unite şi formule alternative - lungul drum spre o ordine mondială", Gardner afirmă: "Pe scurt, ar fi de preferat să clădim 'casa noastră a ordinii mondiale' de jos în sus şi nu de sus în jos. Va arăta ca o mare, 'gălăgioasă, zumzăitoare confuzie', ca să folosesc faimoasa descripţie a realităţii a lui William James, dar sfârşitul dă târcoale suveranităţii naţionale, erodând-o fărâmă cu fărâmă, provocându-ne mai puternic să făurim o ordine mondială decât un atac frontal de modă veche." (Gardner face aceeaşi afirmaţie şi într-un articol ulterior, "Lungul drum spre o ordine mondială", apărut în numărul din aprilie 1974 al **Foreign Affairs**).

• Agenţia SUA pentru Dezarmare scoate un document cu titlul "Controlul armamentului şi securitatea naţională", în care se afirmă: "Din 1959 scopul admis al negocierilor a fost dezarmarea generală şi completă, adica eliminarea totală a armamentului şi forţelor armate, cu excepţia celor necesare pentru menţinerea ordinii interne între state şi pentru forţele de pace ale ONU!... În timp ce se vor efectua aceste reduceri, se va întemeia şi dezvolta o forţă de pace a Naţiunilor Unite, care, în momentul când planul va fi dus la îndeplinire, va fi atât de puternică încât nici o naţiune nu o va putea ataca." (Agenţia SUA pentru Dezarmare a fost fondată în septembrie 1961; dar "Studiul nr.7" al CFR, menţionat anterior, a fost publicat în 1959)

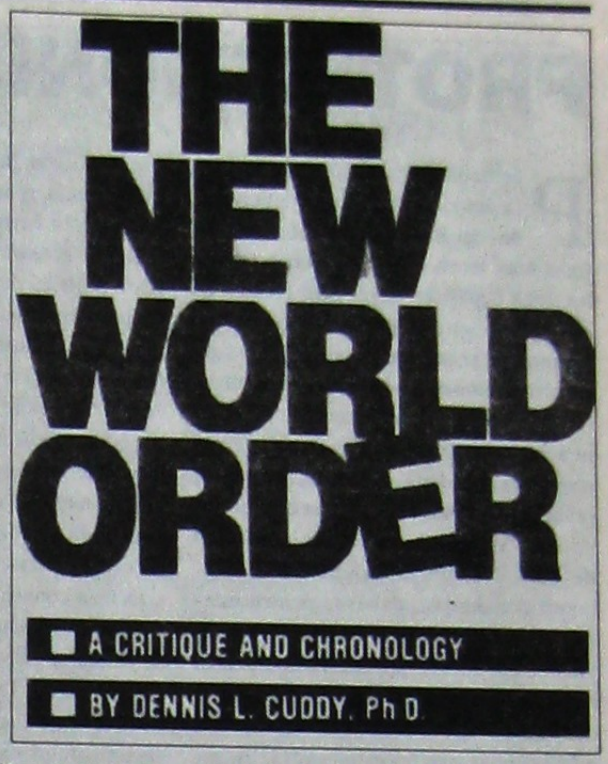

• **26 iulie:** Nelson Rockefeller promite să sprijine Noua Ordine Mondială. Într-un raport Associated Press, Rockefeller afirmă că "în calitate de preşedinte, va lupta pentru crearea internaţională a unei noi ordini mondiale."

1969 - Congressmanul George Bush introduce rezoluţia Uniunii Atlantice

• În parte, rezoluţia conţine următoarele: "O asociere cu acest scop a naţiunilor democratice din comunitatea Atlantică, care vor să creeze o Uniune Atlantică în cadrul ONU, ar reduce costurile defensivei comune, ar asigura o monedă stabilă... fiind necesară în acelaşi timp o declaraţie că ţelul popoarelor lor este de a transforma prezenta alianţă într-o uniune federală."

1970 - Responsabilii cu educaţia şi mass media promovează Ordinea Mondială

• În "Gândind asupra unei Noi Ordini Mondiale pentru decada 1990" de Ian Baldwin jr., se afirmă că "Fondul pentru o Lege Mondială a început un program de cercetare şi educaţie de amploare mondială care va introduce o disciplină nouă - ordinea mondială - în planurile de învăţământ din toată lumea... concentrându-şi energiile asupra impunerii unor concepte mondiale de bază în mass media, şi aceasta din nou la un nivel mondial." Acest articol apare în ediţia din ianuarie a **War Peace Report**, publicat de Centrul pentru Studii Război Pace.

1972 - Preşedintele Nixon vizitează China

• Toastând pentru premierul chinez Chu En-lai, fostul membru CFR, acum preşedinte, exprimă "speranţa că fiecare din noi îşi va aduce contribuţia la construirea unei noi ordini mondiale."

• **Nixon cere oficial să se pună capăt Suveranităţii Individuale**. Vorbind despre apariţia unui guvern mondial, la 18 mai, Roy M. Ash, directorul Oficiului de Management şi Buget, declară că "în două decenii, va fi creat cadrul instituţional pentru o comunitate economică mondială... (şi) aspectele suveranităţii individuale vor fi înlocuite de o autoritate supranaţională."

1973 - Comisia Trilaterală este întemeiată

• Bancherul **David Rockefeller** îşi organizează noul corp privat. Rockefeller îl alege pe **Zbigniew Brzezinski**, mai târziu consilier cu probleme de securitate naţională, ca prim director al Comisiei, şi îl invită pe Jimmy Carter să devină membru fondator.

• Este publicat **Humanist Manifesto II**: "Secolul următor poate şi trebuie să fie un secol umanist... stăm în pragul unei noi ere... o societate secularâ la scară planetară... Ca non-teişti, începem cu fiinţele umane şi nu cu Dumnezeu, cu natura şi nu cu divinitatea.... deplorăm divizarea omenirii pe baze naţionaliste... Astfel, dorim dezvoltarea unui sistem de lege mondială şi de ordine mondială bazat pe un guvern mondial transnaţional... **Adevărata revoluţie soseşte.**"

(va urma)

Traducere de **L. LOTREANU**

PROTECŢIONISMUL

Perioada actuală, de tranziţie, se caracterizează printr-un deficit acut de idei în domeniul economic. În lipsa unei teorii economice coerente, se încearcă depăşirea crizei prin crearea de noi mecanisme şi pârghii economice, financiare şi monetare, prin luarea de măsuri administrative sterile, care nu au nici pe departe efectele scontate. Recesiunea în care se află de mai mult timp economia mondială, a fost accentuată de prăbuşirea sistemului comunist din Europa de Est. Statele foste comuniste nu au devenit, aşa cum se aşteptau businessmanii occidentali, debuşee pentru mărfurile lor. Dimpotrivă, evoluţiile imprevizibile ale acestor ţări crează confuzie şi teamă în cercurile investitorilor din ţările dezvoltate, fapt ce împiedică pătrunderea mărfurilor şi capitalurilor străine în regiunea de răsărit a Europei.

Se simte tot mai mult nevoia elaborării unei noi paradigme în economie. Cele mai interesate în realizarea acestui demers sunt (sau ar trebui să fie) ţările în curs de dezvoltare, ţările lumii a treia, care sunt totodată şi cele mai afectate de criza mondială. În cadrul acestui curent se înscrie şi lucrarea economistului român Mihail Manoilescu - "Teoria protecţionismului şi a schimbului internaţional". Deşi scrisă acum o jumătate de secol, cartea îşi păstrează actualitatea, multe din ideile lui Manoilescu regăsindu-se în teoria dominaţiei economice şi a schimbului inegal, aprofundată, printre alţii, de Fr. Peroux, A. Tiano şi de economistul sud-american Raul Prebisch. De asemenea, Andr Pittre în "Histoire de la pensée economique et analyse des theories contemporaines", enumeră printre cele mai valoroase lucrări economice apărute de-a lungul timpului şi cartea lui Manoilescu, fiind dealtfel singura cu care figurează gândirea economică românească aici. Teoria economistului român s-a bucurat de o largă recunoaştere, mai ales în lumea a treia. Ţările Americii Latine (Argentina, Brazilia, Chile) şi-au fundamentat programele de industrializare pe teoria protecţionismului elaborată de Manoilescu. Combătând ideile liberului schimb, care asigură avantaje doar pentru ţările industrializate, M. Manoilescu a devenit apărătorul naţiunilor mici, situându-se pe poziţiile unui protecţionism defensiv, care să stimuleze industria proprie.

Dar înainte de a trece la analiza teoriei manoilesciene cu privire la protecţionism, se impune o prezentare (sumară) a evoluţiei acestui curent de gândire economică în România.

Ideile protecţioniste au pătruns la noi în a doua jumătate a secolului trecut, promotorii lor fiind economiştii P.S. Aurelian, D.P. Martian precum şi unii oameni de cultură cum ar fi: A.D. Xenopol, B.P. Haşdeu, M. Eminescu. Iniţial, nu au avut un prea mare succes, din cauza "modei" liber-schimbiste care cuprinsese Europa. România nu a făcut nici ea excepţie de la această regulă. Elita societăţii româneşti de la mijlocul veacului trecut (paşoptiştii, unioniştii) era aproape în întregime adeptă a liberalismului economic. Ţelurile conducătorilor politici de atunci erau realizarea Unirii Principatelor şi obţinerea Independenţei. Industrializarea ţării şi problemele economice ocupau un loc secundar. Aşa se face că în 1875 se încheie Convenţia comercială cu Austro-Ungaria, prin care cele două state îşi acordau reciproc clauza naţiunii celei mai favorizate. În plan politic, convenţia a reprezentat un succes: se recunoştea dreptul României de a încheia convenţii cu alte state - în baza statutului de autonomie - drept contestat de Imperiul Otoman, se întăreau totodată legăturile cu Transilvania, legături ce puteau conduce la o revigorare a sentimentului naţional românesc dincolo de Carpaţi. De asemenea, se urmărea asigurarea unei pieţe stabile pentru desfacerea cerealelor şi a altor produse agricole româneşti, în condiţiile unei tot mai acute crize agrare. Din punct de vedere economic însă, aplicarea convenţiei a adus ţara în pragul dezastrului. Puţina industrie ce se înfiripase în România, a fost "măturată" de concurenţa produselor industriale austriece. Micii meseriaşi şi industriaşii români au fost ruinaţi. Singurii care realizau un anumit beneficiu erau marii producători funciari. Comerţul exterior al României înregistra o situaţie anormală (se exportau grâne şi piei de animale şi se importau făină, produse textile şi de pielărie). Se auzeau tot mai multe voci care cereau denunţarea convenţiei.

A.D. Xenopol afirma că "susţinerea ideilor liber-schimbiste la noi în ţară este un adevărat act de trădare naţională". Astfel în 1886, Convenţia nu mai este reînnoită şi se adoptă primul tarif vamal protecţionist, care prevedea taxe de import ridicate pentru materiile prime şi mărfurile ce se găseau sau se produceau în ţară. Producătorii industriali beneficiau de taxe reduse la importul materiilor prime şi a utilajelor de care aveau nevoie. Se adoptă o serie de legi protecţioniste, cu caracter general (priveau industria în ansamblu) sau special (referitoare doar la anumite ramuri, industria hârtiei, a zahărului). Între anii 1904-1906 se elaborează şi se pune în aplicare un nou tarif vamal (tariful Costinescu), pentru că între timp apăruseră noi ramuri industriale, iar ţările dezvoltate trecuseră la stadiul monopolist, fapt ce ascuţise concurenţa pe plan mondial.

În linii mari, România şi-a menţinut politica protecţionistă până în preajma celui de al doilea război mondial. Între timp însă, situaţia economică mondială - şi implicit a României - s-a modificat. Au apărut noi teorii economice, noi concepte şi mecanisme de management. Primul război mondial a însemnat o uriaşă mobilizare a potenţialului economic al fiecărei ţări. Perioadele de criză au alternat cu cele de avânt economic, astfel că doctrina protecţionistă s-a îmbogăţit continuu.

România modernă a putut fi construită prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat, care să protejeze tânăra industrie românească ce se năştea. Meritele oamenilor politici din acea perioadă sunt incontestabile. Ei au intuit perfect necesitatea industrializării ţării, dar trebuie spus că protecţionismul a asigurat declanşarea "revoluţiei industriale" în România şi dezvoltarea de ansamblu a economiei naţionale la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX.

*

Revenind la Manoilescu, trebuie să remarcăm, după cele expuse mai sus, că teoria sa nu a apărut pe un teren gol. Ea reprezintă o continuare a gândirii economice româneşti. Unul dintre principiile ce stau la baza construcţiei sale teoretice este **calitatea muncii,** exprimată prin **productivitate**. În acest context, el critică teoriile lui Smith şi Ricardo cu privire la avantajele absolute şi relative, ce rezultă în urma schimbului internaţional, pentru ambele părţi, considerând că acestea au în vedere doar aspecte cantitative ale muncii. Calitatea muncii (respectiv productivitatea) este însă factorul determinant în stabilirea valorii mărfii). Teoria ricardiană a costurilor comparative asigură într-adevăr maximizarea producţiei la nivel mondial, dar nu şi maximizarea producţiei fiecărei ţări... Conform ideii lui Ricardo, în cadrul diviziunii internaţionale a muncii ar trebui să existe două grupe de ţări: una formată din ţările industriale dezvoltate, care vor realiza produse de un înalt nivel tehnologic, cu o productivitate ridicată, şi alta formată din naţiuni "necalificate" ce vor executa munci cu o productivitate scăzută. Principiul costului comparativ reprezintă după părerea lui Manoilescu "o generalizare superficială a diviziunii muncii dominantă într-un atelier sau într-o unitate de producţie". Diviziunea muncii atrage după sine o creştere a productivităţii muncii, precum şi o scădere a preţului produselor. În acelaşi timp se crează diferenţe foarte mari între salarii, o muncă ce necesită un grad mai mare de calificare fiind retribuită mult mai bine decât o muncă simplă, elementară. Specializarea înseamnă o diferenţiere a preţului muncii şi, în final, o diferenţiere a câştigurilor. Concluzia care se desprinde este că **o ţară, pentru a realiza un câştig în urma schimbului internaţional trebuie să-şi dezvolte ramurile economice care au cea mai mare productivitate.** Manoilescu ierarhizează ramurile industriale în funcţie de nivelul productivităţii şi stabileşte totodată şi o productivitate medie pe ansamblul economiei. În cazul în care o ramură a economiei naţionale asigură o productivitate a muncii peste media naţională, atunci aceasta trebuie protejată şi sprijinită prin taxe vamale şi prin subvenţii.

În privinţa protecţionismului, Manoilescu se distanţează de predecesorii săi şi chiar de părintele doctrinei protecţioniste, Friedrich List. Sistemul lui List recomandă doar o protecţie provizorie ("taxă vamală educativă") şi în plus, consideră că doar câteva ţări sunt îndreptăţite să practice o politică de industrializare. Autorul "Teoriei protecţionismului" consideră insuficiente toate sistemele de protecţie existente în acea perioadă (care din păcate se întâlnesc şi azi). Protecţionismul era redus doar la un set de măsuri practice luate de guvern, care nu serveau decât interesele unor grupe restrânse de producători (marii magnaţi ai oricărei economii naţionale). M. Manoilescu este primul economist care încearcă - şi reuşeşte - să ofere o justificare teoretică fenomenului protecţionist. Teoria sa este în jurul a trei probleme fundamentale: 1. care sunt ramurile de producţie ce trebuie protejate; 2. cât de ridicat trebuie să fie gradul de protecţie; 3. care este durata de protecţie.

1. Acest sistem constă în încurajarea industriilor în ordinea succesiunii productivităţii lor. Ramurile a căror protecţie este îndreptăţită (şi chiar obligatorie) sunt cele care au un nivel al productivităţii muncii peste productivitatea medie naţională, pe scara productivităţilor. În asemenea condiţii, protecţionismul devine un avantaj pentru economia naţională şi, în opoziţie cu ideile lui List (care consideră protecţia vamală ca o pierdere), acest avantaj economic se realizează chiar din momentul funcţionării acelei ramuri.

2. Pentru a putea alege între importul unei mărfi şi producerea ei în ţară, gradul inferiorităţii acestei mărfi faţă de străinătate nu joacă nici un rol. Se va lua în calcul doar productivitatea muncii aferentă acestei mărfi şi anume, nivelul ei în comparaţie cu productivitatea medie naţională. Mărimea taxei vamale reprezintă, într-adevăr, gradul de inferioritate al mărfii respective faţă de străinătate, dar aceasta nu joacă nici un rol în stabilirea protecţiei. Prin urmare, dacă o marfă se află în inferioritate în raport cu străinătatea, dar productivitatea muncii aferentă ei depăşeşte media naţională, atunci se justifică protecţia ei chiar cu taxe vamale foarte ridicate (100%, 200%). Concluzia lui Manoilescu este următoarea: "Preţul în bani poate să fie oricât de mare, dacă preţul în muncă este mic".

3. Nu este stabilită o durată limită a producţiei. Aceasta poate dura oricât, până în momentul în care productivitatea muncii în ramura protejată devine comparabilă cu productivităţile altor state.

*

Protecţionismul a fost asimilat de mulţi economişti cu marxismul, protecţia vamală fiind interpretată ca o intervenţie brutală a statului în economie. Diferenţa dintre cele două sisteme - sub aspect economic - este clară. Marxismul nu a analizat decât exploatarea muncitorului de către patron. **Protecţionismul însă, combate tendinţa de dominaţie a statelor industrializate asupra celor aflate sau în curs de industrializare.** De unde şi ideea lui Manoilescu că "Un socialism al naţiunilor ar fi mai îndreptăţit decât un socialism al claselor". Această afirmaţie trebuie interpretată doar în sens strict economic. În domeniul politic este cunoscută orientarea spre dreapta naţionalistă a economistului român. Poate că şi din această cauză concepţia economică a lui Manoilescu este atât de criticată.

Adrian DEACONESCU

EXOD

Sibiu ● Aprilie 1993 ● Nr. 7 ● GRUPAREA CULTURALĂ TÂNĂRĂ "EXOD"

ROD McKUEN sau POEZIA SINCERITĂŢII

Ne întrebăm adeseori de ce este nevoie de traduceri? Unii spun că, pur şi simplu, pentru a cunoaşte alte literaturi - deci o problemă de cultură generală; unii afirmă că datorită necesităţii de sincronizare a literaturii române cu literatura universală. În fine, alţii oferă un al treilea răspuns: traducerile sunt un mijloc de autoevaluare, deci de categorisire axiologică a operelor literare ale unei naţii. Dincolo de aceste interpretări trebuie remarcată necesitatea apariţiei traducerilor unor autori importanţi ai altor culturi, care nu au putut fi publicaţi din cauza cenzurii comuniste - înainte de 1989, respectiv datorită indolenţei factorilor responsabili de cultură, după evenimentele din decembrie.

Cazul lui ROD McKUEN, considerat de către contemporanii săi drept cel mai mare poet american după WHITMAN, este elocvent. Autorul acestei traduceri nu are la cunoştinţă apariţia vreunei alte transpuneri din engleză a lui McKUEN până în prezent, deşi el este considerat un fenomen al poeziei moderne de peste ocean, leader-ul generaţiei beat din anii '60-'70, alături de alte nume celebre precum A. GINSBERG sau A.R. AMMONS - ultimului apărându-i o culegere de versuri în româneşte, în urmă cu doi ani.

Poeţii beat au fost o generaţie rebelă. Non-conformismul lor constă, pe de-o parte din negarea oricărei formule de expresie academice, pe de alta din protestul împotriva violenţei (a războiului din Vietnam îndeobşte). Dincolo de factorii socio-politici, generaţia beat promova numeroase concepte psiho-mentale ale filosofiei orientale, în special indiene, al cărei epicentru nu era speculaţia ci Adevărul, în consecinţă Sinceritatea. Astfel, stilul poeţilor beat era o modalitate de a exprima realul şi numai realul, acesta fiind singura sursă de a constata şi, deci, de a urma Adevărul. Identic este şi stilul de a scrie al lui ROD McKUEN, poet de talie mondială "uitat" de către traducătorii români mai mult de trei decenii.

TREI

Vezi cât de bine ne potriveam noi doi,
parcă mâna Domnului doar pe noi ne-ar fi legănat
şi-n acest oraş la mare am fi locuit numai noi
şi-acest pat uriaş ar fi fost leagănul unui copil
cu loc destul şi pentru cadouri.

Mâine îţi voi aduce cadouri.
Rodii şi cornuri,
bilete pentru înconjurul camerei şi retur
şi trandafirii roşii-roşii, cum toţi le cumpără la toate.

Alte femei primesc inele cu diamante şi pantofi
de duminica.
Eşarfe şi jupoane,
pistoale şi mingi de tenis.

Dar tu ce ţi-ai dori?
Mi-aş amaneta ceasul să-ţi cumpăr pământul Greciei
sau ţi-aş vinde maşina ca să-ţi aduc ricşe din Rangoon.

La colţul străzii n-am găsit
decât maci roşii cu frunze de lămâi.
Trebuie încă s-o mai facă
până putea-voi aduce acasă Union Square.

La zece ani am găsit o hârtie de douăzeci de dolari.
Am cumpărat un circ de jucărie, un stilou
şi un briceag pentru că n-aveam unul.
Maică-mea credea că furasem banii.
De la drogherie i-am cumpărat un parfum.
Atunci m-a crezut.

În acele zile am fost bogat,
o săptămână am avut de toate.

Aş fi vrut să mă cunoşti atunci.

Traducere şi prezentare: **Daniel DELEANU**

VINOVAŢI CĂ SUNTEM TINERI

Încep această revoltă cu sentimentul inutilităţii ei. Aşa cum am fost etichetaţi - GENERAŢIE DE SACRIFICIU - nu se mai aşteaptă de la noi decât îmbătrânirea, dispariţia noastră urgentă din evidenţele sociale post-decembriste. Sunt obligat să dau o explicaţie scrisă celor care m-au contactat (mai violent sau mai puţin grosolan) şi care nu înţeleg că fiecare are dreptul la opinie, că tineri care scriu decid singuri unde să-şi publice lucrările, că nu "m-am dat cu legionarii" ci că m-am integrat firesc într-un curent politic-social-cultural al generaţiei tinere căreia, natural, îi aparţin. Să clarificăm puţin lucrurile: am să întreb întâi câţi dintre cei care m-au înjurat telefonic au scris o carte. Apoi câţi dintre ei au resimţit organic zborul inanuscriselor lor de pe masa de lucru a marilor scriitori la coşul de gunoi destinat marilor rataţi. Apoi am să răspund că-mi permit să-l definesc pe dl. Ionescu Engen cu dreptul pe care mi-l conferă creaţia mea şi limba română. Am să-i întreb apoi pe marii noştri scriitori ce-au făcut împotriva falimentării spirituale a tinerilor.

Nu-i aşa, d-le Manolescu Nicolae, că nu sunt decât un rătăcit care, totuşi, se va bucura de maiestuoasa dvs. clemenţă? Unde-a mers suta, meargă şi leul! Nu-i aşa, d-nă Ana Blandiana, că nu sunt decât un biet paranoic ce-şi parcurge (stupefiant) ultima fază a bolii? Nu-i aşa, d-le Florin Iaru, care mi-aţi aruncat de mult manuscrisul cărţii "Jurnal provizoriu" la coşul ăla proverbial, nu-i aşa că sunt un ridicol iresponsabil? Nu-i aşa, domnilor Ceilalţi, că n-am decât să scotocesc în coş, să-mi iau textele şi să mă duc odată dracului? Nu-i aşa, d-lor cu telefoanele, că nu sunteţi decât nişte cârtiţe mizerabile, îngrozite de posibilitatea introducerii luminii în subteranele sfârşitului de mileniu?

Când am greşit? Când mi-a fost silă de gudurarea comună a javrelor literare? Când, profitând de îngustul culoar democratic, mi-am permis să am opinii proprii şi mai ales să le fac publice? Când sătul de voiajare între o editură şi o redacţie, între un funcţionar cultural şi un partid politic ce ar fi putut face ca generaţia de sacrificiu să nu mai fie de sacrificiu, am încercat o revitalizare spirituală a tinerilor pe cont propriu? Răspundeţi-mi, d-lor mari scriitori, ocupaţi cu număratul locurilor vacante ale generaţiei '90, răspundeţi-mi voi, oamenii "normali" de la telefon, care nu puteţi accepta alte variante valorice! Eu, bineînţeles, fiind iresponsabil, rătăcit, paranoic şi aşa mai departe, nu sunt capabil de răspunsuri logice!

Acoperiţi de huruitul infernal al "tranziţiei" v-aţi apucat de scos bani şi de susţinut poziţii şi recunoaşteri internaţionale. Bietul paranoic n-are decât să-şi urle în gura mare neputinţa ori să-şi dea foc în piaţa centrală, în semn de protest. Nu se sfârşeşte lumea cu un nebun. Aveţi de scris istoria literaturii, de a vă publica jurnalele din timpul dizidenţei, de adunat adeziuni pentru nu ştiu ce acţiuni măreţe, de a vă termina opera monumentală, de scos din incubatoarele personale indivizi haotici denumiţi pompos "scriitori"!

(Va urma)

Ştefan Doru DĂNCUŞ

EMIL CIORAN

Înainte de-a merge la Judecata de Apoi "cu flori la butonieră", marele gânditor ar face bine dacă-ar reciti acum, când se află pe trambulina bătrâneţii, opera lui Socrate. Fumurile de adolescent romantic şi nervos se vor fi risipit în cugetările despre "apetito de Dios" care "este în primul rând o negaţie a existenţei". Şi daca-ar fi aşa, ce vrea să demonstreze "Lacrimi şi sfinţi", căci ilustrul scriitor încă nu s-a "răfuit definitiv cu patronul prostiei cosmice", cu cel care "a creat o lume mediocră şi superfluă"?

Domnul gânditor nu aduce nimic nou în filosofie, teologie, credinţă. Dânsul e pe placul literaturii pentru că s-a dovedit totuşi a fi un estet al semanticii: se zvârcoleşte sub presiunea timpului; nu ştie dacă e un simplu terifism, e ceva contestabil sau e un adevăr, credinţa; nu poate nici măcar replica lucid într-un dialog cu un gânditor de talia lui Petre Ţuţea.

Dincolo de fermecătoarea rezonanţă a frazelor nu se observă decât o agonie de circumstanţe, suspectă şi - dezarmant pentru critici! - oferită sancţionării. Totuşi, de ce n-a sărit nimeni să pedepsească falsa profunzime? Nu sunt sigur, dar cred că aparenţa elitistă a luat ochii celor ce puteau realiza o analiză bazată pe criterii severe.

Spre diferenţă de ceilalţi scriitori, între Cioran şi opera sa nu există consens. De-aici ar trebui să începă căutarea valorii (presupuse: valorii) care a făcut din critică un câţeluş bleg, pus să urle la tabloul unei lune, nu la luna adevărată. Domnul Cioran este un şarlatan, după cum bine o spune chiar dânsul: "Cineva care răzbate, indiferent în ce domeniu, are negreşit ceva de şarlatan." Ce face domnul "şarlatan"? Provoacă dezordine într-un dicţionar de neologisme, sparge ca din greşeală pe cimentul bucătăriei câteva sisteme filozofice, reciteşte un volum de poezie şi obţine ceva pe cât de interesant, pe atât de inutil: un efect pe care dacă l-am putea multiplica, ne-am decora colţurile străzilor cu indivizi pitoreşti şi inofensivi, gata să-ţi toarne vrutele şi nevrutele lumii începând cu era noastră şi terminând cu erele imaginaţiei lor. Ca să-i dăm o ţinută demnă, l-am putea denumi "efectul Cioran" sau "sindromul Cioran" sau "complexul Cioran".

Şi ce mai face domnul Cioran? Ştiind că e imposibil să nu apară într-o zi cineva care să-l simtă, îşi blindează poziţia ţipând în gura mare: "Să vină diletanţii şi sofiştii!" Ce face în cazul de faţă extaziata noastră critică? Se ridică la luptă cu mic, cu mare, cu câţel şi purcel şi strigă de tulburâ somnul unei întregi Europe: "Huo! diletantul, sofistul, pe el, dile..." În hărmălaia asta generală ce face diletantul, sofistul, cel care l-a simţit pe...? Iese în faţa mulţimii şi spune: "Nu pălăvrăgim cu un candidat la martiriu." Aşa îi lasă cu gura căscată pe toţi, inclusiv pe gânditorul, scriitorul, teologul şi filosoful de origine română - Emil Cioran.

O ultimă întrebare: care este, în concepţia d-lui înţelept, negaţia nemuririi, a eternităţii: munca sau plictiseala? Astfel pot dovedi 75 la sută şarlatania. Restul este, aşa cum am spus, inexistenţa unui consens între operă şi artist.

Deci, "întotdeauna descopăr o fisură la toţi cei care se interesează de aceleaşi lucruri ca mine..."

Liviu DAN

P.S.: Citatele aparţin d-lui "şarlatan" Emil Cioran.

EXERCIŢIU DE "TRANSPARENŢĂ"

Nu ne-am născut idioţi. Se aplică însă consecvent strataegia imbecilizării maselor în ideea că astfel spiritul de turmă va asigura liniştea şi ordinea de care are nevoie Puterea. Mi s-a atras atenţia că gruparea EXOD nu are un program, o linie ideologică, un statut etc.

Iată, domnilor, răspunsul:

În primul rând nu suntem un partid politic, ceea ce ne scuteşte de fabricarea unui program. În al doilea rând, "Linia ideologică" e o expresie golită de substanţă; preferăm să avertizăm pe cei interesaţi că se merge pe criteriul valorii şi nu al cunoştinţelor, preferăm să discernem noi şi nu "marii critici" asupra valorii unor scrieri, că diferenţele dintre generaţii au căpătat dimensiuni astronomice şi de aceea a apărut gruparea EXOD - forma noastră de rezistenţă în cultura română contemporană. Nu are statut? Puteaţi să-l bănuiţi, dar creierele dvs. "mobilate" nu sunt în stare să se angajeze în substraturi. Antrenaţi în ideile profitului, renumelui, interesului personal, aţi uitat pe cine marginalizaţi. Bieţi pensionari culturali, aţi uitat că există cinste, adevăr, puritate morală. Acestea sunt reguli de fier în "statutul" nostru pe care nu l-am redactat niciodată, dar pe care toţi l-am purtat în noi, într-o formă sau alta.

Veţi şti de acum că generaţia noastră a rupt orice legătură cu "măreţele idealuri" şi "luminoasele perspective" - stindardele pe care le-aţi păstrat la naftalină şi cu care încercaţi să ne ameninţaţi iarăşi. Există ministru al culturii? Să audă şi să ia aminte!

EXOD

POŞTA REDACŢIEI

Rodica Brad - Baia-Mare: Aşteptăm materialele promise. Puteţi trece pe la noi când doriţi.

Marin Pungă - Baia-Mare: Dacă v-aţi speriat şi vă temeţi să vă publicaţi materialele în "Exod", nu ni le mai trimiteţi. Nu vă obligă nimeni.

Constantin Acosmei - Iaşi: Poeziile trimise vor apărea. Aşteptăm creaţiile colegilor dvs. Vă mulţumim mult pentru scrisoare.

Viorel Damian - Sibiu: Trebuie să scapi de influenţa romantismului. Iţi recomandăm cărţile de poezie ale poeţilor contemporani şi să urmăreşti revistele literare (Luceafărul, România Literară, Contrapunct, Contemporanul, Poesis etc.). Suntem atenţi la evoluţia ta.

Teudeanu - Jud. Maramureş: Problema ne interesează. Trimiteţi-ne datele concrete. Ceea ce deţinem noi este prea puţin.

EXOD

Aşteptăm materiale pe adresa redacţiei.
Eventualii sponsori dezinteresaţi sunt rugaţi să ne contacteze pentru a discuta condiţiile colaborării.

Redacţia: Director: MIRELA-ANGELA DĂNCUŞ
Redactori: Ilie Rovnic, Dumitru Chisăliţă, Ioan Dorca, Ana Pătru, Daniel Deleanu
Adresa redacţiei: Str. C-tin Noica nr. 40, Sibiu, cod 2400 Tel. 924/ 43.15.80

Anul II Nr. 4 (9)
aprilie 1993

Cultură sau politică

Despre pretenţiile intelectualului român

Motto: ***"În ţara orbilor chioru' e împărat."***
(proverb românesc)

Am fi putut să ne oprim într-o remarcă cinic-amară a lui Eugen Ionescu: "... publicul e păcălit? - treaba lui!; şi pe urmă aşa se educă!"; sau să ne mulţumim cu o concluzie în genul celei lansate de acelaşi teribil autor: "Reprezentantul publicului (criticul) - analistul social în cazul nostru (n.a.) - ca să fie reprezentant va avea caracterele integrale ale publicului, la un grad mai mare; şi astfel el are să fie dezorientat, sugestibil, capricios, lipsit de gust, de pregătire teoretică, toate acestea, desigur, la puterea a doua." ("NU"; Ed. Humanitas; Buc. 1991; pag. 74-75)

Dacă nu o facem este pentru că fenomenul pe care-l abordăm a căpătat o amploare ce obligă la o constatare amară: calitatea politicii - şi a politicienilor - de la noi este strict legată de calitatea analizei sociale (politice) şi a analiştilor. Cu întreg arsenalul, oameni de cultură de toate nuanţele ori calibrele s-au mutat în sfera politicului; a luptei active dar mai ales a diagnosticării şi analizei spectrului social-politic. O nouă "clasă" a invadat coloanele ziarelor, tribunele ori sălile de conferinţă; s-au răspândit peste tot, iar acum îi găseşti pretutindeni. Fenomenul nu e nou. Auguste Comte i-a numit, ţinând seama de mediul de provenienţă "literatori", "exponenţi ai clasei subiective echivoce"; "aflaţii în treabă" s-ar putea completa, după vorba unui cugetător român... Sunt "rapsozii" analizelor ariei social-politice; naivi ce devin ridicoli imaginându-şi că analiza socialului este apanajul oricui, fără să realizeze că astfel domeniul acesta devine al nimănui; "sclavi ai hârtiei zilnice", înţelepţi de ocazie pentru care totul e clar, limpede, lămurit.

O întreagă pleiadă de "condeie" a intrat astfel în scenă: condeie uşurele şi sprinţare, condeie ursuze, condeie complexate, condeie încrâncenate, condeie elevate, condeie înţelepte, condeie superior afectate ori resemnate... În masa cenuşie de gazetari de mâna a doua, nume "grele" ale culturii române îşi cer partea leului. (Dar nu numai ei; într-un domeniu care îşi are legile şi rigorile lui, "simţul comun" îşi cere recunoaşterea.) Şi li se oferă; multe capete devin astfel "încoronate". Plini de graţie, noii "împăraţi" îşi plimbă "coroana" de-a lungul şi de-a latul Europei, în vreme ce supuşii de acasă îi privesc cu invidie şi admiraţie...

*
* *

Nu încercăm să propunem o singură cauză fenomenului ce ne interesează aici: trecerea "în masă" a numeroşi scriitori, critici, artişti, în tabara analiştilor social-politici, cu însemnate consecinţe asupra abordărilor de la noi (vom prefera în continuare sintagma "analist social", subînţelegând şi analiza politică; astăzi în România distincţiile sunt tot mai greu de făcut şi nu delimitarea riguroasă ne preocupă aici). Am spus analişti sociali; tentaţia a fost să zicem pseudo-analişti. N-am vrut să anticipăm.

Încercăm să detectăm deci cauze, nu cauza. Cu siguranţă există ponderi, influenţe diferite şi chiar intercondiţionări. Ne-am propus însă să le semnalăm întâi; căci clasificarea şi discutarea mai amplă ar putea eventual urma după o prealabilă validare. Inutil să mai atragem atenţia că analiza nu are pretenţii de exhaustivitate; după cum bine s-a observat, remarca devine de-a dreptul indecentă; serios indice al aroganţei ori făţărniciei.

O privire aruncată comparativ asupra Europei răsăritene... Suficientă, pentru ca ţinând seama de scopul vizat să ne releve o primă diferenţă; aparent şi doar la o superficială abordare lipsită de semnificaţii: anonimatul cvasi-total în care funcţiona la noi ştiinţa despre societate. Prima consecinţă: lipsa de specialişti **recunoscuţi** public; de aici uşurinţa unora de a trece într-un domeniu ce aparţine sociologiei (despre care se ştia - se ştie - prea puţin). Trecere deci într-un domeniu străin simţit - poate inconştient - neacoperit. Numărul redus de sociologi cât şi reţinerea pe care mulţi dintre ei au manifestat-o (asupra motivelor vom reveni), coroborate cu faptul că publicul aşteaptă şi pretinde, chiar dacă nu explicit, girul unei instituţii sugerează într-un fel de ce acum sociologia caută să cucerească poziţii ce i-ar fi aparţinut de drept.

Filmul evenimentelor pare acum firesc: conştientizarea "golurilor", urmată de instalarea comodă a noilor veniţi pe poziţii ce necesită competenţe pe care nu le posedă. De aici şi fenomene ce le-am putea numi comice, dacă nu am fi conştienţi de gravitatea - în perspectivă - ce le incumbă: o agenţie ca Reuter nu se sfieşte să aprecieze o mediocritate crasă în domeniu drept: "un mare comentator politic al fenomenului răsăritean" (!); iar la conferinţele europene pe teme specifice evoluţiei în noile condiţii, delegaţia noastră este de cele mai multe ori compusă din scriitori, critici, filozofi, poeţi, ba chiar directori de teatre de păpuşi. Spre deosebire - evident - de ale vecinilor noştri care, firesc, nu uită că factorul preponderent, pentru a nu transforma participarea în simplă excursie, trebuie să-l constituie specialiştii. (Sociologi, politologi). Iar specialiştii noştrii, şcoliţi acum în confruntări europene se simt obligaţi să-şi facă publice pertinentele opinii ori surprinzătoarele concluzii (ghilimelele, cu siguranţă se subînţeleg). Firească deci necesitatea apariţiei de reviste şi gazete prestigioase (aceeaşi observaţie). Unora nu le contestăm bunăvoinţa sau bunele intenţii; dar până şi drumul spre iad...

Consecinţele? Previzibile, am zice: câmp liber pentru ceea ce se numeşte "sociologie comună" sau - un fel de "Şi eu sunt sociolog!" - sociologia omului de pe stradă. Girate acum de un prestigiu cultural - dar în alte domenii - uneori justificat. Cu siguranţă nici o societate nu este lipsită de asemenea manifestări, însă la noi fenomenul a căpătat o amploare ce a depăşit de mult cadrul normalului; pe lângă faptul ştiut că starea de criză amplifică serios consecinţele oricărui fenomen negativ.

Au apărut astfel "literatorii"... specialiştii de duminică. Pâlcuri de poeţi, critici, prozatori, cu toţii teribil de preocupaţi, elaborează şi propun elucubrante analize sociale; îngrijoraţi şi încruntaţi, dezamăgiţi de multe ori, nu dau totuşi înapoi în faţa istoricei sarcini ce şi-au asumat-o. Prea mare sarcina sau prea mici însărcinaţii voluntari... Bâtele lovesc în baltă cu o fervoare ce pare a paraliza total simţul critic al vajnicilor combatanţi. Robi ai teoriilor moderne ce bântuie marile capitale, robi ai ultimei cărţi citite în domeniu, eşuează de multe ori lamentabil în analize la care nu au căderea (citeşte: pregătirea necesară şi însuşirea corectă a instrumentarului minim) să purceadă.

Când încep să sfătuiască, se plasează în postura - în fond comică dacă nu ar fi nocivă prin consecinţe - bătrânului pensionar care, în naivitatea lui, crede că e suficient să stai zeci de ani pe coridoarele spitalelor sau în sălile de aşteptare ale cabinetelor pentru a învăţa şi medicina. Atitudinea e cunoscută: începe chiar să prescrie binevoitor reţete, să dea sfaturi de specialitate, să recomande medici ori să atragă sfătos atenţia. În acest caz e cunoscută şi reacţia, cvasi-generală, la asemenea atitudine: privire eventual mustrător-condescendentă din partea specialistului (medicului) sau înţelegător-amuzată din partea interlocutorilor (pacienţi). Personajul nu este deci nociv pentru că este cunoscut. Competenţele sunt bine stabilite, bine precizate şi corect percepute. Din păcate lucrurile nu sunt la fel de clare în cazul fenomenului pe care-l analizăm aici. Competenţele nu mai sunt aici clarificate; criteriile devin acum haotice, iar degringolada maximă.

"Intelectualii să se implice în politică!", s-au grăbit să strige unii; îndemn ce devine aberant prin generalitate şi lipsa lui de semnificaţie. De ce numai în politică? ne întrebăm atunci. De ce nu în orice alt domeniu? De unde opinia că **orice** intelectual ar fi bine "utilat" şi suficient înzestrat pentru rigorile analizei social-politice (ale activismului politic)? Delimitarea - ca în orice domeniu de altfel - este obligatorie. Dacă **unii** intelectuali (prin pregătire, temperament, profesie) e recomandabil şi chiar necesar să se implice în aceste domenii, alţii sunt total contraindicaţi (nu putem uita numeroasele "cadouri", nu numai teoretice, oferite de intelectuali get-beget, care s-au dovedit în perspectivă catastrofale).

Fenomenul a dobândit amploare la noi, cum spuneam, pe de-o parte din cauza terenului găsit - lăsat - "gol" (vom reveni), dar şi ca o consecinţă a unui proces, care deşi mai greu de surprins, trebuie obligatoriu luat în considerare. Îl vom numi **transfer de autoritate**.

Transferul de autoritate...

Îl considerăm unul din fenomenele ce au adus societăţii româneşti cele mai serioase prejudicii în cei trei ani care au trecut. Consecinţă a obnubilării până la paralizie totală a simţului nostru critic. Ameţiţi de retorica obosită a unora sau de elocvenţa altora, am uitat, cu ochii pironiţi la formă, fondul; conţinutul. Am păcălit păcălindu-ne; iar uneori ne-am înşelat într-atât încât în clipa adevărului, din jenă ori din teamă, n-am mai avut curajul de-a ne arăta cu degetul în primul rând pe noi înşine. Ne-am supra-evaluat; şi ne-am ascuns de multe ori mediocritatea în spatele unor indivizi ce cuvântau meşteşugit sau comentau lejer în articole ce ne impresionau prin ermetismul lor. Simţindu-ne flataţi când eram băgaţi în seamă, orgoliul nostru tresărea satisfăcut de câte ori vreun paragraf ne curta vizibil. Găunoşenia discursului ascunsă în dosul unei frazeologii voit incomprehensibile... Şi ironia soartei: cei luaţi, de cele mai multe ori din false motive prea în serios, ajungeau ei înşişi să se trateze astfel...

Transferul de autoritate; consecinţă a vanităţii noastre, a lipsei noastre de discernământ, a atitudinii tembele cu care îngurgităm şi reproducem discursul politic fără să fim în stare - sau să mai avem răbdarea - să-l digerăm. Este inconştient sau conştient, individual ori colectiv. Cu dublu sens: din partea celui validat, dar şi din partea celui care validează.

Crezi că ai ceva de spus; iar când elocinţa ta convinge mai lesne decât a altora, când conştientizezi că uşoara-ţi pană - îndelung exersată deşi pe alt teren - te duce mai iute la inima cititorului, când nu ai o întâlnire bună cu sociologia (politologia) care să te lămurească, să te potolească sau chiar să te pună la punct, treci destul de uşor şi te plasezi fără prea multe scrupule într-un domeniu pe care ar trebui să-l percepi ca străin. Ajungi să crezi tu însuţi, să fi chiar convins în sinea ta, că ai fi la fel de bun şi pentru altceva. De aici balansul: de la critică literară la critică politică, de la poezie la politologie, de la artă plastică la analiza socială, de la ... ministrarea unui teatru de păpuşi la ... liza - chiar "soluţionarea" (sic!) ... probleme a minorităţilor. Pentru ... poate detaşa lucid o clipă, tabloul de ... sus e hilar; pe bună dreptate.

Pentru cel neconvins că domeniul ... lizei sociale este unul bine şi strict ... mitat, ce-şi cere cu îndreptăţire ... competenţa necesare, îi propunem ... schimbare de sens: priviţi tabloul de ... dreapta la stânga şi imaginaţi-vă ... logul ce-şi arogă competenţe în ... beletristică, pictură sau ar emite ... păreri de critică literară (ori ar începe ... facă cronici de film, de teatru, să ... filme, să picteze, să sculpteze şi ce ... reuşiţi să detectaţi prin simplă schimb... de sens ori prin reciprocitate...)

Reacţia ar fi îndreptăţită; chiar ... forma ei ar fi alta - intelectuali orişicât ... fondul ei se poate închide în neaoşele ... mulări: "Ce te bagi dom'le în ... care nu te pricepi? sau "Vezi-ţi ... de ale tale!". Firesc, zicem cu toată ... vingerea; nefirească e doar unilateralitatea ... domniilor lor. Nu contestăm dreptul ... opinie al fiecăruia; dar mai multă ... domnilor! ("Să-ţi vezi lungul nasului", ... zice înţelepciunea populară; şi ar zice ... foarte bine.).

"Transfer de autoritate" individual ... pe care îl realizează conştient sau ... ştient cineva, când se proiectează într-... domeniu ce-i este străin, la acelaşi ... ierarhic în care se găseşte în ... ce-i este familiar.

Fenomenul n-ar dobândi însă ... cunoscută dacă n-ar fi completat şi ... tenţat de transferul de autoritate pe ... realizează "validatorii" (electorat, grup ... cititori etc.). Schiţăm doar: individul ... deprins nici măcar cu titlul ştiinţei ... societate, darămite cu atribuţiile ei, ... lesne cucerit de discursul social (poli... bine garnisit - deşi de cele mai multe ... subţirel, diluat ori irelevant - al ... venit (critic, scriitor etc.). Şi ... transferul: dreapta apreciere "la cel ... înalt nivel" în domeniul din care ... individul "ce se propune" este ... necritic transferată în domeniul ... socialului (apoi al politicii propriu-zise ... pe aceeaşi treaptă ierarhică. Cititorul ... gătorul) trebuie niţel scuturat aici ... chestionat serios: pe ce criterii realizează ... pentru că o face cu însufleţire - ... transfer? De unde până unde un critic ... terar (chiar valoros) trebuie să fie ... un bun analist? Pe ce bază crede el că, ... năoară, cuvântul unui(unei) poet(e), ... mancier(e), artist(e) trebuie să ... aceeaşi greutate în "social" (politic) ... în domeniul din care provine?

Fenomenul nesancţionat la timp a ... cote ce frizează uneori absurdul: ... tarea, până la **validarea** şi **argumentare** ... propriei opinii prin apel la analiştii ... ocazie. "A spus-o X!"; "După cum ... şi distinsul Y..." Momentul este ... simţul critic se retrage discret, dacă ... sucombă definitiv. Începem să gândim ... prin "delegaţie". Căci nimeni la ... nivel nu se mai întreabă ce îndreptăţea ... avea X să spună, sau ce anume îi ... lui Y autoritate în domeniu.

CULMEA IRONIEI: cu toată ştiinţa ... cu toate diplomele, premiile, discursurile ... ori intervenţiile la conferinţe ... ţionale, cei din sânul cărora au "ţâşnit" ... cei mai mulţi din noii noştri "analişti ... sociali" (apoi, mulţi politicieni) pierd ... linie alegerile... Oare întâmplător? ... bare retorică, fireşte. Explicaţia clasică ... n-am fost înţeleşi. Nu am putut fi ... cepuţi; căci electoratul nostru este: ... aşa, aşa,...; sau poporul ăsta este ... prea aşa, prea aşa, prea aşa... Ori se ... noi...

CULMEA ABSURDULUI: după ... perioade în care orgoliul personal ... sistematic alimentat - din interior, ... ales din exterior - noii "specialişti" ... obligaţi să-şi strângă "contribuţiile" ... volume... (Moda "volumelor de ... că" se pare că a trecut însă. Din ... multe proiecte s-au oprit la nivelul ... raţiilor de intenţii. Editurile de stat şi ...

mai satisface doar fireştile "obligaţii"; iar editurile particulare cu greu mai pot fi convinse - din raţiuni economice - să facă acest pas. Există şi aici, fireşte, excepţii. O-ho! şi încă ce excepţie. Editura "Humanitas" a publicat anul trecut un volumaş de publicistică ce a făcut deliciul maselor largi de cititori; "apelul" directorului editurii s-a primit ca pâinea caldă. Lucrarea rămâne totuşi unicat; ca şi autorul ei. Devenit acum, indiscutabil, "cel mai mare ziarist dintre filozofi", şi "cel mai mare filozof din ziaristica noastră". Cu această "memorabilă" cărticică a izbândit în gazetărie. În filozofie?... Noi mai aşteptăm.)

Goana după politic...

De ce atâţia care înainte de '89 au scris, s-au ocupat în general de cultură, s-au mutat - unii definitiv - în tabăra politicului? De ce culturalul şi-a subţiat într-atât rândurile în avantajul politicului?... S-a întrebat şi ne-am întrebat.

Fără să facem evaluări cantitative, fără să extrapolăm nepermis, semnalăm **un aspect** ce nu ni se pare minor. Fenomen cu rădăcini înainte de decembrie '89, este în fond o consecinţă a unui mod de reacţie; un mod de raportare, un mod de reglare a comportamentului şi a relaţiilor cu un sistem pe care nu-l accepţi, pe care-l simţi constrângător, acaparator, dar la ordinea căruia nu vrei să te raliezi. Încerci să evadezi în cultură. Dar cultura apare acum drept un mijloc: **un paleativ**. Nu e momentul aici să pătrundem în extrem de complexele probleme ale rezistenţei la totalitarism. Aspectele sunt diverse, nuanţele extrem de numeroase, iar proporţiile dificil de surprins. Am precizat că factorii calitativi fac obiectul dezbaterii noastre, de aceea am şi semnalat această ipoteză.

S-a spus că am rezistat prin cultură. E adevărat. Dar considerăm obligatorie - tocmai pentru înţelegerea fenomenului post-revoluţionar - o distincţie. Unii au făcut într-adevăr cultură cu gândul la "Dumnezeul culturii" ori la "judecata de apoi" a ei, cum ar fi zis cel mai în măsură dintre toţi. Sunt cei pentru care ierarhiile, chiar dacă nu imuabile, sunt totuşi în esenţă definitiv trasate. "Devierile" - dacă există - se vor dovedi în final simple intermitenţe. (Spaţiul şi scopul studiului nostru nu ne îngăduie însă digresiuni sau judecăţi de valoare; nu facem decât delimitări ce servesc, credem, la radiografierea mai exactă a fenomenului ce ne interesează.)

Alţii însă - cei mai mulţi poate - s-au plasat, fie şi inconştient, în rubrica ce subîntinde domeniul lui: "Fac cultură pentru că nu am altceva mai bun de făcut". S-a făcut de către aceştia oarecum cultură din resentiment; au încercat paleative; soluţii de conjunctură. (creaţia nu este, de cele mai multe ori "viciată" de calea pe care ajungi la ea; rezultatele pot fi excelente sau execrabile indiferent de "traseu".) Despărţindu-se uşor de domeniul ce-l slujeau înainte, ne oferă astăzi cele mai penibile justificări; lozinci sau sloganuri intrate astăzi în arsenalul oricărui intelectual "conştient" al sfârşitului de veac XX. În fond jalnice raţionalizări menite să acopere neputinţă şi mediocritate.

Repetăm: aspectul nu epuizează complexitatea fenomenului. "Cultura ca paleativ" practicată înainte de '89 este doar o faţetă ce încearcă să explice fenomenul "migraţiei" care ne interesează. Nu evaluăm: doar semnalăm. În acest moment nu putem avea o idee sigură despre amploarea acestui element; avem însă certitudinea existenţei lui.

Delimitările între reprezentanţii celor două tipuri de reacţii se fac în momentul când alegerea devine cu adevărat liberă; momentul când opţiunea pentru alternativă devine şi ea posibilă. Momentul (iată) a venit; barierele au căzut, iar întregul câmp al posibilităţilor se lărgeşte continuu. (O-ho, şi câte nu sânt de făcut!...) Consecinţa? abandonarea nonşalantă a culturii (nu vă uitaţi la scuze: în atâţia ani am devenit suficient de abili pentru a încropi orice scuze de care avem nevoie); renunţarea la "asceza" premergătoare creaţiei şi orientarea spre satisfacţii imediate. Nicicând uitate şi îndelung jinduite. "Puse deoparte" pentru vremuri mai bune. Şi ele au venit. Astăzi ies la iveală, iar "sublimările" nu-şi mai au rostul. Aşteptarea a fost mare, deci: burse peste burse, posturi peste posturi (administraţia are nevoie de oameni noi, nu?), excursii peste excursii, jurnalistică facilă, comentariu politic, politică activă. Şi încă multe altele (nu insistăm, pentru că nu judecarea sau catalogarea acestor gesturi ne interesează).

Aminteam politicul (analiza şi activitatea) ca o nouă - şi râvnită - formă de manifestare; şi manifestările pe tărâmul acesta sunt poate cele mai numeroase (cultura devine acum auxiliar; instrumentar, mai mult sau mai puţin consistent, în bagajul noului analist ori politician). Drumul a fost, cel mai adesea, de la încercări de analiză a fenomenului social-politic la luptă politică activă. Pseudo-analiză, cum spuneam, în majoritatea covârşitoare a cazurilor. Apoi mulţi au devenit politicieni; fapt decisiv - nu pseudo-politicieni! Paradox al democraţiei? Nu. Am spune ordinea ei firească. Într-un parlament ce uniformizează prin aceeaşi pondere ce-o oferă fiecărui membru, toţi devin "egali" (aceeaşi "cantitate de vot" indiferent de calitatea reală a individului). Fiecare se poate refugia elegant în spatele unor formule proclamate drept imbatabile: "Asta e părerea mea", "Aşa văd eu lucrurile", sau "Asta e politica noastră". Există evident politicieni mai buni sau mai răi; mai activi sau mai puţin activi; eficienţi sau ineficienţi, dar **nu** pseudo-politicieni. Nici un paradox; continuitatea e perfectă având în vedere că aceeaşi "cantitate de opinie" este repartizată fiecărui elector. Nu există pseudo-alegători. Cuvântul savantului pus lângă cuvântul analfabetului; iar între ele semnul egal, devenit semn al libertăţii totale...

Ne oprim însă aici. Ne punem la adăpostul spusei lui Churchill şi zicem împreună cu el un fel de "Asta e!". Nu îndrăznim să ne îndoim că celebra lui vorbă după care "sistemul democratic nu e cel mai bun, dar e cel mai bun pe care-l cunoaştem" este chiar o axiomă indiferent de perioada de evoluţie în care se găseşte societatea respectivă. Teritoriul e "tabu"; nu ne avântăm pe el cunoscând vigilenţa cerberilor şi nedorind să stârnim cohorte întregi de organizaţii, ligi, fundaţii, uniuni, instituţii, birouri, grupuri, asociaţii etc., etc...

Închidem aici lunga paranteză. Am semnalat un fenomen: "cultura ca un paleativ", ale cărui ramificaţii sunt evident mai largi decât cele asupra cărora am insistat aici; n-am făcut decât să decelăm strict aspectele ce ne interesează.

Am vorbit de "locuri goale"; de "terenuri neocupate". Zone spre care s-au avântat cu entuziasm - doar - cei ce aveau să se constituie în noua "clasă". Sunt însă **locuri lăsate** goale; căci intervenţia celor îndrituiţi s-o facă a lipsit. O corectă şi o consistentă contrapondere ar fi avut darul să atenueze elanuri, să corecteze deviaţii sau să înăbuşe exagerări. Tăcerea sociologilor a fost - şi ea - semnalul verde pentru spectacolul teoretic tragi-comic ce ni se înfăţişează.

Întrebarea legitimă se impune de la sine: **"De ce au tăcut - şi tac - sociologii?"**

De ce tac sociologii?

După momentele euforice din Decembrie, fervoarea a pus stăpânire pe societatea românească; entuziaşti sau interesaţi, visători sau naivi, inconştienţi sau imbecili, toţi au început să vorbească. Nu să propună, nici măcar să ceară; doar să vorbească. Nu se spunea evident mare lucru; fireşte momente de exaltare în care "nu numai raţiunea vorbeşte ci şi inima" (nimic semnificativ nu a rezultat; lunga vorbărie a permis însă celor versaţi să "ardă etapele"; astfel încât după prima fază "cauzeur"-ii post-revoluţionari au înţeles că alţii le-o luaseră înainte).

A urmat apoi fireasca perioadă de nelinişte. De ce această mare dezordine în legi? Această harababură? Acest haos? Societatea invită tacit sociologia la rampă. Sociologii tac, iar sociologia pierde un moment prielnic (nu-i vorbă că nici multora dintre distinşii noştrii sociologi nu le mai stătea - stă - gândul la sociologie).

Mai târziu au apărut şi cei dornici de revanşă: marginalizaţi în trecut (echivalând prosteşte marginalizarea cu valoarea şi competenţa), catalogau fără să clipească, tot ce le cădea sub ochi drept "unealtă a fostului regim" (teribila obsesie post-revoluţionară: etichetarea). Nici sociologia nu a scăpat, iar răspunsul - când a venit - a fost palid şi neconcludent.

Urmează evenimente peste evenimente. Succesiunea rapidă şi amploarea lor depăşesc posibilitatea de cuprindere ori înţelegere a "analiştilor" (căci apăruseră între timp), astfel încât explicaţiile sunt superficiale, incoerente, şi în primul rând partizane. Desigur analize pertinente erau greu de dat; sociologia nu este jurnalistică, deci sociologul nu-şi permite să epuizeze rapid evenimente cu o pondere şi o întindere uneori nebănuite.

Ar fi o categorie de sociologi asupra cărora nu insistăm. Au existat două ispite mari pentru sociologi în România post-decembristă: Ispita administrativului şi politicului. Aprecieri generale, globale, nu pot fi făcute; aflăm aici şi bună credinţă dar şi cameleonism; carierism, dar şi sinceritate (indiferent de problematica abordată, din orice direcţie - administraţie înaltă sau politică activă - mesajul vine într-o oarecare măsură distorsionat.

Ar fi putut "vorbi" - şi am aşteptat-o în unele prilejuri - Asociaţia Sociologilor. Căci există şi aşa ceva; are membri, statut, birou, preşedinte... şi cam atât. Zicem "cam atât", pentru că au apărut nestingherite: pseudo-şcoli de sociologie (unii le numesc pompos Universităţi, de parcă o Universitate e doar clădire + profesori + studenţi...); au apărut pseudo-institute (ce compromit sistematic sociologia); iar "sondofrenia" ia - nestingherită - proporţii. (Lesne acum, sondajul şi statistica devin - după vorbele unui englez - "modalităţi de a minţi cu exactitate". Iar politicienii noştri sunt astfel "încurajaţi" să practice (şi) acest gen de minciună...). A.S.R.-ul n-a "vorbit" şi nici nu dă vreun semn că ar avea de gând să o facă.

Haideţi să teoretizăm în continuare şi să presupunem că agendele şi mapele sociologilor ar fi pline de observaţii şi concluzii.Chiar şi atunci - cazul e ideal fireşte - lipsa unei "tribune" reale a sociologiei poate fi invocată. Există revista de "Sociologie românească", se va replica. Există, însă din păcate revista n-a reuşit să fie ceea ce ar fi putut fi. Nu este în nici un caz ceea ce ar fi **trebuit** să fie dacă se revendică de la ilustrul ei întemeietor: n-a reuşit să-şi asume nici o problemă fundamentală a societăţii româneşti. Evenimente decisive, prin amploare şi consecinţe, sunt tratate sumar, rapsodic, fugitiv; pe când altele lipsesc cu desăvârşire. Iar o linie a revistei este deocamdată imposibil de detectat (ceea ce nu era cazul în perioada interbelică!). Dacă se doreşte neapărat o caracterizare, o apreciere i s-ar potrivi totuşi astăzi: o linie **"bătrânească"**.

De cele mai multe ori - atunci când nu este un număr evocator - reuşeşte să fie doar o alcătuire eclectică de materiale, multe dintre ele încercări disperate ale unora dintre vajnicii noştri sociologi, care, încrâncenându-se să mai rămână, măcar aşa, în centrul atenţiei, compilează cu frenezie - din propriile prefeţe, studii introductive, ori "lucrări despre..." - articole obosite, pentru aniversări ori comemorări ale unor ilustrii înaintaşi. Există circumstanţe atenuante; le cunoaştem. Dar ne întrebăm dacă transformarea revistei, aşezarea pe o linie fermă ce n-ar face-o decât să continue tradiţiile viguroase, implicarea ei incisivă în realitatea ce-i oferă atâtea prilejuri, cuvântul răspicat la pretenţiile unor teoreticieni de mâna a treia ce invadează cu jalnice şi periculoase doctrine scena teoretică, nu i-ar aduce un spor de interes, nu ar atrage mai mult aspiranţii la sociologie (şi nu numai ei), nu ar declanşa dezbateri, polemici, confruntări, singurele care ar avea darul să "scuture" sociologia românească din oboseala ce pare a o cuprinde treptat.

*

Spuneam că tăcerea sociologiei a fost şi ea un posibil "semnal verde" pentru spectacolul publicistic la care asistăm; am punctat succint conştienţi noi înşine de incompletitudinea demersului nostru. A fost o încercare. Ceea ce este însă esenţial e că după trei ani de zile întrebarea persistă, iar problemele rămân...

*
* *

Am dat articolului nostru un subtitlu: despre pretenţiile intelectualului român. Fără să-i contestăm calitatea, nivelul ori anvergura, ne-am oprit cu analiza doar la o categorie.

"Ne place să fim savanţi, dar cu puţine eforturi..." exclama un personaj francez al sec. al XVIII-lea în preajma apariţiei celebrei Enciclopedii. Afirmaţia s-ar fi potrivit foarte bine şi celor ce astăzi, cu o candoare şi naturaleţe debordante, propun soluţii, dau sfaturi, corectează, ajustează, avertizează, în probleme în care criteriile, instrumentele ori aparatul teoretic - spuneam - le lipsesc uneori cu desăvârşire. Se deschide practic cale liberă unor manifestări ce se întind de la isterie până la înţelepciune resemnată. Totul favorizat de tăcerea - mai mult sau mai puţin explicabilă - a sociologiei.

Analiza noastră socială (viaţa politică) post-revoluţionară a fost un salt în gol; sau o goană bezmetică a celor ce credeau că e suficient să cunoşti scopurile pentru a şi ajunge la ele. Erorile se plătesc scump; căci ceea ce lipseşte în primul rând societăţilor în tranziţie sunt mecanismele de corecţie. Absenţa "feed-back"-ului face ca societăţii, odată intrată pe o direcţie, să-i fie aproape imposibil să se mai întoarcă; dacă soluţia se dovedeşte greşită, rămâne doar soluţia redresării din mers... Cazuri în societatea românească? Din păcate prea multe.

Demersul nostru îl sperăm deci clar; sociologia trebuie nu numai să încerce să explice, să diagnosticheze ori să prevadă; ea trebuie să-şi construiască mecanisme prin care cuvântul ei să fie auzit. Numai astfel "noua clasă" ce se manifestă astăzi cu atâta zel va fi - dacă nu eliminată - cel puţin aşezată la nivelul suportabilului. N-ar fi exclus ca multe din confuziile ce persistă azi în societatea românească să nu fie "ale societăţii româneşti" ci "ale noastre". Apariţia "literatorilor", ce se transformă - sau sunt transformaţi - lesne în "masă de manevră", se constituie, după sociologul francez ce le-a dat numele, într-un serios indicator al crizei. Nu atât prin faptul că o provoacă, cât mai ales prin faptul că o întreţin. Sociologia trebuie deci să se lămurească şi să lămurească.

Miza devine în acest moment extremă: a împiedeca acum ca tot ce am trăit aceşti trei ani să fie haos, iar ceea ce ne aşteaptă neant... ■

DAN DUNGACIU

COMUNICAT

Am primit la redacţie din partea domnului Prof. Univ. Nicolae Iliescu următorul comunicat:

Prin prezentul document legionarii din ţară şi din exil, rămaşi credincioşi testamentului spiritual al Căpitanului şi liniei morale legionare astfel cum a fost trasată de el ca principiu şi stil de viaţă, reafirmă validitatea deciziilor luate la 1-8 August 1954 la Erding în Germania şi la 8 Noiembrie 1954 la Majadahonda în Spania, decizii prin care Horia Sima a fost declarat decăzut din orice funcţiune în cadrul Mişcării Legionare. Deciziile luate atunci sunt şi rămân definitive. Ele au fost impuse de criza provocată în Mişcare de Horia Sima prin abaterile lui de la morala şi spiritualitatea legionară.

Pentru a evita orice interpretare greşită şi orice încercare de a denatura sau minimiza decizia de la Majadahonda, reconfirmăm - şi în noua situaţie din ţară - validitatea actului de la 8 Noiembrie 1954, din care reproducem aici punctele principale în legătură cu problema conducerii:

Punctul 4. Consiliul Conducător îşi însuşeşte rezoluţia adoptată de adunarea de la Erding în legătură cu abaterile fostului comandant al Mişcării, Domnul Horia Sima, de la morala şi spiritualitatea legionară. În consecinţă îl consideră pe acesta decăzut din orice funcţiune în cadrul Mişcării şi, deci, fără drept de a vorbi în numele ei.

Punctul 5. Din respect faţă de suferinţa şi lupta ce de mai bine de un deceniu o duc camarazii din ţară, Consiliul Conducător suspendă orice avansări în grad pentru legionarii din exil. În acest spirit vor fi reconsiderate şi gradele conferite în toată perioada exilului. Legile pentru selecţionarea elitei, fixate de Căpitan în Jurământul Moţa Marin, vor fi aplicate cu obiectivitate pentru înlăturarea criteriilor lăturalnice şi consacrarea meritelor reale.

Horia Sima s'a găsit în fruntea Mişcării Legionare în urma unui concurs de împrejurări excepţionale. Forul legionar a acceptat această stare de lucruri pentru a facilita reorganizarea Statului român după abdicarea lui Carol al II-lea şi dezastrul rezultat de pe urma cedării a unei pătrimi din teritoriul Ţării.

În nici un caz însă şi sub nici un motiv această acceptare nu a fost înţeleasă ca o investitură de autoritate absolută, deasupra legilor de onoare şi de morală sau deasupra intereselor naţionale.

Abaterile lui Horia Sima de la aceste legi esenţiale au fost atâtea şi de natură aşa de gravă, încât gradele legionare şi legionarii aflaţi în exil au fost puşi în situaţia de a revedea întreaga structură a Mişcării şi de a lua deciziile care se impuneau. Contactul cu Ţara era întrerupt din cauza instaurării la putere a comunismului iar un foarte mare număr de legionari şi aproape toate gradele erau în închisori. În exil, unde se găsea şi Horia Sima, prin imoralitatea comportării lui, situaţia ajunsese de aşa natură încât nimic nu se mai putea remedia, decât printr-o soluţie radicală.

De la actul de la Majadahonda au trecut aproape patruzeci de ani. Situaţia din Ţară s'a modificat în parte, şi legăturile cu cei de acolo au redevenit posibile. Tineretul Ţării al cărui rol a fost decisiv în doborârea comunismului, este în căutarea unui ideal moral care să înlocuiască confuzia rămasă de la materialismul marxist în conştiinţa naţională. Este deci necesar şi urgent ca Ţara să fie informată cinstit de criza prin care a trecut Mişcarea Legionară şi de soluţia care s-a impus.

Sacrificiile pe care le-a făcut şi le-a îndurat poporul român - de la locuitorul din sat până la funcţionarii civili şi militari de gradul cel mai înalt - îşi găsesc asemănarea cea mai potrivită numai în martiriul primilor creştini. Şi atunci ca şi în secolul nostru, sacrificiul a fost conştient, sigur de dreptatea cauzei şi a lui Dumnezeu şi pentru triumful credinţei. N'a fost în toată Europa, în acest secol al nostru, un tineret mai cinstit, mai dezinteresat şi mai conştient de sensul etern al unui neam şi al istoriei decât tineretul Ţării noastre din perioada dintre cele două războaie şi din cea a tiraniei comuniste.

Pe frontul de Est, numărul bravilor ostaşi căzuţi luptând împotriva comunismului fără Dumnezeu a fost imens şi este încă necunoscut. În Ţară au luat drumul temniţelor comuniste şi au murit fără să aibă mângâierea nici măcar a unei priviri înduioşate ale sute de mii de români. Este plin pământul Ţării de gropile în care au fost aruncate trupurile lor. Mişcarea Legionară nu se poate prezenta în faţa atâtor morminte, în faţa suferinţelor supravieţuitorilor, decât în haine curate. E vorba aici de conştiinţă şi de suflet.

Este destul să privim cu ochii minţii la miile de lumânări aprinse în Decembrie 1989 şi în 1990, în atâtea pieţe din atâtea oraşe ale Ţării în memoria tinerilor seceraţi de gloanţele comuniştilor pentru ca cei rămaşi în viaţă să poată privi soarele mai liniştiţi, pentru a ne pune întrebarea: În ce condiţii poate îngenunchia Mişcarea Legionară în rugăciune şi în pietate pe locurile morţii acelor tineri? Şi cum va apleca stindardul în semn de umilinţă şi recunoştinţă deasupra pietrelor încălzite de sângele acelor tineri? Nu este vorba de cuvinte care să impresioneze; este vorba de sufletul neamului nostru pe care trebuie să-l păstrăm curat, din respect pentru toate suferinţele îndurate şi sacrificiile făcute în Ţara şi pentru Ţara în care noi toţi am văzut lumina soarelui.

Decizia de la Majadahonda, locul unde s-au sacrificat pentru Cruce şi Neam Ion Moţa şi Vasile Marin, a fost luată din obligaţia de a păstra curate Legiunea şi Patria pe care noi, cei de azi, le-am moştenit de la Corneliu Codreanu şi de la toţi cei care, împreună cu el, şi-au dat viaţa pentru ca Ţara noastră să poată fi cândva *"frumoasă ca soarele sfânt de pe cer şi temătoare de Dumnezeu"*.

Etapele repudierii lui Horia Sima
de către gradele legionare şi vechii legionari ai lui Codreanu.

1938 - Încă înainte de arestare, Codreanu oprise orice activitate politică a Mişcării Legionare, (cf. Circulara 148 din 21 Feb. 1938). Apoi, din închisoare, a mai putut repeta insistent consemnul de *"linişte absolută"*. Grupul de comandă, compus din câţiva legionari încă nearestaţi, a însărcinat cu menţinerea legăturilor între legionari pe Horia Sima, personaj şters şi necunoscut de poliţie. Acesta, nesocotind consemnul, a provocat acţiuni violente facilitând astfel asasinarea lui Codreanu.

1939 - *Primul refugiu în Germania.* Printre cei care au reuşit să părăsească Ţara, Sima şi-a format un partid propriu, numit de el însuşi "grupul 17", compus din Pătraşcu, Chioreanu şi alţi cincisprezece (cf. Sima, Era Libertăţii, 1983). Iarăşi contrar consemnului lui Codreanu, a favorizat uciderea lui Armand Călinescu. Rezultatul? Asasinarea întregii elite legionare aflate în închisori şi lagăre precum şi a sute de legionari pe tot cuprinsul Ţării. Calea spre şefia Mişcării îi era deschisă.

1940 - Susţinut de Moruzof şi Niki Ştefănescu, interpuşii camarilei regale, Sima intră în guvern sub Carol al II-lea şi, ulterior, reuşeşte să fie confirmat prin decret regal Comandantul Mişcării Legionare. Dată situaţia de atunci a ţării sfâşiecate, gradele legionare net opuse lui au acceptat funcţii în stat, în timp ce Sima pe plan legionar activează cu "grupul 17" şi cu partizani proaspăt înscrişi şi dă loc la acţiuni contrare principiilor şi liniei de conduită naţională şi morală fixate de Codreanu.

1941-1944 - *Al doilea refugiu în Germania.* În lagărele Berkenbrück, Rostock şi Buchenwald, din ce în ce mai mulţi legionari l-au repudiat pe Sima, ca o consecinţă a comportării lui.

1946 - Prin Pătraşcu, trimis din Germania din 1944, Sima ia contact cu conducerea partidului comunist. În 1946 semnează un "pact de neagresiune" iar drept gaj de sinceritate, Pătraşcu livrează comuniştilor adresele legionarilor nearestaţi.

1945-1956 - Faptele lui Sima îl descalifică total pe plan spiritual şi moral. Abuzând de ospitalitatea unui legionar care îl găzduia, i-a necinstit căminul seducându-i soţia cu care a avut un copil. Forul legionar îl demite oficial (Majadahonda, 1956) în anii următori, şi în continuare până astăzi (1993) tot mai mulţi legionari din Ţară şi din afara Ţării adoptă hotărârea Forului ca o realitate inconturnabilă.

Dăm în completare şi o listă de grade legionare şi de personalităţi, eclesiastice sau culturale, care, într-una sau alta din aceste etape, l-au repudiat:

Comandanţi ai Bunei Vestiri: fie GĂINEAŢĂ, Mile LEFTER.

Senatori legionari: Prof.Univ. Dimitrie GĂZDARU, Prof.ing. Ion PROTOPOPESCU.

Comandanţi legionari: Augustin BIDIANU, Preot Vasile BOLDEANU, Gheorghe DRAGOMIR-JILAVA, Preot Ion DUMITRESCU-BORŞA, Constantin DUMITRESCU-ZAPADĂ, Vasile IASINSCHI, Andrei IONESCU, Virgil IONESCU, Vasile NOVEANU, Constantin PAPANACE, Anastasia Sica POPESCU, Ştefan PREDESCU, Nicolae ŞEITAN, Ion Victor VOJEN.

Comandanţi ajutori: Victor APOSTOLESCU, Nicolae ARNĂUTU, Victor BĂRBULESCU, Traian BOERU, Nicolae BUJIN, Nicu CARANICA, Vasile COMAN, Nicolae GUGUIANU, Hatman Matei HOJBOTĂ, Nicolae HORODNICEANU, Nicolae IACOB, Filon LAURIC, Bartolomeu LIVEZEANU, Nicolae MAZILECU, Romulus OPRIŞ, Preot Virgil PÂRVĂNESCU, Nicolae PĂUN, Virgil POPA, Eugen POPESCU, Stelian STĂNICEL, Gheorghe STOIA, Nicolae TĂNASE, Dumitru TĂRĂOIU, Viorel TRIFA, Laurian ŢÂLNARU, Ion VINŢAN.

Instructori legionari: Vasile ANDREI, Dumitru ARŢĂREANU, Eugen BÂRSAN, Stavre CUŢUMINA, Paul Costin DELEANU, Ion DODU, Serbastian ERHAN, Dumitru GROZA, Ştefan LOGIGAN, Dumitru IOSIFESCU, Traian MIRON, Horia STAMATU, Ştefan STILU, Constantin VASILILU, Petre VĂLIMĂREANU, Ion ZEANA.

Personalităţi: Prof. Ion Zelea CODREANU, Colonel Dumitru ALEXANDRESCU, Dumitru Cristian AMZĂR, Mircea ELIADE, Virgil MIHĂILESCU, Şerban MILCOVEANU, Prof. Univ. Alexandrina MITITELU, Pr. Prof. Ioan NEGRUŢIU, Constantin NOICA, Preot Ştefan PĂLĂGHIŢĂ, Gheorghe RACOVEANU, Prof. Univ. George USCĂTESCU.

* * *

Acest comunicat a fost aprobat de 72 de legionari din Ţară, din Europa de Vest şi din America, în majoritate formaţi de către Corneliu Codreanu. Am primit încurajare şi de la membri ai familiilor conducătorilor legionari asasinaţi în anii 1938-1939.

Textul acesta se referă la 15 documeante care vor fi publicate într-o broşură.

* * *

Ar fi fost de dorit ca acest trist şi dureros aspect să fie dat uitării dar persistenţa abuzivă a lui Horia Sima de a se manifesta în mod provocator în numele Mişcării Legionare ne sileşte să prezentăm acest comunicat spre informarea cinstită şi corectă a tineretului din ţară.

Pentru conformitate,
Prof. Univ. **Nicolae ILIESCU**
Martie 1993

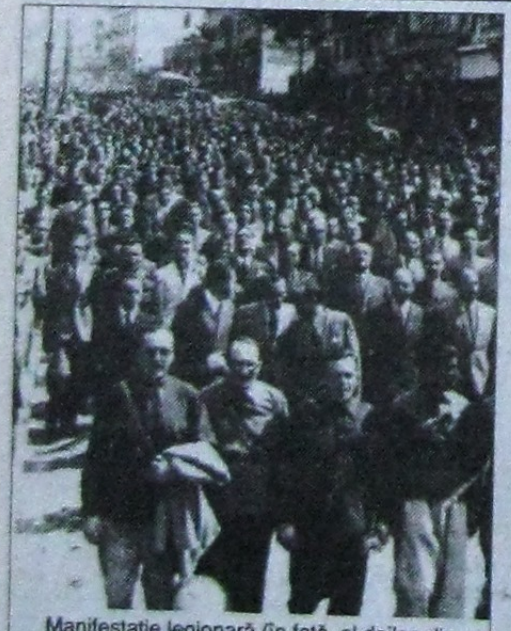

Manifestaţie legionară (în faţă, al doilea din stânga, poetul Radu Gyr; în spatele lui, un grup numeros de intelectuali adepţi ai ML)

RADU GYR

Îndemn la luptă

Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănile din piept nu dor,
cum dor acele braţe slute
care să lupte nu mai vor.

Cât inima în piept îţi cântă
ce'nseamnă'n luptă-un braţ răpus?
Ce-ţi pasă'n colb de-o spadă frântă
când te ridici c'un steag mai sus?

Înfrânt nu eşti atunci când sângeri,
nici ochii când în lacrimi ţi-s.
Adevăratele înfrângeri,
sunt renunţările la vis.

Înţeleptul

Nu scuip pe'nfrângerile mele!
Ce-am adorat nu ştiu să ard
şi nu ridic în vânt obiele
în locul ruptului stindard.

De funia spânzurătorii
dezastrele nu mi le-agăţ
şi nici mândria din victorii
n'o pun sperietoare'n băţ

Cu-aceleaşi zâmbete'nţelepte
îmi port şi lanţuri şi cununi
urcând spre soare clare trepte
sau coborând printre furtuni.

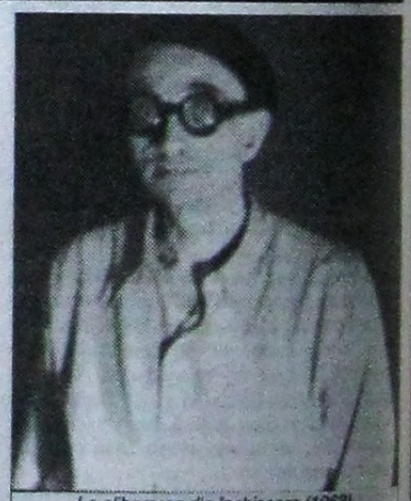

La eliberarea din închisoare (1963)

Şi merg pe-acelaş ţărm ce suie,
la braţ cu prieteni sau vrăjmaşi,
de-o fi să-mi bată trupu'n cuie
sau să-mi presare crini sub paşi.

Unui lup cu blană de oaie...

În "Cotidianul", (nr. 501 din 24 martie), dl. **Nicolae Manolescu** semnează un articol cu titlul **"Cu piele de lup şi blană de oaie..."**. În esenţă, dl. N. Manolescu constată că "există partide nedemocratice şi antidemocratice" (suntem de acord - unele au fost şi altele chiar sunt încă la putere) şi zice apoi domnia sa: "sunt semne că unii încep să recunoască lupul pitit în blana de oaie".

Printre aceşti "unii" s-ar afla pare-se chiar dânsul, căci afirmă: "Legionară este şi "Mişcarea" lui Marian Munteanu, în care duşmanii ţării sînt identificaţi în evrei, iar evreii în bolşevici".

Încercăm o incursiune istorică mai întâi privind eticheta "legionar-legionară" (dicţionar ante-Nüremberg: fascist - fascistă):

Prima oară "fasciştii" apar în ţară în decembrie 1989, după cum avertiza tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Apoi după decesul acestuia, dl. Ion Iliescu îi depistează în Piaţa Universităţii, unde cronicarii "Adevărului" se jurau a-i fi văzut cu steaguri, fanfare, centiroane şi "maşini automate de scris". În topul dezvăluirilor s-a aflat dl. Vadim Tudor al cărui organ "absolut" independent "România Mare" a apărut la dorinţa şi cu îngăduinţa d-lui Petre Roman, bolşevic după tată, prim-ministru după convingeri. În nici un caz legionar, cum "demonstra" dl. Vadim Tudor că este dl. Manolescu prin ascendenţă paternă, Ticu Dumitrescu prin contagiune, în puşcărie, iar Marian Munteanu după figură.

Tipul acesta de anihilare a contestatarilor puterii a funcţionat eficient, societăţii româneşti inoculându-i-se sistematic reprezentarea duşmanului în persoana legionarului ("antifesenistul", "antisemitul" etc.). Etichetarea este un mod de agresiune simbolică cu efecte şi determinări cunoscute exact de către oamenii Kominternului crescuţi sub pulpana PCR (a lui Ceauşescu, a lui Gogu Rădulescu, a cui vreţi dvs).

Iar dl. Roman nu s-a sfiit să declare că antifeseniştii contestă puterea şi datorită faptului că domnia sa este etnic evreu. Aşa s-a lansat în Franţa socialistă mai ales ideea antisemitismului congenital al tinerilor din Piaţa Universităţii care în pofida oricărei logici şi bun simţ au primit eticheta de "legionari". Cei care s-au apropiat de aceşti tineri, cu sau fără interes, au căpătat automat aceeaşi etichetă. Procedeu perfid pentru că se urmărea astfel compromiterea internaţională a celor ce protestau la adresa Feseneului ("afară" funcţionează binomul democrat - filosemit şi antidemocrat-antisemit).

Noi, tinerii "turbulenţi" ai străzii atunci, redactori astăzi ai ziarului "Mişcarea" şi aderenţi ai partidului "Mişcarea Pentru România" am contestat din 1989 încoace Frontul în care iniţial erau şi mulţi "anticomunişti" de azi. Am criticat restauraţia socialismului indiferent de etnie, sex, rasă sau culoarea ochilor. Unii dintre noi au luat bâte cât cuprinde, iar alţii au mai şi murit chiar.

De toate aceste crime petrecute **după** căderea lui Ceauşescu am învinovăţit Puterea. Putere pe care şi dl. Roman a instrumentat-o aşa cum ştim cu toţii. Acum, în 1993, dl. Manolescu se găseşte pe "poziţii politice apropiate" dlui Roman şi se pare că în continuare anumiţi tineri, aceiaşi, "deranjează". Şi cine s-a găsit să-i facă un serviciu dlui Roman - vedem - este dl. Manolescu, lovind pieziş, murdar (ca în politică nu-i aşa?) Profesorul Manolescu îl ajută pe profesorul Roman. Chit că tatăl d-lui Manolescu, Dumnezeu să-l odihnească, a fost legionar şi a fost întemniţat şi chinuit de tovarăşii tatălui D-lui Roman. Atâta mârşăvie chiar nu s-a mai pomenit!!

D-le Manolescu, ce primiţi pentru a coborî atât? Şi mai ales unde v-aţi lăsat logica dacă morala şi bunul simţ v-au părăsit?

"Duşmanii ţării sunt identificaţi în evrei ,iar evreii în bolşevici" - haideţi, d-le Manolescu să încercăm o analiză pe text, să descoperim împreună afirmaţia aceasta în ziarul "Mişcarea" semnată de vreun redactor al "Mişcării"; iar dacă nu o găsim, atunci, d-le profesor, afirmaţia se întoarce împotriva dumneavoastră.

Astfel dvs. justificaţi anticomunismul tineretului prin filiaţia "legionară" antisemită, adică din nou ne întoarcem la fasciştii lui Nicolae Ceauşescu. Numai că acum sunteţi atât de aproape de decedat cum din 1988 n-aţi mai fost, d-le profesor, de când vă găseam în manualul de română pe a doua pagină după chipul lui Ceauşescu cu textul lămuritor de rigoare, acela care "trebuia". Atunci însă era la putere PCR-ul şi aveaţi scuze, dar acum cine vă obligă, cine vă comandă textul pe care ni l-aţi adresat? ■

REDACŢIA

O scrisoare

Stimate Domnule Prim-Redactor,

Am citit cu interes articolul Dvs. intitulat "Războiul pentru Transilvania" din paginile "Mişcării" (Anul II, nr. 3(8) din Martie 1993), publicaţie pe care, deşi o găsesc cu cea mai mare greutate în Clujul nostru, o citesc cu cea mai mare plăcere. (Am impresia că unii vânzători de ziare de la chioşcurile Rodipet o ascund cu rea-voinţă.) Trebuie să vă mărturisesc că apariţia revistei "Mişcarea" constituie una din puţinele satisfacţii pe care le mai am în marasmul societăţii româneşti de azi.

Cum vă spuneam, citind articolul Dvs., nu mi-am putut împiedica un surâs ironic la adresa acestor "specialişti" pentagonişti şi a imaginaţiei lor zburătoare. Totodată mi-am amintit replica marelui Petre Ţuţea, la întrebarea unui ziarist din Cluj, în privinţa "problemei Transilvaniei", replică pe care îmi permit să v-o trimit şi Dvs. spre încântare: "În cazul unui conflict armat cu noi, ungurilor nu le rămâne decât o haltă de urinare la Debreţin şi a doua la Budapesta".

Cu respect şi salutări frăţeşti,

I. Mureşan

elev în clasa a XII-a, Cluj

P.S. Eu şi colegii mei îl aşteptăm cu nerăbdare pe dl Marian Munteanu să ne mai facă o vizită în oraşul nostru, ca atunci în campanie (mai ales că acum avem drept de vot).

REEDITAREA "ISTORIEI CIVILIZAŢIEI ROMÂNE MODERNE"

CUM (NE) EDUCĂ "EDUCATORII"? Azi: ZIGU ORNEA

Cu acribie şi încrâncenare demne de o cauză mai bună, dl. Zigu Ornea repetă de aproape 10 ani acelaşi slogan: "...sociologul Ilie Bădescu, cel care, într-o carte ("Sincronism european şi cultură critică românească", 1984) îl considera pe Eminescu drept marxist" ("Studiu introductiv" la ediţia a III-a a "Istoriei civilizaţiei române moderne" - E. Lovinescu). Că această afirmaţie tembelă nu o mai crede nimeni nu are importanţă. Ura patologică faţă de tot ce înseamnă Eminescu, românism, tradiţie (şi implicit susţinătorii acestor idei) a ajuns - se pare - de necontrolat. Nu e vorba de a încerca aici apărarea dl. Prof. Bădescu sau a cărţilor domniei sale; ar fi un serios gest de impoliteţe şi chiar o atitudine jignitoare. Lucrările dlui Prof. I. Bădescu sunt suficient de "puternice" pentru a se apăra singure. O simplă invitaţie la lectura lor este unicul răspuns la diatribe de acest gen. (De fapt, ultimii ani ne-au dovedit îndeajuns că argumente raţionale sau opinii decent exprimate nu "ţin" la dl. Z. Ornea. Cu totul altele sunt "replicile" pe care le merită - şi la care reacţionează - indivizi de asemenea soi. Nu-i timpul pierdut.)

Noul prilej l-a aflat dl. Ornea o dată cu reeditarea importantei lucrări a lui E. Lovinescu. În acelaşi stil în care ne-a obişnuit de zeci de ani, încrâncenatul critic îşi varsă veninul pe toate ideile care domniei sale îi sunt cu totul străine: tradiţie, ortodoxie, specific naţional (un studiu introductiv la lucrarea lovinesciană este cel mai nimerit prilej!). Ascuns cu abilitate în dosul amplei lucrări (tehnica e veche: întotdeauna pe lângă personalităţi ca E. Lovinescu, s-au pitit şi piper-niciţi "exegeţi"), Z. Ornea reia vechile teze ce i-au adus notorietate şi protecţia unor înalte personaje - în vechiul regim. După ce ne descrie cu emfază "disputele" domniei sale cu aprigii cenzori comunişti (în treacăt fie spus, editorul Z. Ornea a fost aspru "pedepsit" cu un tiraj de 8000 de exemplare pentru a doua ediţie a "Istoriei..."), vrea să ne lămurească apoi pe aproximativ 80 de pagini cum stau "în realitate" lucrurile cu disputa modernism-tradiţionalism. Începe prin a constata: "Cititorii din generaţiile tinere au dreptul să-şi formeze un punct de vedere din lectura (în sfârşit posibilă) a cărţilor mai importante, care, între războaie, s-au înfruntat în polemici de o tensiune efectiv incandescentă." (pag. VIII); dar apoi se contrazice lamentabil: "Ea este, îndrăznesc să cred, mai utilă şi mai actuală nevoilor noastre de astăzi decât paseismul autohtonist antieuropenist şi potrivnic modernizării al, să spunem, jurnalisticii lui Nae Ionescu (recent reeditată) sau al eseisticii politico-culturale a lui Nichifor Crainic" (pag. IX). Ne întrebăm cum îşi pot forma "cititorii din generaţia tânără" un punct de vedere asupra perioadei interbelice fără a cunoaşte scrierile (câte au fost) ale lui Nae Ionescu sau cărţile şi articolele lui N. Crainic? Dl. Ornea nu ne spune (despre "obiectivitatea" domniei sale vezi şi articolul din "Literatorul", al d-lui M. Micu, despre opoziţia serioasă pe care a făcut-o la editarea cărţilor lui M. Eliade. Acelaşi argument: "Nu e momentul!"). Partizanatul d-lui Ornea se face încă simţit. Redăm alt aspect: din celebrele polemici găzduite de revista "Gândirea", alege evident un singur punct de vedere, extrăgând abil aserţiunile lui T. Vianu dintr-un eseu polemic împotriva lui N. Crainic (pag. XIII) (este replica în special la articolul "Parsifal", apărut în "Gândirea", an III, nr. 8-9-10, din 1924). Despre replica lui P. Şeicaru ("Gândirea", nr. 2, 1924) nu ni se pomeneşte nimic.

Nu este vorba aici de a susţine o tabără sau alta. Dar înainte de a accepta diagnosticul d-lui Z. Ornea aplicat criticilor lui E. Lovinescu (şi au fost multe şi din partea unor nume mari ale culturii române): "neînţelegere", "mânii refulate", "exagerări", "săgeţi încrâncenate", "opinii răuvoitoare", "acuzaţii hazardate", e obligatorie o prealabilă cunoaştere a "dosarului" dezbaterii. Tocmai ce ne refuză cu obstinaţie dl. Z. Ornea (lucrarea lui E. Lovinescu, reper în literatura problemei, este însă un punct de vedere şi nu soluţia definitivă. Aşteptăm ca Guvernul României să subvenţioneze şi apariţia celorlalte lucrări.)

În continuare, argumentele d-lui Ornea devin tot mai precare când se avântă pe terenuri străine de competenţele domniei sale. Încercând să ne lămurească despre fundamentele sociologice ale concepţiei lovinesciene, ne serveşte clişee pe care astăzi nu le uzitează nici începătorii într-ale ştiinţei despre societate (bunăoară: "pozitivismul scientist al lui Durkheim". Recomandăm d-lui Z. Ornea în special cursul de "Istoria Sociologiei" al d-lui Prof. Ilie Bădescu.)

Ascuns deci în spatele lucrării lui E. Lovinescu, dl. Z. Ornea ne oferă un amplu model de analiză ideologică - deci partizană şi falsificatoare - a scenei culturale. Consecvent cu sine însuşi, continuă cu îndârjire şi ură ce a început încă din vremurile comuniste: atacul fără cruţare împotriva a tot ce înseamnă tradiţie ori specific naţional.

Nici acum - la fel ca înainte - nimeni nu-l deranjează pe dl. Zigu Ornea.

Silviu RAREŞ

N. Red.: A nu se confunda acest material cu amplul studiul promis despre dl Z. Ornea.

IMPORTANT!

Căutăm difuzori voluntari pentru publicaţia "Mişcarea". Toţi cei interesaţi sunt rugaţi să ia legătura cu redacţia sau cu reprezentanţii MPR din ţară. Oferim un procent de 20% din costul publicaţiilor vândute (10 lei pentru fiecare exemplar).

Abonamente

Abonamente la "Mişcarea" se pot contracta prin toate ghişeele poştale şi prin filialele RODIPET S.A.

Publicaţia "Mişcarea" este trecută în Catalogul presei interne la nr. 4137.

Publicaţia *"Mişcarea"* este editată de **Mişcarea Pentru România**, formaţiune politică, înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991. Direcţia publicaţiei este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Adresa: Str. Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti 78 158. Telefon: 659.45.72; Fax: 312.41.15

Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare
Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD-SMB), nr. 46.20.69.61.33.178

Grupul redacţional este format din:

George Roncea - Prim Redactor;
Karina Knapek - Fotoreporter;
Sandra Cristea - Redactor;
Dan Dungaciu - Redactor;
Alexandru Zlatco - Redactor
Victor Roncea - Redactor
Claudia Buruiană - Redactor
Bogdan Munteanu - Secretar de redacţie
Ştefan Doru Dăncuş - Corespondent Sibiu

Program relaţii cu publicul:
miercuri şi vineri, orele 16.00-20.00

Dragi cititori,

Suntem bucuroşi să publicăm articole şi reportaje cu privire la temele tratate în cadrul rubricilor noastre precum şi, în general, cu privire la orice temă ce prezintă interes pentru generaţia noastră. Ar fi bine ca materialele trimise să nu fie prea voluminoase şi, pe cât posibil, să fie dactilografiate la două rânduri.

De asemenea îi rugăm pe toţi corespondenţii noştri să precizeze vârsta, profesia, adresa exactă şi numerele de telefon la care pot fi găsiţi.

Sperăm să veniţi alături de noi.

Vă aşteptăm!

Responsabilitea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile *"Mişcării"* nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

Mişcarea Pentru România **îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentanţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).**

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile *"Mişcării"* nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Date Biografice

Născut la 2 Martie 1905, Câmpulung Muscel.
- Liceul teoretic Carol I, Craiova
- Facultatea de Litere şi Filosofie Bucureşti
- Asistent al Profesorului Mihail Dragomirescu
- Conferenţiar Universitar la Facultatea de Litere şi Filozofie
- Membru al Mişcării Legionare
- Director general al Teatrelor şi Operelor (1940)
- Detenţie politică:
  1938 - 1940
  1941 - 1942
  1944 - 1955
  1958 - condamnat la moarte pentru poezia *"Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane"* (pedeapsă comutată în muncă silnică pe viaţă).
  1958 - 1963

Moare la 29 Aprilie 1975.

Din Opera lui Radu Gyr:

În munţi, poem dramatic într-un act, cu o prefaţă de Prof. C.D. Fortunescu, "Arte Grafice Ramuri", Craiova, 1919;
Linişti de schituri, poeme, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1924;
"Învierea" de Tolstoi - studiu critic - 1927;
Plânge Strâmbă-Lemne, poeme, Tiparul Prietenii Ştiinţei, Craiova, 1927;
Cerbul de lumină, poeme, Editura literară a Casei Şcoalelor, Bucureşti-Craiova, 1928;
Stele pentru leagăn, douăzeci de cântece cu luminiţe, Tipografia "Episcopul Vartolomeu", Râmnicu-Vâlcea, 1936;
Eposul popular jugoslav, (în colaborare cu Prof. Anton Balotă), Editura "Convorbiri literare", Bucureşti 1936;
Cununi uscate, poeme, Editura "Cartea Românească", Bucureşti 1938;
Corabia cu tufănici, Comedie vegetală, jucată, toamna, într-o grădină, Colecţia "Universul literar", Bucureşti 1939;
Poeme de război, Editura "Gorjan", Bucureşti, 1943;
Balade, Editura "Gorjan", Bucureşti, 1943;
Anotimpul umbrelor, Editura Vremea, 1993.

Radu Gyr la 23 de ani

RADU GYR 2 martie 1905 - 29 aprilie 1975

Inima copacului

Creşteam în codru-nalt şi singuratic,
când m-au surpat cu barda trei drumeţi.
Era semeţ întâiul şi săgeţi
şi arc şi-a scos din pieptul meu sălbatic.

Al doilea, în ochi cu dimineţi,
lăută şi-a făcut îndemânatic
şi-o desmierda-n adâncul păduratic,
vrăjind cu ea şi păsări şi mistreţi.

Al treilea nu-şi drese nici vioară,
nici arc, ci şi-a cioplit din trunchiul frânt
o cruce grea, cu mâna lui uşoară.

Apoi, umbrit de gene lungi de sfânt,
şi-a pus pe umăr strania povară,
pornind spre margini albe de pământ.

Şi-acolo sus, în văzduh...

Şi-acolo sus, în văzduh, de bună seamă,
temniţe sunt şi ocne destule,
şi după uşi de granit şi aramă
zac, ferecate, celule...

În spaţii se-aud, uneori, plânsete'ncete,
noaptea, apar sus, pe boltă, dreve de foc,
şi ochi osândiţi se ivesc la vizete,
lacrimi să verse şi nenoroc.

Alteori, zangăt de lanţuri stă să coboare
din slăvi, peste fruntile noastre.
Chei se'nvârtesc în lacăte-albastre
şi scârţâie-aeriene zăvoare.

Sunt temniţe sus, ne fac semne, ne dau de veste...
Eu stau şi culeg depărtatul lor svon,
şi parcă zăresc după gratii celeste
surâsu-ţi, Cervantes, şi tifla-ţi, Villon.

Sunteţi acolo, verilor, fraţilor,
în carcere strâmte, de nestemate...
Salut, smintiţilor splendizi, salut, deşuchiaţilor,
ave, nălucilor întemniţate!

Încă şi-acolo, pentru păcatul cel mare,
jupânul Secol vă bate cu pietre?
Şi-acolo vor să te suie'n spânzurătoare,
vere François, ilustre cumetre?

Sau, stând subt zăvoare, sublime pramatii,
Villon şi Cervantes, dragi derbedei,
puneţi celulele'n strung şi, prin gratii,
aruncaţi Europei scântei?

Poate în temniţă, sus, faceţi aur sintetic,
- alchimistul Cervantes, pungaşul Villon -
V'o fi învăţat meşteşugul tot un eretic:
Maistorul Vis, iscusitul Patron...

Sunt temniţe sus, şi sunt carcere'nchise.
De-acolo, din nori, haimanale divine,
daţi lumii cu tifla, fabricaţi paradise,
sau, fraţi de păcat, lăcrimaţi peste mine.

Da, noaptea târziu, plângeţi şi voi, la zăbrele...
Atunci, din celula-mi lumească, scot
palmele-afară,
lacrima voastră de flăcări să-mi cadă în ele
şi să se facă inel, ori brăţară...

Chip

Şi dacă-asemeni stelelor din lacuri
în ţandări verzi a fost să mă fărâm,
m-a troienit şi floare de salcâm,
m-a zgâlţâit şi vântu-n prepeleacuri.

Şi dacă-am şchiopătat pe caldarâm
prin mofturi mici, prin dragi şi simple fleacuri,
în clipa mea cu zâmbete de veacuri
am oglindit şi celălalt tărâm.

Şi dacă-am stat cu ochii după uliţi,
iar pe pulpane n-am cules trofeu
decât ciulinii pacostei şi hulii,

pe fruntea ce-o ridic din praf mereu,
de-un deget sub spărturile căciulii,
s-a iscălit c-un fulger Dumnezeu.